

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

GRUDZIEŃ 2008

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

Rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej nie poprawiają się. W listopadzie wyrównany wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) utrzymał się na bardzo niskim poziomie 98,9. W porównaniu z listopadem 2007 r. SWKR był aż o 3,3 punkty procentowe (p.p.) niższy. Wpłynął na to przede wszystkim spadek wyrównanego wskaźnika nożyc cen do zaledwie 97,2 punktów, gdy w analogicznym miesiącu przed rokiem wynosił 102,1 punktu. Tak głęboka obniżka wyrównanego wskaźnika nożyc cen ma swoją przyczynę w utrzymywaniu się spadkowych tendencji cen podstawowych surowców rolniczych podczas gdy ceny detaliczne środków produkcji ciągle rosną, aczkolwiek od października nieco wolniej. W październiku obniżono ceny wszystkich bez wyjątku produktów rolniczych, a bieżący wskaźnik zmian cen koszyka skupu wyniósł zaledwie 95,9 punktu. W listopadzie dynamika spadku cen znacznie zmalała. Zmniejszyło się również tempo wzrostu cen środków produkcji (o 0,2 p.p.), ale ceny większości z nich, w tym przede wszystkim nawozów mineralnych nadal rosły. Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu ciągle jest niski – o 1,5 p.p. niższy niż w listopadzie 2007 r. Wpłynął na to niski poziom indeksu produkcji przemysłu spożywczego oraz zmniejszenie indeksu obrotów handlowych żywnością z zagranicą. Od początku bieżącego roku do października ceny koszyka skupu surowców rolniczych spadły o ponad 9%, podczas gdy ceny detaliczne środków produkcji wzrosły o prawie 18%. Skumulowany wskaźnik nożyc cen spadł więc poniżej 81 punktów. Tak niekorzystne relacje cen otrzymywanych przez rolników do płaconych przez nich miały miejsce w 1998 r. W najbliższym czasie brak przesłanek do poprawy rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej. Wskazuje na to rozlewający się kryzys gospodarczy oraz dobre zbiory większości roślin uprawnych nie tylko w Polsce.

Na rynku zbóż ceny zaczęły się stabilizować na niskim poziomie, do czego przyczyniło się przede wszystkim odwołanie ceł przez Komisję Europejską oraz rosnący wraz z malejącymi cenami eksport. Zakupy interwencyjne, mimo ich uruchomienia dotychczas nie wywierają wpływu na sytuację rynkową, ponieważ ilość zbóż zgłoszonych w UE do interwencji jest bardzo mała. W Polsce mimo niskich cen na rynku do 10 grudnia nie zgłoszono zbóż do interwencji.

Po ostatnich obniżkach cen opłacalność produkcji żywca wieprzowego znacznie poprawiła się. W październiku relacje cen

skupu żywca wieprzowego do żyta wzrosły do 1:11,5 i znacząco przekroczyły poziom uznawany za graniczny (1:8-9). O rosnącym zainteresowaniu chowem trzody chlewnej świadczą coraz wyższe ceny prosiąt.

Gorsze wyniki w eksporcie oraz spadkowe tendencje cen znacząco pogorszyły koniunkturę na rynku drobiu zwłaszcza, że głęboki spadek cen zbóż oraz postępujące obniżki cen śruty sojowej dotychczas w niewielkim stopniu przełożyły się na wysokie ceny mieszanek dla drobiu. Od lipca, kiedy ceny mieszanek przemysłowych osiągnęły najwyższy poziom, do października br. zostały one obniżone tylko o 3-5%. Drobiarzom pozostaje mieć nadzieję, że spadek wartości złotówki poprawi konkurencyjność polskiego drobiu na rynkach zagranicznych, a dynamika spadku cen pasz w następnych miesiącach ulegnie przyspieszeniu.

W październiku, mimo sezonowego spadku podaży mleka ceny skupu spadły po raz kolejny – do 90,8 zł/100 l, a więc poniżej 2006 r.. Dynamika spadku cen skupu mleka w Polsce znacznie wyprzedza obniżki cen płaconych rolnikom w innych krajach członkowskich. W UE-15 ceny płacone rolnikom za mleko we wrześniu 2008 r. były nadal znacząco wyższe niż w roku 2006. Uniemożliwiają one opłacalny eksport przetworów mlecznych z UE bez subwencji. Jest to podstawowa przyczyna nie podjęcia przez Komisję decyzji o uruchomieniu dopłat do eksportu. Jedynym instrumentem stabilizującym rynek mleka, który Komisja dotychczas uruchomiła są dopłaty do prywatnego przechowywania masła. Jednakże nasi przetwórcy dotychczas prawie nie korzystali z tego instrumentu, mimo istnienia takich możliwości.

Dynamika wzrostu cen żywności w październiku wzrosła w porównaniu z poprzednimi 4 miesiącami, ale była o połowę mniejsza niż w tym samym miesiącu 2007 r. Prawdopodobnie co najmniej do I kwartału 2009 r. żywność będzie relatywnie taniała, na co wskazuje utrzymujący się spadek wydatków na żywność oraz pogorszenie nastrojów konsumenckich. Będzie to stanowić podstawową barierę dla podwyżek cen produktów rolniczych.

Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

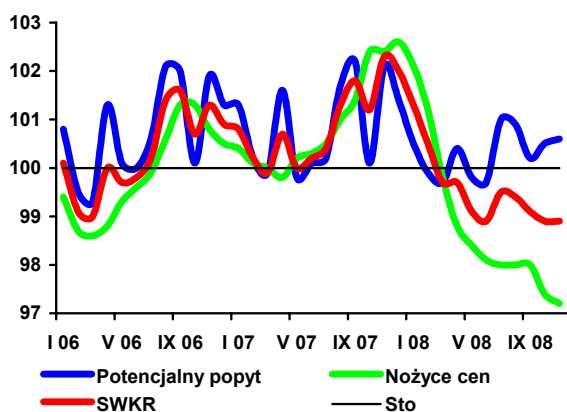
Wyszczególnienie	XI 08	X 08	IX 08	VIII 08	VII 08	VI 08	XI 07
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	98,9	98,9	99,1	99,4	99,5	98,9	102,2
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	100,6	100,5	100,2	100,9	101,0	99,7	102,1
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	97,2	97,4	98,0	98,0	98,0	98,1	102,4
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	98,7	99,2	99,8	99,9	99,9	99,8	103,0
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	101,6	101,8	101,9	102,0	102,0	101,7	100,6
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	100,3	100,4	100,4	100,2	100,0	99,9	99,9
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	100,7	100,3	100,9	101,3	99,5	99,3	100,6
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	100,2	99,8	100,3	100,8	102,0	100,2	103,2

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

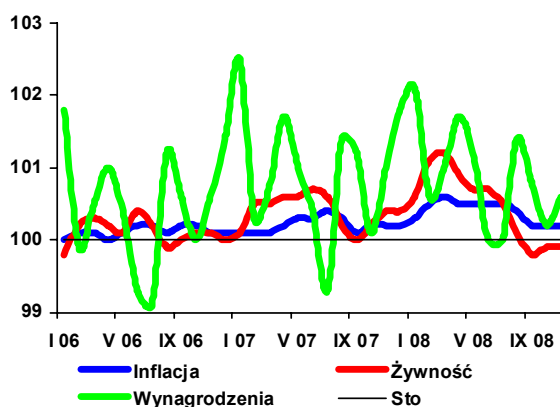
Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

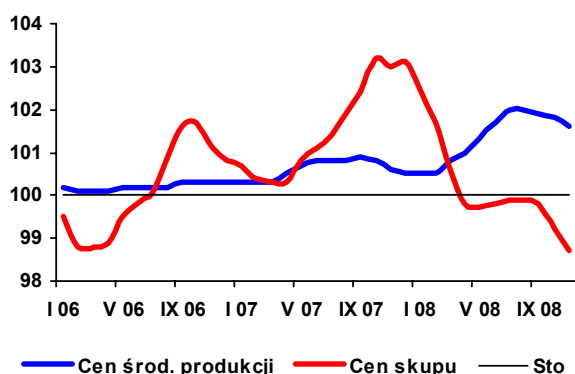
Rys. 1. Wyrównane wskaźniki koniunktury w rolnictwie

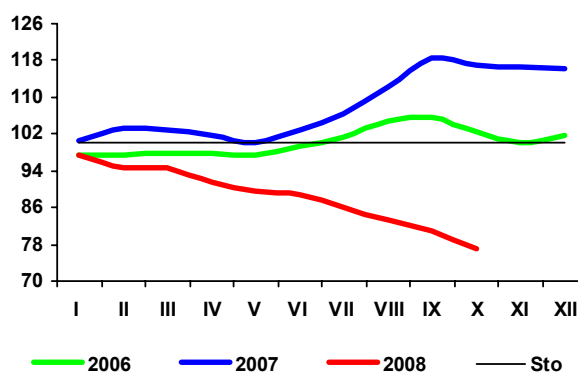
Rys. 2. Wyrównane wskaźniki zmian cen

Rys. 3. Wyrównane wskaźniki zmian cen

Rys. 4. Skumulowany wskaźnik nożyc cen

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Zbiory zbóż w 2008 r. wyniosły 27,1 mln ton i nie zmieniły się w porównaniu z rokiem poprzednim. Zmieniła się jednak struktura produkcji: zbiory zbóż ozimych zwiększyły się, a jarych spadły o ponad 10%, na co zasadniczy wpływ wywarły warunki pogodowe. Dobre zbiory, dużo lepsze niż w dwóch poprzednich latach, są w krajach UE i WNP, co wpływa na mocny spadek cen, zarówno w kraju, jak i na rynkach europejskich i światowych.

W październiku i listopadzie ceny zbóż nadal spadały i kształtowały się poniżej poziomu z końca 2006 r. Spadek cen obserwuje się zarówno w skupie, jak i w handlu targowiskowym. W ostatnim tygodniu listopada cena skupu kukurydzy była niższa od ceny interwencyjnej. Ceny pszenicy i jęczmienia były wyższe. W sezonie 2008/09 interwencja obejmuje, podobnie jak w poprzednich latach, pszenicę, jęczmień i kukurydzę. W przypadku kukurydzy obowiązuje limit zakupów, który dla całej UE wynosi tylko 700 tys. ton.

Na opłacalność produkcji zbóż niekorzystnie wpływają dynamicznie rosnące ceny nawozów, które osiągają rekordowe poziomy. Przy spadających cenach skupu zbóż obecnie na zakup jednej tony nawozu należy przeznaczyć kilkukrotnie większą ilość ziarna niż przed rokiem.

Spadające ceny zbóż i śrut oleistych powodują niewielkie redukcje cen pasz przemysłowych. Po kilkumiesięcznej poprawie, opłacalność produkcji trzody ponownie obniżyła się, z powodu spadku cen jej skupu. Niekorzystnie kształtują się również ceny skupu mleka do cen pasz dla bydła.

Jak dotąd spadek cen zbóż nie przełożył się na obniżenie cen detalicznych produktów zbożowych. Można tego oczekiwać w najbliższym czasie, ale spadki cen nie będą znaczne. W październiku ceny producenta kasz i pieczywa nie zmieniły się. Bardzo wyraźny spadek obserwuje się jedynie w przypadku mąki, której cena w dalszym ciągu maleje i w październiku była o 24% niższa niż w czerwcu br.

W trzecim kwartale 2008 r. przemiaty zbóż były o 15% niższe niż rok wcześniej, a w okresie lipiec-październik 2008 r.

wyprodukowano o 18% mniej mąki pszennej. Produkcja mąki żytniej była o 3% wyższa, a makaronu spadła o 2%. Niższa niż przed rokiem była produkcja pasz dla zwierząt (o ok. 4%), natomiast produkcja pieczywa, podobnie jak w poprzednich miesiącach, była o ok. 1% wyższa niż przed rokiem.

Powoli zwiększa się eksport ziarna. Według wstępnych danych we wrześniu 2008 r. wywieziono ponad 80 tys. ton zbóż, z czego większość stanowiła pszenica (sprzedawana głównie do Niemiec i Egiptu). Do Niemiec sprzedawano również znaczne ilości żyta.

Głównymi dostawcami ziarna do Polski są kraje UE. W trzecim kwartale 2008 r. import ziarna wyniósł ponad 700 tys. ton. Pszenicę sprowadzano z Niemiec, Czech, W. Brytanii, Węgier i Ukrainy. Z Ukrainy, a także Węgier i Argentyny pochodziła sprowadzana do Polski kukurydza. Jęczmień sprowadzano z krajów UE-15, UE-12 oraz z Mołdawii. Importowi zbóż z krajów WNP sprzyjało zawieszenie opłat celnych

Mąkę pszenną sprzedaje się głównie do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetwórstwa pozostaje niewielki. Podstawowym sprowadzanym towarem pierwotnego przerobu jest sól, pochodzący z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Najważniejszym eksportowanym towarem wtórnego przerobu jest pieczywo, sprzedawane do wielu krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami są jednak kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania), a także Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi z krajów UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Turcji, Chorwacji i innych krajów europejskich.

Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się przede wszystkim do krajów UE i na Ukrainę. Import pasz dla zwierząt hodowlanych pochodzi w większości z Niemiec oraz z pozostałych krajów UE.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenvica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	skup				targowiska				
2006 I-XII	447,6	385,2	447,5	402,4	509,3	417,2	478,2	422,2	x
2007 I-XII	706,8	602,1	659,3	641,1	760,1	660,6	711,6	659,2	x
2007 I-VI	623,5	600,5	595,9	576,5	727,2	636,8	695,7	647,0	x
2008 I-VI	877,5	727,7	.	.	912,3	763,8	855,2	767,2	x
2007 VII	552,4	477,8	575,3	581,0	699,6	608,2	665,4	632,7	x
VIII	678,6	564,4	681,0	652,3	719,3	627,0	667,3	633,9	x
IX	837,3	680,2	762,4	724,3	818,1	708,6	742,4	681,4	x
X	825,7	694,6	713,3	743,7	846,9	730,7	766,3	698,7	x
XI	799,1	672,2	668,5	736,4	839,4	718,1	758,7	693,8	372,03
XII	803,8	662,2	706,7	730,4	834,9	713,7	765,4	687,6	368,46
2008 I	861,2	726,1	779,5	777,2	852,5	735,9	790,4	706,2	370,51
II	879,7	736,6	812,0	819,7	879,4	745,9	837,5	744,3	369,53
III	909,6	731,1	795,3	795,8	913,4	763,2	866,1	784,7	366,51
IV	921,6	736,5	797,9	814,0	946,7	771,8	885,4	802,8	358,46
V	864,6	719,0	761,0	769,8	938,1	782,9	881,3	786,6	356,12
VI	804,1	689,3	748,1	757,1	943,6	782,8	870,7	777,8	x
VII	689,7	556,3	745,7	640,3	933,9	771,7	866,6	782,8	x
VIII	573,6	479,5	705,9	648,2	837,4	690,0	778,5	707,1	x
IX	517,1	426,2	531,2	580,7	743,0	626,6	688,6	640,8	x
X	467,1	373,5	321,5	555,7	682,4	597,4	637,0	587,6	x
XI*	426,1	324,6	375,5	407,5	578,7	433,9	546,0	497,2	378,66

* dane MRiRW za ostatni tydzień listopada, ceny skupu dotyczą ziarna paszowego

Źródło: Dane GUS, MRiRW.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy*	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Pszenvyto	Zboża podst.	Kukurydza
2006 I-XII	3724,7	489,2	461,9	322,8	5054,7	591,4
2007 I-XII	3005,5	409,7	495,8	228,3	4213,0	622,7
2007 I-VI	883,9	115,6	114,7	44,4	1166,7	168,1
2008 I-VI	1041,9	121,8	98,7	55,8	1328,5	287,1
2006/07	3724,6	419,9	429,8	218,0	4152,4	484,5**
2007/08	3163,5	415,9	480,0	239,7	4374,8	723,9**
2007 VII	328,6	41,8	97,3	29,6	499,3	22,3
VIII	613,0	98,2	143,3	59,8	944,6	15,9
IX	555,2	54,7	66,6	37,1	729,4	26,7
X	319,5	51,2	34,7	33,8	450,6	184,2
XI	177,0	28,3	23,8	15,8	249,8	148,3
XII	128,3	19,9	15,3	7,8	172,6	57,2
2008 I	255,1	24,9	20,1	12,5	314,8	67,6
II	245,4	30,8	24,1	13,1	316,0	56,8
III	160,4	20,0	14,0	9,0	205,0	43,7
IV	159,7	21,4	17,3	8,1	207,4	48,6
V	126,0	15,1	10,9	9,1	162,9	39,0
VI	95,4	9,5	12,6	3,9	122,3	31,4
VII	193,2	42,9	70,6	22,4	329,6	24,8
VIII	751,2	151,4	186,8	76,5	1181,0	12,0
IX	403,3	65,9	59,9	35,6	571,4	10,4
X	250,0	28,2	22,6	13,1	315,4	109,4

* dane dla półroczy, lat kalendarzowych i sezonów są sumą danych za odpowiednie miesiące, ** od października do września

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)*

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2006 I-XII	2011,5	1725,9	112,9	710,4	102,5	5401,1
2007 I-XII	1885,6	1531,6	110,1	746,3	113,1	5966,8
2006** I-XII	3008,3	2542,8	241,4	1551,5	146,2	6341,2
2007** I-XII	2746,2	2399,0	233,6	1523,0	155,3	7053,4
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,4	365,4	54,6	2976,3
2008 I-VI	757,3	638,3	51,0	392,9	58,2	3232,1
2007 VII	152,3	122,4	8,99	62,6	9,99	493,1
VIII	160,8	131,5	11,00	63,5	10,23	540,5
IX	146,9	120,3	8,69	62,5	10,34	504,0
X	157,7	121,2	8,46	67,0	9,83	499,2
XI	151,1	124,9	8,79	62,5	9,46	483,6
XII	115,5	103,4	7,75	62,9	8,70	470,0
2008 I	141,5	120,3	9,49	64,7	9,60	554,0
II	123,2	101,3	8,27	66,6	9,92	495,7
III	124,1	105,1	9,17	64,7	9,92	524,0
IV	130,7	109,5	8,65	65,8	9,97	569,3
V	115,2	98,5	7,30	66,9	9,05	552,7
VI	122,8	103,5	8,15	65,2	9,76	536,3
VII	134,8	115,8	9,78	64,2	9,61	551,9
VIII	129,1	108,8	9,42	63,5	8,68	458,2
IX	143,9	114,0	9,15	63,5	10,13	468,9
X	.	116	9,8	.	11,2	.

* firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ** firmy zatrudniające 10 więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	pszenica*	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem**	pszenica*	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem**
2007 I-XII	338,6	65,1	155,6	147,3	775,6	1204,9	168,8	314,0	619,6	2327,1
2007 I-VI	5,8	5,8	14,5	34,0	65,5	1058,5	158,2	259,4	548,2	2041,9
2008 I-VI	94,0	6,5	5,6	57,5	177,6	700,4	36,4	183,0	540,8	1497,3
2006/07	521,0	54,2	125,8	133,9	908,0	3084,3	170,8	346,2	755,7	4376,8
2007/08	422,9	65,6	146,7	170,9	883,5	1180,0	33,1	191,8	506,0	1941,4
2007 VII	37,55	1,25	29,64	6,53	76,3	29,72	3,34	18,77	23,91	76,2
VIII	80,32	14,84	57,67	16,92	180,5	31,67	0,51	11,66	9,89	54,0
IX	65,87	17,81	21,30	2,96	134,8	32,28	2,15	6,13	8,43	49,5
X	81,49	17,82	14,39	56,82	182,9	21,78	1,64	6,40	16,46	46,5
XI	45,19	3,92	13,36	16,71	85,3	12,15	2,99	3,63	4,97	23,9
XII	22,38	3,64	4,78	13,41	50,2	18,85	0,03	8,02	7,77	34,9
2008 I	14,50	2,02	2,33	5,59	27,2	25,28	0,19	4,02	12,26	41,9
II	17,00	3,13	2,41	8,88	40,1	23,48	1,94	6,28	26,17	59,0
III	28,06	0,80	0,75	10,88	42,3	23,39	4,39	16,45	58,41	106,9
IV	34,57	0,41	0,00	23,95	60,3	111,25	5,29	58,89	98,93	283,6
V	0,60	0,00	0,00	6,98	8,1	168,52	9,29	42,25	139,76	370,1
VI	0,03	0,17	0,23	6,42	7,3	207,08	13,07	36,58	143,51	409,4
VII	0,57	0,05	8,81	13,23	23,5	210,44	10,70	52,71	97,95	377,3
VIII	12,84	4,72	4,42	2,86	29,5	129,02	2,85	18,86	82,91	238,5
IX	53,01	15,76	2,62	1,65	82,1	82,15	1,30	9,29	20,98	114,8

* razem z pszenicą durum, ** razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2008 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiki granulki	ziarno obrobione inaczej	słód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiki granulki	ziarno obrobione inaczej	słód
2007 I-XII	8,89	3,01	7,40	8,92	18,97	39,77	16,73	41,44	41,91	242,8
2007 I-VI	3,11	0,98	2,29	4,26	10,40	20,26	9,22	24,05	24,16	124,6
2008 I-VI	12,26	2,72	4,05	4,27	15,10	17,65	9,03	13,39	16,05	135,9
2006/07	6,11	1,56	4,43	4,74	13,65	40,89	17,29	38,91	38,61	228,2
2007/08	18,02	4,75	9,16	8,93	23,36	36,01	13,69	29,35	31,36	253,9
2007 VII	0,55	0,19	0,77	0,43	2,20	3,13	1,13	3,41	2,32	28,11
VIII	0,55	0,44	0,92	0,75	0,44	3,34	1,20	3,69	3,94	24,53
IX	0,72	0,17	0,84	0,51	0,91	3,33	1,47	2,78	2,09	19,00
X	1,17	0,22	1,31	0,94	1,26	3,75	1,56	3,36	4,29	17,51
XI	1,50	0,40	0,67	1,11	2,78	3,72	1,47	2,47	3,81	14,85
XII	1,28	0,60	0,60	0,92	0,98	2,24	0,68	1,67	1,31	14,18
2008 I	1,90	0,46	0,93	1,07	1,63	3,03	1,81	2,10	3,37	19,76
II	1,82	0,65	0,88	0,54	1,99	2,94	1,67	2,18	4,52	19,37
III	2,45	0,68	0,78	1,14	2,95	2,74	1,25	1,94	2,52	18,70
IV	2,01	0,32	0,55	0,74	4,18	2,94	1,55	1,99	1,81	25,62
V	2,01	0,36	0,47	0,35	2,25	2,88	1,25	2,77	1,14	23,39
VI	2,09	0,26	0,45	0,43	2,35	3,33	1,52	2,41	3,15	29,27
VII	2,20	0,29	0,50	0,52	2,21	3,16	1,31	2,52	1,51	29,11
VIII	1,62	0,52	0,54	0,38	2,38	3,95	0,87	1,83	1,02	22,09
IX	1,73	0,91	0,48	0,52	2,71	2,31	1,36	1,99	0,85	20,08

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2008 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	ciasto makaron.	wyroby spożywcze*	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze*	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych
2007 I-XII	8,24	52,02	212,4	111,8	95,2	52,94	12,23	79,99	271,8	87,2
2007 I-VI	4,46	24,18	103,9	55,76	45,82	26,47	5,94	38,31	118,3	41,3
2008 I-VI	4,53	31,67	103,3	49,35	47,19	23,11	6,34	34,98	110,9	47,3
2006/07	7,41	43,86	202,2	116,5	93,5	48,15	11,25	75,95	226,5	80,6
2007/08	8,06	59,24	209,7	104,8	90,5	49,07	12,53	71,54	256,0	92,3
2007 VII	0,43	3,51	17,09	9,41	7,65	4,55	1,27	7,07	43,90	6,88
VIII	0,49	4,46	19,14	9,97	8,28	3,80	0,88	7,24	23,96	7,77
IX	0,58	4,90	18,35	10,15	8,15	4,26	1,17	7,52	20,30	6,95
X	0,97	5,44	20,02	10,72	8,83	4,43	0,97	6,74	22,85	8,97
XI	0,72	4,56	19,37	8,58	8,80	4,52	1,23	7,75	21,72	8,42
XII	0,59	4,97	14,60	7,18	7,64	4,92	0,75	5,35	20,87	6,98
2008 I	0,56	4,50	14,58	5,77	10,08	3,77	0,58	6,05	21,83	9,85
II	0,79	5,77	17,27	9,97	9,07	4,10	1,19	6,41	21,31	8,44
III	0,67	5,65	17,58	7,58	8,01	4,78	0,93	5,62	20,41	6,95
IV	1,08	5,78	19,06	8,00	8,64	4,24	1,02	5,59	20,43	8,28
V	0,63	5,15	17,42	9,34	5,90	3,62	1,31	5,70	17,42	7,56
VI	0,82	5,12	17,85	9,07	5,50	3,43	1,35	6,12	17,27	7,58
VII	0,90	5,28	16,14	9,54	6,49	4,22	1,43	5,80	14,62	7,87
VIII	0,79	3,78	16,13	9,04	5,18	3,44	0,96	5,68	12,51	6,51
IX	0,96	4,06	17,60	8,99	2,90	4,03	1,16	7,42	12,20	7,72

* uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2008 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2006 I-XII	0,80	1,43	1,04	2,36	2,32	2,72	3,18	3,51
2007 I-XII	1,08	1,73	1,31	2,66	2,68	3,16	3,55	4,08
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2008 I-VI	1,27	2,03	1,57	3,34	3,05	3,56	3,99	4,59
2007 VII	0,91	1,67	1,23	2,60	2,60	3,04	3,44	3,95
VIII	1,07	1,67	1,30	2,62	2,65	3,06	3,51	3,95
IX	1,30	1,76	1,46	2,70	2,79	3,30	3,73	4,27
X	1,28	1,88	1,50	2,82	2,88	3,42	3,82	4,40
XI	1,24	1,92	1,51	2,96	2,92	3,46	3,84	4,44
XII	1,22	1,96	1,52	3,02	2,91	3,48	3,87	4,48
2008 I	1,25	1,97	1,56	3,12	2,95	3,50	3,95	4,50
II	1,26	2,00	1,59	3,24	3,01	3,52	3,98	4,51
III	1,27	2,03	1,59	3,36	3,03	3,52	3,98	4,55
IV	1,29	2,05	1,55	3,38	3,05	3,54	3,98	4,61
V	1,28	2,06	1,57	3,46	3,11	3,58	4,00	4,66
VI	1,25	2,07	1,56	3,50	3,15	3,64	4,02	4,69
VII	1,21	2,08	1,55	3,54	3,18	3,66	4,04	4,72
VIII	1,12	2,09	1,57	3,58	3,20	3,68	4,07	4,74
IX	1,04	2,09	1,56	3,62	3,20	3,70	4,06	4,76
X	0,95	2,08	1,56	3,60	3,20	3,70	4,08	4,75

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ- 1” sypka dla kur niosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2006 I-XII	864,6	943,4	1511,1	784,8	1152,6	1010,8	1594,0
2007 I-XII	1022,1	1145,7	1725,8	962,2	1298,3	1171,8	1635,2
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2008 I-VI	1199,7	1322,9	1908,6	1138,4	1505,9	1361,5	1802,5
2007 VII	991,0	1110,1	1705,5	937,1	1251,8	1141,8	1609,9
VIII	1009,6	1119,8	1710,2	944,5	1259,1	1149,0	1612,3
IX	1079,1	1204,4	1780,7	1010,7	1340,1	1220,6	1644,5
X	1099,8	1230,7	1827,6	1042,7	1379,9	1263,3	1678,4
XI	1114,5	1243,2	1851,2	1057,1	1389,1	1288,7	1710,1
XII	1107,7	1245,7	1845,0	1055,5	1390,9	1291,3	1707,9
2008 I	1112,2	1260,8	1846,8	1075,0	1398,2	1300,9	1722,5
II	1157,9	1292,9	1881,0	1105,5	1452,1	1330,5	1767,2
III	1195,7	1315,6	1909,3	1135,0	1500,1	1353,4	1806,1
IV	1230,1	1339,8	1929,7	1161,9	1547,3	1379,4	1833,9
V	1248,6	1350,5	1942,4	1175,6	1568,6	1397,1	1840,2
VI	1253,9	1377,8	1942,3	1177,3	1569,0	1407,6	1845,0
VII	1254,0	1374,5	1947,4	1174,7	1569,8	1414,7	1848,5
VIII	1242,8	1360,9	1939,6	1161,9	1570,0	1401,2	1843,6
IX	1194,9	1320,5	1909,6	1115,0	1556,2	1375,0	1835,3
X	1151,4	1282,0	1871,0	1081,3	1529,0	1343,1	1815,9

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka*

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2007 I	1,472	1,751	2,727	0,989	1,983	3,673	2,486
II	1,366	1,695	2,468	0,976	2,028	3,663	2,639
III	1,412	1,716	2,490	1,006	2,032	3,584	2,696
IV	1,493	1,752	2,520	1,001	2,048	3,456	2,545
V	1,430	1,744	2,464	1,017	2,000	3,446	2,630
VI	1,465	1,751	2,521	1,027	2,181	3,753	2,803
VII	1,541	1,789	2,647	1,028	2,454	4,215	3,028
VIII	1,506	1,750	2,571	1,049	2,524	4,309	3,042
IX	1,426	1,638	2,321	1,062	2,469	4,017	2,836
X	1,427	1,629	2,297	1,105	2,139	3,443	2,725
XI	1,472	1,655	2,381	1,164	1,912	3,093	2,635
XII	1,479	1,666	2,393	1,193	1,967	3,183	2,373
2008 I	1,461	1,640	2,341	1,120	2,026	3,247	2,296
II	1,482	1,651	2,369	1,041	1,850	2,958	2,321
III	1,487	1,642	2,366	0,975	2,004	3,189	2,287
IV	1,505	1,634	2,376	0,902	1,979	3,124	2,197
V	1,502	1,672	2,350	0,841	2,185	3,420	2,250
VI	1,504	1,663	2,357	0,812	2,336	3,661	2,326
VII	1,522	1,681	2,395	0,778	2,413	3,797	2,408
VIII	1,684	1,875	2,672	0,763	2,446	3,882	2,395
IX	1,779	2,094	2,929	0,781	2,528	4,161	2,345
X	1,810	2,241	3,040	0,789	2,379	3,995	2,309

*relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

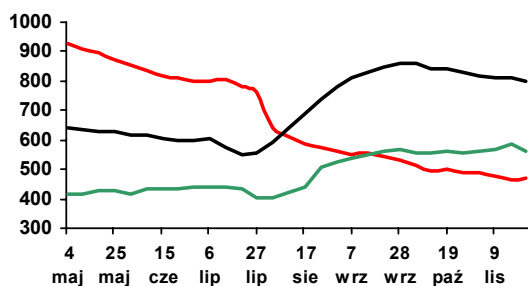
Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2007 VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	250	219	158	166	163
X	255	214	250	230	206	235	214
XI	239	224	238	223	199	220	212
XII	254	225	240	237	202	220	211
2008 I	258	229	251	238	198	223	211
II	263	239	245	233	256	223	223
III	250	242	220	232	234	214	222
IV	229	250	.	201	244	209	223
V	217	237	.	192	219	221	215
VI	204	238	189	173	206	206	208
VII	202	235	177	171	171	185	209
VIII	178	186	154	157	146	181	183
IX	161	163	142	138	129	173	141
X	149	149	133	125	117	97	119
XI	140	144	.	115	115	86	122

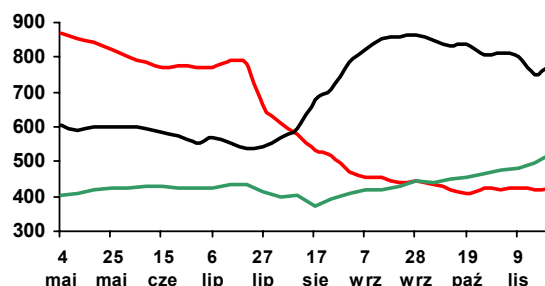
Źródło: ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

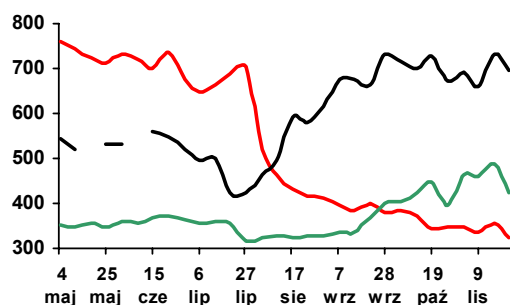
Rys. 1. Pszenica konsumpcyjna

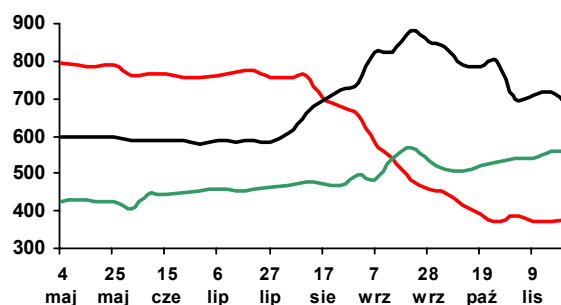
Rys. 2. Pszenica paszowa

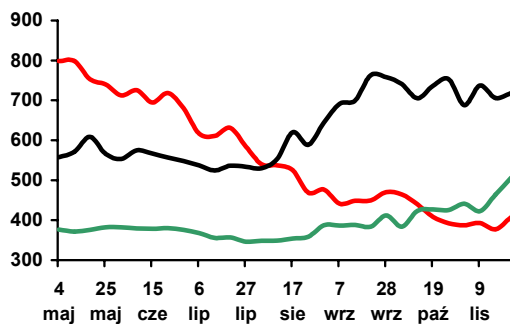
Rys. 3. Żyto paszowe

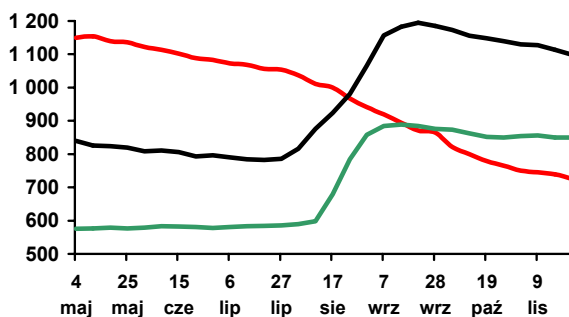
Rys. 4. Kukurydza paszowa

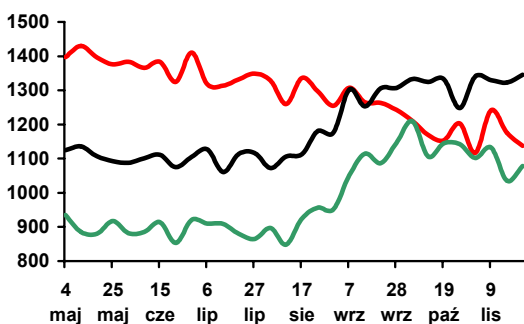
Rys. 5. Jęczmień paszowy

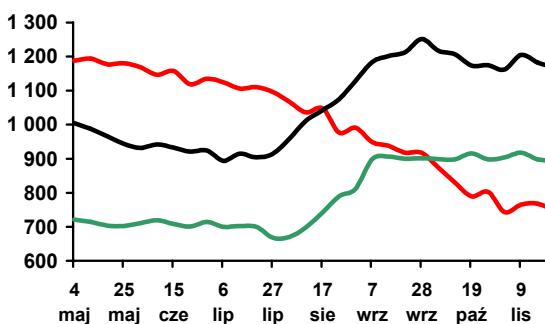
Rys. 6. Mąka pszenna piekarnicza (typ 750)

Rys. 7. Mąka pszenna detaliczna (typ 500)

Rys. 8. Mąka żytnia piekarnicza (typ 500/580)

Legenda:

2008

2007

2006

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2006-08; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

W sezonie 2008/2009 kwota produkcji cukru wynosi 1405 tys. ton, wobec 1533 tys. ton w sezonie poprzednim, w wyniku reformy systemu regulacji rynku cukru w UE, której jednym z celów jest zmniejszenie produkcji o 5-6 mln ton.

Areał zasiewów buraków cukrowych według szacunków GUS wyniósł ok. 213 tys. ha i był o 14% mniejszy niż przed rokiem. Według szacunków związków branżowych zasiewy wyniosły ok. 180 tys. ha. Plony przewidywane są w wysokości 44-50 t/ha, a zbiory mogą osiągnąć poziom 9,3 mln ton. W tych warunkach produkcja cukru może wynieść ok. 1400 tys. ton i będzie nieznacznie mniejsza od kwoty produkcyjnej oraz o 230 tys. ton mniejsza od zużycia krajowego. W sezonie 2008/2009 uwidoczną się pierwsze skutki reformy systemu regulacji rynku cukru w UE, a Polska i wiele innych krajów członkowskich staną s importerami netto cukru.

Minimalna cena skupu buraków cukrowych w sezonie 2008/2009 wynosi 27,83 EUR/tonę i jest o 6,7% niższa w porównaniu z sezonem 2007/2008, przy kursie przeliczeniowym używanym do przeliczania cen skupu (3,3747 zł). W okresie wrzesień-październik średnia cena skupu wyniosła 96,8 zł/tonę. Na tej podstawie przewiduje się, że średnia cena skupu w 2008 r. wyniesie ok. 97 zł/tonę i będzie o ok. 11% niższa niż przed rokiem. Spadek cen będzie częściowo rekompensowany w formie płatności cukrowych, które wyniosą 39,45 zł/tonę i będą i o 5,8% wyższe niż w poprzednim sezonie.

Zużycie cukru w kraju wynosi ok. 1620 tys. ton. Maleje konsumpcja w gospodarstwach domowych, a wzrasta zużycie we wtórnym przetwórstwie żywności. W pierwszym półroczu 2008 r. konsumpcja cukru per capita w gospodarstwach domowych zmniejszyła się o 1,6%. Na tej podstawie ocenia się, że w skali całego roku może ono zmniejszyć się do ok. 16,8 kg/osobę. Przed

integracją UE indywidualne spożycie cukru wynosiło ok. 20 kg per capita. Rosnące zużycie cukru w przemyśle spożywczym potwierdza duża produkcja artykułów spożywczych zawierających cukier, w tym cukierków, przetworów owocowych i słodzonych napojów. W 2008 r. możliwy jest także wzrost zużycia cukru w przemyśle chemicznym, w tym przede wszystkim nadwyżek produkcyjnych.

W październiku br. ceny zbytu cukru workowanego wzrosły o 6,5%, a paczkowanego o 5,7%. Mimo tego wzrostu ceny zbytu są odpowiednio o 7 i 4,5% niższe niż w październiku 2007 r. Ceny zbytu były wyższe od ceny referencyjnej, która od października br. wynosi 541,5 EUR/tonę. Powodem wzrostu cen było zmniejszenie podaży na rynku krajowym oraz deprecjacja złotego względem euro. W handlu detalicznym ceny wzrosły o 4,7% do 2,67 zł/kg. W porównaniu z październikiem 2007 r. ceny były o 9% niższe.

W ciągu trzech kwartałów br. eksport cukru wyniósł 332 tys. ton, w tym ok. 191 tys. ton do krajów UE. Na rynek unijny cukier sprzedawano po cenach 480-545 EUR/tonę, które były niższe od ceny referencyjnej (631,9 EUR/tonę) obowiązującej w sezonie 2007/2008. W eksporcie do krajów trzecich uzyskiwano ceny 220-270 EUR/tonę, które były zbliżone do cen na rynku światowym. Przedmiotem eksportu były nadwyżki produkcyjne z kampanii 2007/2008. Import wyniósł ok. 95 tys. ton i był znacznie większy niż przed rokiem. W związku z przewidywaną niższą produkcją cukru w pierwszym półroczu 2009 r. możliwy jest znaczący wzrost importu.

W listopadzie 2008 r. na rynku światowym ceny cukru białego wzrosły ok. obniżyły się do 335 USD/tonę. W transakcjach gotówkowych za cukier surowy na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) płacono ok. 285 USD/tonę.

Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Dżemy owocowe	Słodzone napoje bezalkoholowe
2007	VIII	14,1	9,9	4,0	3,4	2,5
	IX	16,1	11,5	4,0	4,0	2,3
	X	17,5	13,6	4,7	4,7	2,0
	XI	15,8	11,7	4,4	3,9	2,5
	XII	10,2	9,1	3,3	3,3	2,3
2008	I	14,0	9,8	4,2	4,2	3,1
	II	13,4	8,6	4,3	7,1	2,2
	III	11,7	6,8	4,0	6,3	2,6
	IV	11,6	6,2	4,8	8,1	3,1
	V	8,5	5,6	4,6	6,4	3,3
	VI	8,4	5,4	5,3	9,7	3,5
	VII	8,5	5,8	4,2	4,9	3,1
	VIII	14,5	8,3	3,8	4,6	2,9
	IX	14,8	11,2	4,3	3,8	2,3
I-IX 2007		110,2	69,0	37,8	37,9	25,0
I-IX 2008		105,4	67,6	39,5	55,0	26,2
<u>I-IX 08</u> <u>I-IX 07</u> *100%		95,7	98,0	104,5	145,0	106,8

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące	Eksport			Import			
	ogółem	ue-27	kraje trzecie	ogółem	ue-27	kraje trzecie	
2007	VIII	387,56	456,86	242,91	578,14	614,07	486,32
	IX	340,07	502,89	239,23	570,82	587,46	483,46
	X	351,39	491,66	220,13	624,47	657,32	526,23
	XI	303,70	505,25	214,01	588,59	615,72	558,76
	XII	336,34	534,68	216,01	569,64	576,61	555,38
2008	I	374,45	542,97	221,56	596,57	622,20	576,20
	II	359,49	522,68	229,89	549,50	544,03	554,73
	III	388,47	545,39	238,27	535,00	554,67	509,10
	IV	403,29	502,05	253,53	581,13	640,48	400,52
	V	365,00	490,91	233,40	585,64	632,08	450,57
	VI	372,76	512,02	232,52	501,53	662,30	484,29
	VII	385,15	488,32	235,55	539,56	561,62	374,50
	VIII	429,33	501,86	252,70	495,25	559,33	442,91
	IX	470,15	520,44	269,29	531,17	542,80	378,44

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

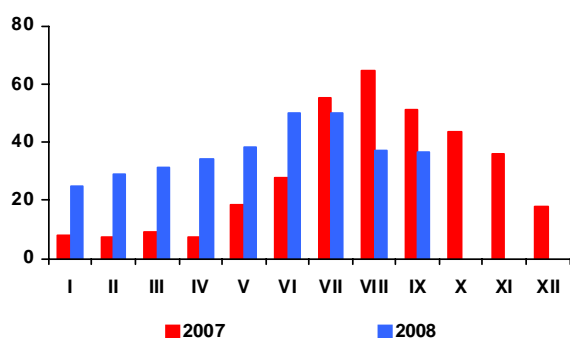
Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące	Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna	
	workowany	paczkowany			
2007	VIII	2,48	2,46	2,39	2,94
	IX	2,45	2,42	2,39	2,93
	X	2,45	2,50	2,34	2,93
	XI	2,45	2,55	2,31	2,94
	XII	2,40	2,51	2,28	2,94
2008	I	2,35	2,40	2,28	2,93
	II	2,28	2,26	2,26	2,90
	III	2,15	2,16	2,24	2,80
	IV	2,12	2,12	2,18	2,71
	V	2,10	2,16	2,15	2,69
	VI	2,09	2,13	2,13	2,62
	VII	2,03	2,05	2,06	2,57
	VIII	2,06	2,12	2,06	2,54
	IX	2,14	2,28	2,13	2,55
	X	2,28	2,41	1,94	2,67

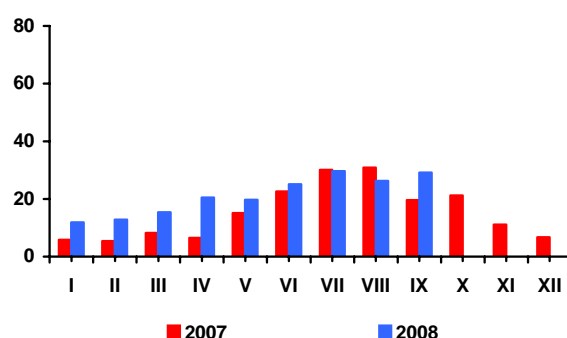
^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

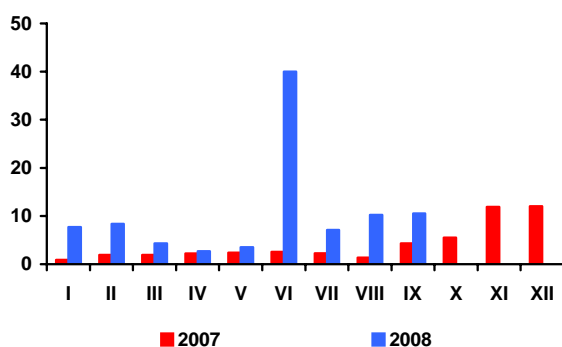
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

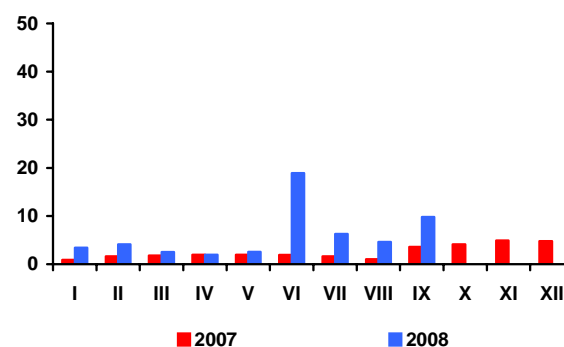
Rys. 2. Eksport do UE-27 (tys. ton)

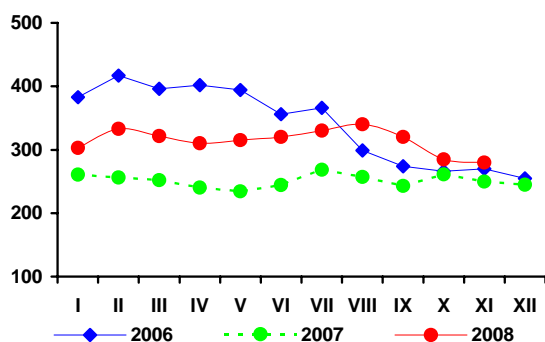
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

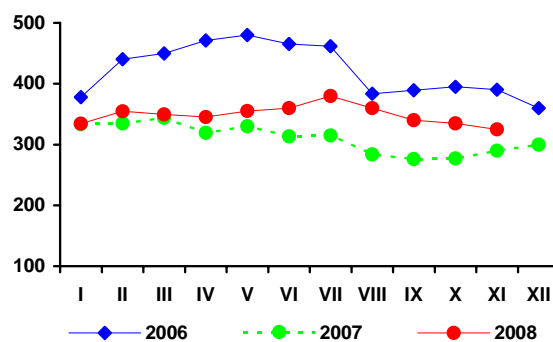
Rys. 4. Import z UE-27 (tys. ton)

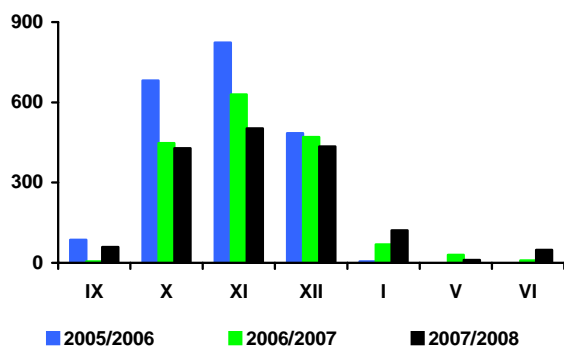
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

Na europejskim i światowym rynku oleistych nadal utrzymują się tendencje spadkowe. Unijny rynek podąża za tendencjami na chicagowskiej giełdzie towarowej, na której w ostatnich tygodniach notowania zbóż i oleistych we wszystkich kontraktach nadal malały.

W październiku spadki cen rzepaku i produktów jego przerobu w kontraktach terminowych na paryskiej giełdzie Matif, jak i w transakcjach rzeczywistych były większe niż w poprzednim miesiącu. Za rzepak (439 USD/tonę), olej rzepakowy (1053 USD/tonę) i śrutę rzepakową (156 EUR/tonę) płacono w transakcjach rzeczywistych odpowiednio o 7, 15 i 22% mniej niż przed miesiącem i o 16, 12 i 43% mniej niż przed rokiem. W listopadzie na rynku europejskim kontynuowane były spadki cen rzepaku i produktów jego przerobu.

Na rynku krajowym w listopadzie ceny rzepaku (średnio 1210 zł/tonę) oraz oleju rzepakowego rafinowanego (3422 zł/tonę) i śruty rzepakowej (438 zł/tonę) obniżyły się odpowiednio o 0,4%, 1,9% i 0,5% w stosunku do poprzedniego miesiąca. Rzekpak i olej rzepakowy rafinowany były jednakże nadal odpowiednio o 19,8 i 10,6% droższe niż przed rokiem, natomiast śruta rzepakowa była już znacznie tańsza (o 20,8%).

We wrześniu zmalał krajowy przerób rzepaku. Sektor olejarski (zakłady liczące co najmniej 50 osób stałej załogi) wyprodukował 57 tys. ton surowego oleju rzepakowego, tj. o 10% mniej niż przed miesiącem i o 2% mniej niż przed rokiem; natomiast w pierwszych ośmiu miesiącach br. łącznie 409 tys. ton, tj. o 6% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Produkcja oleju rzepakowego rafinowanego (300 tys. ton) i margaryn (240 tys. ton) była odpowiednio o 4 i 6% mniejsza niż przed rokiem.

We wrześniu, w porównaniu z miesiącem poprzednim, wzrósł eksport oleju rzepakowego i śruty rzepakowej, zmalał - rzepaku i margaryn. Większy niż przed miesiącem był import nasion oleistych (w tym głównie rzepaku) i margaryn, zaś mniejszy - śrut oleistych i olejów roślinnych. W okresie dziewięciu miesięcy br. łącznie wywieziono: 185 tys. ton rzepaku (ponad 2-krotnie mniej niż w analogicznym okresie 2007 r.), 99 tys. ton oleju rzepakowego (o 49% mniej), 300 tys. ton śruty rzepakowej (o 11% więcej) i 52 tys. ton margaryn (o 26% więcej). Przywieziono: 1488 tys. ton śrut oleistych (o 3% mniej niż w pierwszych dziewięciu miesiącach roku poprzedniego), 304 tys. ton olejów roślinnych (o 13% więcej), 224 tys. ton nasion oleistych (ponad dwukrotnie więcej), w tym 149 tys. ton rzepaku (pięciokrotnie więcej) i 34 tys. ton margaryn (o 65% więcej).

W październiku, w porównaniu z miesiącem poprzednim, olej rzepakowy konfekcjonowany podrożał więcej w detalu niż u producenta.

Od początku br. dynamika wzrostu cen detalicznych tłuszczów roślinnych jest znacznie większa niż przed rokiem. W okresie od grudnia 2007 r. do października 2008 r. ceny detaliczne tłuszczów roślinnych wzrosły średnio o 12,9%, podczas gdy ceny żywności tylko o 1,7%, w tym ceny tłuszczów zwierzęcych zmalały o 8,8%. W relacji rok do roku, tłuszcze roślinne podrożały przeciętnie o 14,9%, tj. o 8,2 p.p. więcej niż cała żywność łącznie z napojami bezalkoholowymi, w tym o 5,2 p.p. więcej niż tłuszcze zwierzęce.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	429 465	197 914	831 920	21,82	33,0	72,2
2007 I-XII	633 054	381 522	262 760	751 816	19,72	41,5	84,2
2007 IX	57 986	28 289	17 867	68 408	1,79	30,8	84,8
X	57 509	43 126	23 215	77 420	2,03	40,4	74,3
XI	56 440	41 993	20 095	78 338	2,05	35,6	72,0
XII	48 888	26 365	20 802	54 451	1,43	42,6	89,8
2008 I	52 715	36 548	14 142	75 121	2,0	26,8	70,2
II	53 726	37 959	13 126	78 559	2,1	24,4	68,4
III	45 134	38 410	8 716	74 828	2,0	19,3	60,3
IV	46 559	29 893	9 276	67 176	1,8	19,9	69,3
V	32 338	31 047	6 733	56 652	1,5	20,8	57,1
VI	22 764	29 892	9 642	43 014	1,1	42,4	52,9
VII	36 665	27 847	16 739	47 773	1,3	45,7	76,7
VIII	62 785	37 359	14 729	85 415	2,2	23,5	73,5
IX	56 733	34 884	15 644	75 973	2,0	27,6	74,7
Zmiany w %							
IX 2008 / VIII 2008	-9,6	-6,6	6,2	-11,1	-11,1	x	x
IX 2008 / IX 2007	-2,2	23,3	-12,4	11,1	11,1	x	x
IX 2008 / XII 2007	16,0	32,3	-24,8	39,5	39,5	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGZ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	8 666	185 693	423 342	11,09	30,9	141,8
2007 I-XII	633 054	15 714	250 613	398 155	10,43	39,6	159,0
2007 IX	57 986	2721	17 379	43 328	1,14	30,0	133,8
X	57 509	4857	22 231	40 135	1,05	38,7	143,3
XI	56 440	2873	18 175	41 138	1,08	32,2	137,2
XII	48 888	1499	17 655	32 732	0,86	36,1	149,4
2008 I	52 715	1540	13 223	41 032	1,08	25,1	128,5
II	53 726	3113	12 423	44 416	1,16	23,1	121,0
III	45 134	3131	7 030	41 235	1,08	15,6	109,5
IV	46 559	4386	8 135	42 810	1,12	17,5	108,8
V	32 338	6295	5 254	33 379	0,88	16,2	96,9
VI	22 764	5781	8 971	19 574	0,51	39,4	116,3
VII	36 665	4995	15 824	25 836	0,68	43,2	141,9
VIII	62 785	5818	13 448	55 155	1,45	21,4	113,8
IX	56 733	5233	14 820	47 146	1,24	26,1	120,3
Zmiany w %							
IX 2008 / VIII 2008	-9,6	-10,1	10,2	-14,5	-14,5	x	x
IX 2008 / IX 2007	-2,2	92,3	-14,7	8,8	8,8	x	x
IX 2008 / XII 2007	16,0	249,1	-16,1	44,0	44,0	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGZ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śrutu rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2006 I-XII	900 554	2 117 286	400 876	2 616 964	44,5	34,4
2007 I-XII	949 581	2 132 824	430 831	2 651 574	45,4	35,8
2007 IX	86 264	240 590	38 436	288 418	44,6	29,9
X	84 660	166 284	55 284	195 660	65,3	43,3
XI	73 332	191 907	46 433	218 806	63,3	33,5
XII	79 073	172 665	50 053	201 685	63,3	39,2
2008 I	79 073	172 665	50 053	201 685	63,3	39,2
II	80 589	200 186	55 993	224 782	69,5	35,9
III	67 701	142 404	43 849	166 256	64,8	40,7
IV	69 839	131 669	42 538	158 970	60,9	43,9
V	48 507	192 383	18 289	222 601	37,7	21,8
VI	34 146	208 680	17 158	225 668	50,2	15,1
VII	54 998	135 310	16 757	173 551	30,5	31,7
VIII	94 178	168 479	37 795	224 862	40,1	41,9
IX	85 100	136 384	44 199	177 285	51,9	48,0
Zmiany w %						
<u>IX 2008</u> VIII 2008	-9,6	-19,0	16,9	-21,2	x	x
<u>IX 2008</u> IX 2007	-2,2	-9,4	20,2	-11,7	x	x
<u>IX 2008</u> XII 2007	16,0	-28,9	-4,8	-19,0	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2006 I-XII	900 554	10 044	392 913	517 685	43,6	174,0
2007 I-XII	949 581	7 121	397 411	559 291	41,9	169,8
2007 IX	86 979	1 729	34 567	54 141	39,7	160,7
X	86 264	432	34 873	51 823	40,4	166,5
XI	84 660	286	48 597	36 349	57,4	232,9
XII	73 332	549	42 965	30 916	58,6	237,2
2008 I	79 073	1 223	48 087	32 209	60,8	245,5
II	80 589	456	52 822	28 223	65,5	285,5
III	67 701	1 128	41 287	27 542	61,0	245,8
IV	69 839	1 223	39 939	31 123	57,2	224,4
V	48 507	962	14 318	35 151	29,5	138,0
VI	34 146	1 496	13 099	22 543	38,4	151,5
VII	54 998	513	12 880	42 631	23,4	129,0
VIII	94 178	474	35 400	59 252	37,6	158,9
IX	85 100	314	42 500	42 914	49,9	198,3
Zmiany w %						
<u>IX 2008</u> VIII 2008	-9,6	-33,8	20,1	-27,6	x	x
<u>IX 2008</u> IX 2007	-2,2	-81,8	22,9	-20,7	x	x
<u>IX 2008</u> XII 2007	16,0	-42,8	-1,1	38,8	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	345 455	25 078	39 941	330 592	8,66	11,6	104,5
2007 I-XII	345 054	31 939	62 803	314 190	8,23	18,2	109,8
2007 IX	32 141	2 713	6 478	28 376	0,74	20,2	113,3
X	34 778	3 108	8 603	29 283	0,77	24,7	118,8
XI	32 628	3 279	8 213	27 694	0,73	25,2	117,8
XII	22 746	4 866	4 640	22 972	0,60	20,4	99,0
2008 I	27 706	5 849	5 908	27 647	0,73	21,3	100,2
II	28 111	4 519	5 697	26 933	0,71	20,3	104,4
III	24 567	4 085	4 831	23 821	0,62	19,7	103,1
IV	25 505	3 832	5 906	23 431	0,61	23,2	108,9
V	25 184	2 848	5 401	22 631	0,59	21,4	111,3
VI	28 586	3 703	6 601	25 688	0,67	23,1	111,3
VII	23 541	2 889	8 901	17 529	0,46	37,8	134,3
VIII	26 990	2 896	6 065	23 821	0,62	22,5	113,3
IX	29 378	3 497	2 769	30 106	0,79	9,4	97,6
Zmiany w %							
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	8,8	20,8	-54,3	26,4	26,4	x	x
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	-8,6	28,9	-57,3	6,1	6,1	x	x
<u>IX 2008</u> <u>XII 2007</u>	29,2	-28,1	-40,3	31,1	31,1	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenica	Relacja cen
2006 I-XII	934,4	447,6	2,09
2007 I-XII	956,6	699,6	1,37
2007 X	1065,0	825,7	1,29
XI	1009,8	799,1	1,26
XII	1081,4	803,8	1,35
2008 I	1085,0	861,2	1,26
II	1144,0	879,7	1,30
III	1188,0	909,6	1,31
IV	1370,0	921,6	1,49
V	1567,0	844,6	1,86
VI	1548,0	804,1	1,93
VII	1273,8	689,7	1,85
VIII	1248,3	573,6	2,18
IX	1250,4	517,1	2,42
X	1215,0	467,1	2,60
Zmiany w %			
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	-2,8	-9,7	x
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	14,1	-43,4	x
<u>X 2008</u> <u>XII 2007</u>	12,4	-41,9	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy
2006 I-XII	3,22	3,87	4,07	4,70	5,24	5,60
2007 I-XII	3,63	3,64	4,29	4,91	5,35	5,53
2007 X	3,86	4,65	4,68	5,04	5,44	5,63
XI	4,00	x	5,01	5,22	5,57	5,83
XII	3,94	x	5,02	5,30	5,66	5,95
2008 I	4,01	x	5,54	5,44	5,78	6,03
II	4,13	4,04	5,51	5,54	5,93	6,11
III	4,65	4,52	5,58	5,77	6,07	6,27
IV	4,63	4,87	5,74	5,96	6,24	6,48
V	4,63	5,04	5,97	6,03	6,42	6,93
VI	4,68	x	5,97	6,10	6,55	7,15
VII	4,71	x	5,55	6,16	6,62	7,29
VIII	4,62	x	5,86	6,20	6,69	7,38
IX	4,66	x	5,83	6,17	6,77	7,53
X	4,58	x	5,95	6,14	6,83	7,59
Zmiany w %						
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	-1,7	x	2,1	-0,5	0,9	0,8
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	18,7	x	27,1	21,8	25,6	34,8
<u>X 2008</u> <u>XII 2007</u>	16,2	x	18,5	15,8	20,7	27,6

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

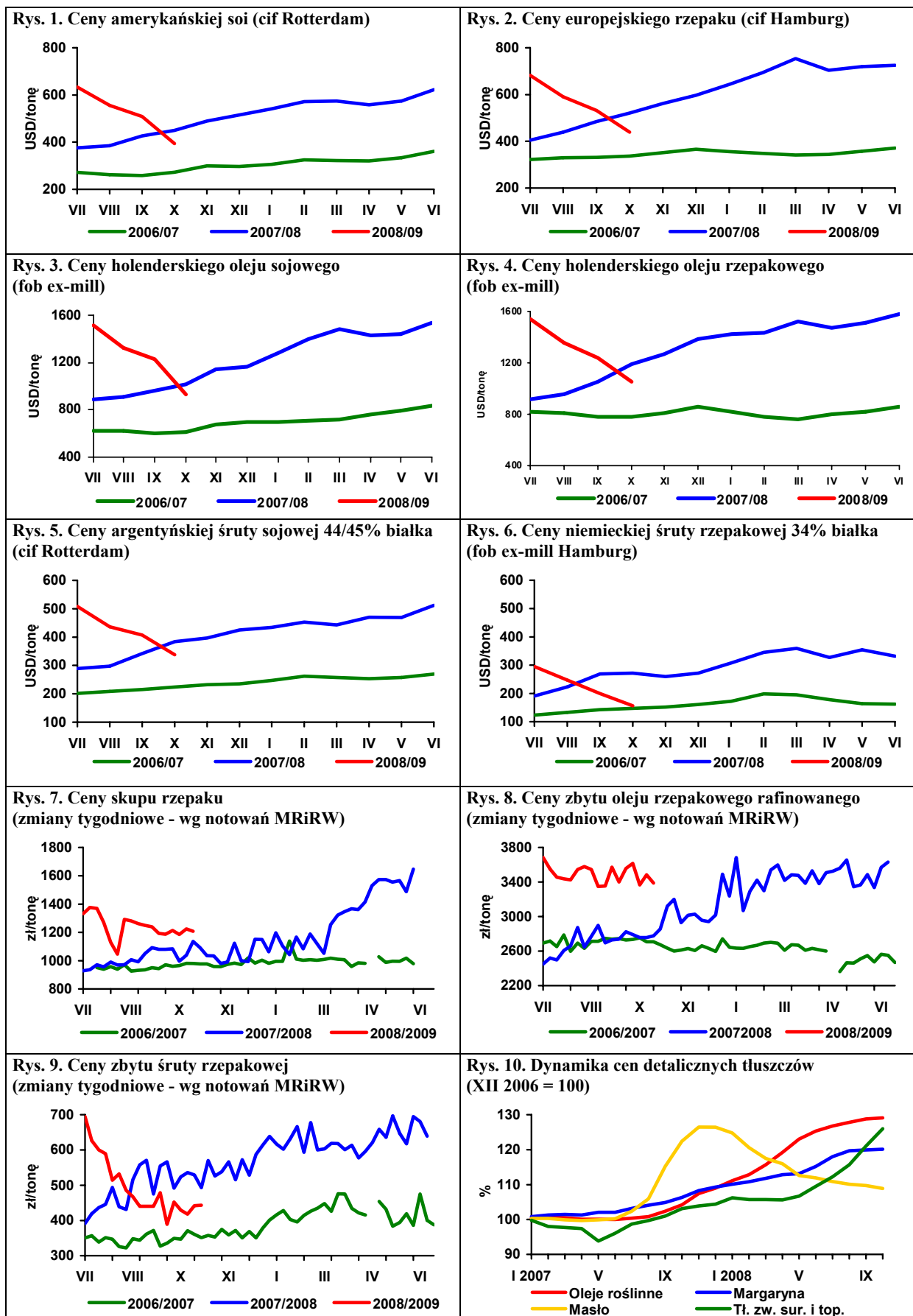
Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	margaryna palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 250 g	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	margaryna palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 500 g	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2006 I-XII	3,72	4,76	6,62	11,44	2,83	4,88	6,26	12,13	15,15	4,60
2007 I-XII	4,40	5,24	7,16	13,15	2,78	5,16	x	12,18	16,90	4,40
2007 X	4,96	5,40	7,36	15,61	3,01	5,32	x	12,40	19,70	4,40
XI	5,24	5,44	7,53	15,45	3,05	5,56	x	12,43	20,55	4,56
XII	5,28	5,44	7,31	14,97	3,06	5,68	x	12,53	20,55	4,68
2008 I	5,32	x	x	14,10	3,14	7,36 ^c	x	12,73	20,35	4,72
II	5,76	5,40	x	13,71	3,17	7,52 ^c	x	12,80	19,70	4,72
III	5,92	5,64	x	13,59	3,17	7,76 ^c	x	12,80	19,30	4,80
IV	5,96	5,60	x	13,36	3,16	7,92 ^c	x	12,85	18,90	4,80
V	5,88	5,64	x	13,12	3,25	8,08	x	13,15	18,35	4,84
VI	6,24	5,64	x	13,05	3,69	8,40	x	13,50	18,25	4,88
VII	6,40	5,60	x	13,00	3,70	8,84	x	13,65	18,05	5,04
VIII	6,44	5,72	x	12,93	3,99	9,20	x	13,88	17,90	5,20
IX	6,60	5,68	x	12,86	4,45	9,28	x	13,98	17,85	5,48
X	6,52	5,76	x	12,63	4,49	9,32	x	13,98	17,70	5,72
Zmiany w %										
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	-1,2	1,4	x	-1,8	0,9	0,4	x	0,0	-0,8	4,4
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	31,5	6,7	x	-19,1	49,2	75,2	x	12,7	-10,2	30,0
<u>X 2008</u> <u>XII 2007</u>	23,5	5,9	x	-15,6	46,7	64,1	x	11,6	-13,9	22,2

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% mas, ^c od I 2008 r. margaryna do pieczenia, np. Kasia

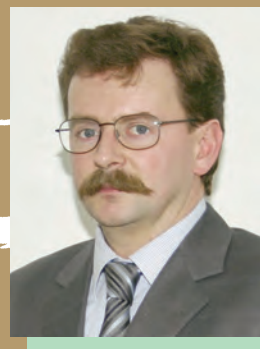
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

Znaczący spadek zbiorów spowodował, że ceny ziemniaków są dużo wyższe niż w poprzednim sezonie. W październiku ceny targowiskowe wprawdzie obniżyły się w porównaniu z wrześniem o ok. 11% i wyniosły 71,4 zł/dt, ale w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku były wyższe o ponad 28%. W październiku najniższe ceny, 53-55 zł/dt, notowano w województwach: podlaskim, lubelskim i świętokrzyskim. Natomiast najdroższe ziemniaki, w cenie 94 zł/dt można było kupić w województwie lubuskim, a tylko nieco taniej w zachodniopomorskim, opolskim i wielkopolskim (powyżej 85 zł/dt). Również w obrocie hurtowym ziemniaki są droższe. Obecnie na krajowych rynkach hurtowych notowania ich cen wahają się od 40 do 80 zł/dt i są o ok. 50% wyższe aniżeli w analogicznym okresie poprzedniego sezonu.

W pierwszych miesiącach bieżącego sezonu ceny skupu ziemniaków były wyższe niż przed rokiem. W październiku wynosiły 21,2 zł/dt i były o prawie 10% wyższe aniżeli w analogicznym okresie ubiegłego roku. W tym okresie dominują głównie ziemniaki skrobiowe skupowane w ramach umów kontraktacyjnych, za które rolnicy otrzymują przynajmniej cenę minimalną. Cena minimalna ustalona została za dostarczone ziemniaki, ale uzależniona od zawartości skrobi. Za tonę ziemniaków o zawartości skrobi 18% rolnik otrzymuje niecałe 38 EUR, co przy kursie 3,4 zł/EUR (średni kurs w październiku 2008 r.) wynosiło ok. 127 zł/tonę. W bieżącym sezonie przeciętna zawartość skrobi była podobna jak w ubiegłym roku (18-18,5%), ale kurs EUR niższy o ok. 8%. Mimo to, ceny skupu są wyższe aniżeli w ubiegłym roku, co wskazuje że w bieżącym sezonie krochmalnie płacą znacznie wyższe ceny od minimalnej.

W ostatnich miesiącach stabilne były ceny przetworów spożywczych z ziemniaków, staniała zaś skrobia ziemniaczana, zwłaszcza na poziomie producenta. Jej cena zbytu w październiku

kształtowała się na poziomie 1,77 zł/kg i była o 33% niższa w porównaniu z analogicznym okresem 2007 r. Cena mączki ziemniaczanej w sprzedaży detalicznej obniżyła się o ok. 7% do 4,35 zł/dt.

Poprawia się sytuacja w handlu zagranicznym ziemniakami i ich przetworami. W ciągu pierwszych trzech kwartałów 2008 r. sprzedaż frytek na rynki zagraniczne wyniosła 75,6 tys. ton, wobec 67,2 tys. ton w analogicznym okresie ubiegłego roku. Niewielki spadek, z 11,1 do 10,7 tys. ton, zanotowano w eksporcie chipsów. Eksport suszu był wyższy o 1,3 tys. ton niż w pierwszych trzech kwartałach 2007 r. i wyniósł 5,0 tys. ton. Zwiększyła się też znacząco sprzedaż skrobi ziemniaczanej i syropów skrobiowych, a zmniejszył się jedynie eksport dekstryn. W dalszej części sezonu eksport przetworów ziemniaczanych prawdopodobnie będzie nadal zwiększał się. Mimo wyższych cen ziemniaków na rynku krajowym, ich eksport będzie zbliżony do ubiegłorocznego, gdyż i w innych krajach ceny ziemniaków są niższe.

W okresie styczeń-wrzesień 2008 r. import frytek wyniósł 26,6 tys. ton, chipsów 3,2 tys. ton, a suszu z ziemniaków 1,4 tys. ton, podczas gdy w analogicznym okresie poprzedniego roku było to odpowiednio: 41,7; 3,7 i 2,5 tys. ton. Duży spadek zanotowano też w imporcie skrobi nieprzetworzonych, z 63,3 do 33,3 tys. ton, przy czym import skrobi ziemniaczanej obniżył się z 14,5 do 8,8 tys. ton. Zmniejszył się również przywóz pozostałych produktów skrobiowych. W okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2008 r. sprowadzono 75,4 tys. ton syropów skrobiowych oraz 50,5 tys. ton dekstryn i preparatów wykańcjalniczych na bazie skrobi, wobec odpowiednio: 130,0 i 66,7 tys. ton w analogicznym okresie poprzedniego roku.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
I	.	.	.	1 894	-	-
II	.	.	.	41	-	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	39 100	34 600	51 800	-	-	-
V	32 400	28 400	42 400	-	-	-
VI	29 400	10 200	35 100	-	-	-
VII	21 900	22 800	32 700	-	-	-
VIII	36 700	69 100	49 100	-	2 363	-
IX	159 600	298 500	223 400	12 631	28 984	21 975
X	326 900	303 300	341 400	37 510	35 730	
XI	133 700	129 300		17 714	14 131	
XII	45 400	41 500		1 999	-	
RAZEM	747 500 ^b	864 500 ^c	434 500	71 789	81 208	21 975

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres VII -XII 2006, ^c okres VII-XII 2007

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2007 I-XII	1 522	1 651	20 097	25 523	151	46 386	11 390	90 153	14 190	5 429
VIII	25	-	2 421	948	9	3 511	1 119	7 814	1 033	299
2007 IX	39	-	7 399	3 864	17	4 805	860	7 689	1 151	384
X	38	1	4 871	3 432	9	4 869	1 138	8 824	929	522
XI	44	7	2 231	3 877	4	4 092	1 019	7 558	1 117	499
XII	76	252	981	3 353	16	3 426	785	6 399	920	530
2008 I	48	367	1 745	2 435	317	8 719	600	8 004	916	458
II	269	465	2 557	3 611	17	3 791	714	7 412	1 140	644
III	314	260	3 173	3 214	7	4 732	593	7 433	1 158	680
IV	265	969	5 592	2 675	5	4 601	449	8 348	1 040	733
V	1 463	402	4 155	3 223	7	4 209	599	7 307	1 622	638
VI	352	-	1 151	2 919	14	3 294	711	8 435	1 460	450
VII	7	-	305	3 685	13	5 152	746	10 537	1 036	488
VIII	10	-	157	2 056	7	4 229	573	9 595	979	299
IX	-	1	2 453	2 360	43	4 133	486	8 546	906	586

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2007 I-XII	79 048	32 086	66 176	9 295	50 721	152 471	86 443	50 624	5 065	2 987
VIII	391	1 072	437	627	3 755	11 836	7 851	4 663	559	99
2007 IX	66	77	22	574	4 410	13 814	7 321	3 771	577	86
X	53	77	66	598	5 044	11 867	7 442	3 319	620	168
XI	130	-	44	453	3 888	11 520	7 911	2 986	412	169
XII	688	165	407	323	2 196	6 808	4 079	2 342	249	144
2008 I	703	2	708	532	2 023	8 927	6 030	3 256	343	138
II	1 636	974	906	584	3 233	10 225	5 463	2 270	276	150
III	2 313	4 235	1 584	632	2 615	8 690	6 358	3 050	227	99
IV	7 595	5 840	2 251	752	2 283	8 496	6 434	4 865	269	190
V	26 029	1 036	5 537	869	2 576	8 636	4 978	2 430	477	132
VI	8 827	1 481	2 504	848	3 128	9 545	5 436	2 036	483	142
VII	306	856	970	2 447	2 839	8 094	5 846	2 832	344	212
VIII	62	-	262	1 019	2 879	6 944	6 112	3 065	352	117
IX	194	-	300	1 151	2 869	5 855	3 838	2 258	452	205

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	VIII	VI	VII	VIII	Wskaźnik zmian cen	
		2007	2008	2008	2008	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	skupu	19,3	39,5	23,7	21,2	109,8	89,5
	targowiskowa	55,7	93,6	80,6	71,4	128,2	88,6
	detaliczna (zł/kg)	0,74	1,13	1,03	0,98	132,4	95,1
	importowa	192,3	102,1	92,6	.	48,5	90,7
	eksportowa	25,4	74,7	27,6	.	95,2	37,0
Relacje cen	skup / targowisko	0,35	0,42	0,29	0,30	-	-
	targowisko / detal	0,75	0,83	0,78	0,73	-	-
	skup / detal	0,26	0,35	0,23	0,22	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	skupu (zł/t)	140,0	123,2	124,2	127,4	91,0	102,5
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	2,65	1,93	1,89	1,77	66,8	93,7
Skrobia ziemniaczana	detaliczna (zł/kg)	4,68	4,37	4,39	4,35	92,9	99,1
Frytki	detaliczna (zł/kg)	9,20	9,30	9,36	9,34	101,5	99,8
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	32,20	33,60	33,80	33,80	105,0	100,0
Pyzy ziemniaczane	detaliczna (zł/kg)	7,28	7,70	7,74	7,76	106,6	100,3
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	7,74	8,36	8,36	8,36	108,0	100,0

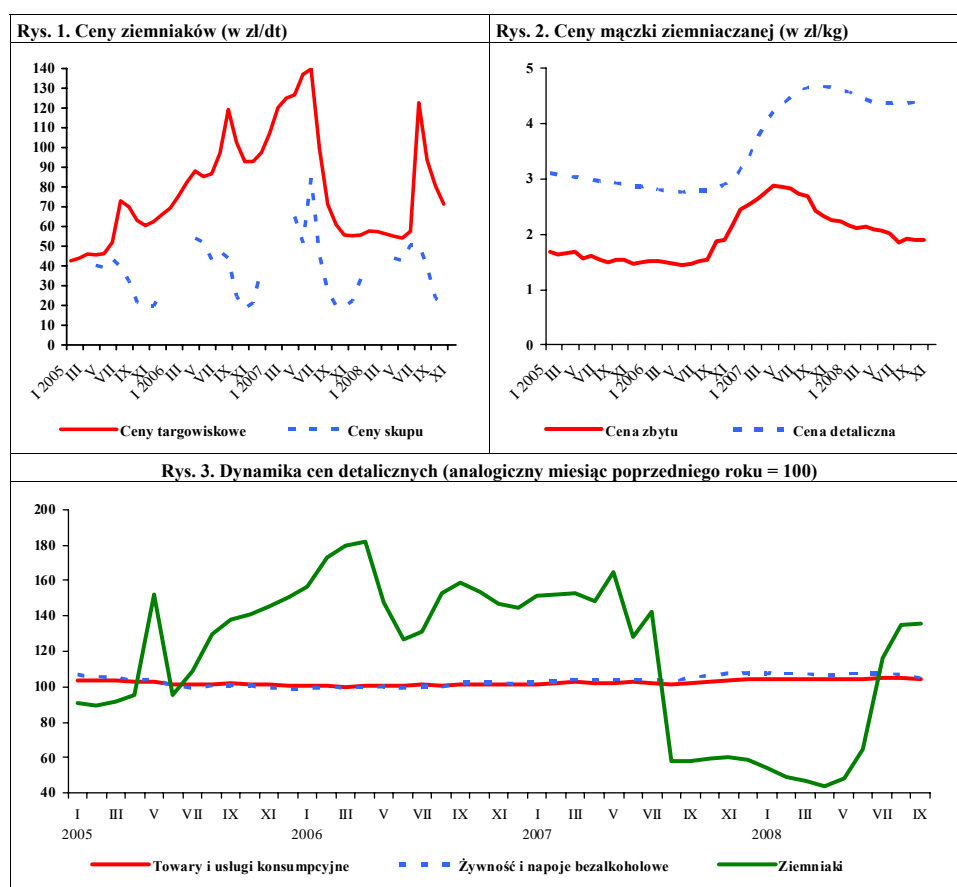
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

		2007	2008			wsk. zmian cen	
		październik	sierpień	wrzesień	październik	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	60,9	97,5	90,7	84,6	139,0	93,3
2	Kujawsko-pomorskie	51,5	98,2	90,1	80,0	155,3	88,8
3	Lubelskie	49,3	88,5	71,0	54,2	109,8	76,3
4	Lubuskie	61,9	106,7	97,3	93,9	151,6	96,5
5	Łódzkie	47,6	88,5	71,4	66,6	139,8	93,2
6	Małopolskie	63,9	81,2	72,8	62,8	98,2	86,2
7	Mazowieckie	46,5	95,3	74,8	62,0	133,4	82,9
8	Opolskie	60,7	97,7	92,1	87,9	144,9	95,4
9	Podkarpackie	61,8	95,6	80,7	73,4	118,7	90,9
10	Podlaskie	42,0	91,7	70,5	52,6	125,3	74,6
11	Pomorskie	65,1	94,2	82,0	82,0	125,9	99,9
12	Śląskie	58,2	90,8	79,8	76,9	132,1	96,3
13	Świętokrzyskie	48,4	78,8	71,6	55,2	114,0	77,1
14	Warmińsko-mazurskie	56,4	95,7	88,0	70,6	125,2	80,2
15	Wielkopolskie	58,5	103,4	90,4	85,2	145,5	94,2
16	Zachodniopomorskie	71,2	101,5	95,4	87,6	123,1	91,9
	maksimum	71,2	106,7	97,3	93,9		
	minimum	42,0	78,8	70,5	52,6		
	różnica w %	69,7	35,5	38,1	78,6		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W listopadzie 2008 r. w porównaniu z październikiem obniżyły się ceny większości warzyw. Spośród warzyw przeznaczonych do bezpośredniej konsumpcji najbardziej potaniała cebula (o 18%) i pieczarki (o 11%), a w mniejszym stopniu kapusta biała i buraki ćwikłowe. Natomiast podrożały pomidory szklarniowe i marchew. Zakłady przetwórcze o 8% mniej płaciły w skupie za kalafiory różyczkowane i o 7% za marchew na kostkę. W niewielkim stopniu zwyżkowały ceny skupu buraków i kalafiorów. Ceny cebuli obieranej i kapusty białej skupowanej przez przetwórców nie zmieniły się. Potaniała większość warzyw skupowanych przez firmy eksportujące. Najbardziej obniżyły się ceny selerów (o 26%) i kapusty czerwonej (o 20%), a prócz tych gatunków: pomidorów, kapusty pekińskiej, białej, marchwi, cebuli i buraków. Nie zmieniły się ceny skupu papryki czerwonej i porów. Podrożała pietruszka (o 9%). Na rynkach hurtowych więcej płacono za pomidory (o 39%), ogórki spod osłon (o 22%) i marchew (o 3%), a mniej za kapustę (o 15%), buraki i cebulę.

W relacji do listopada 2007 r. obniżyły się ceny skupu cebuli, kapusty białej i buraków, a ponadto pomidorów, kapusty czerwonej i pietruszki. Natomiast podrożała marchew (prócz skierowanej do bezpośredniej konsumpcji), kapusta pekińska, selery i pory. W niewielkim stopniu obniżyły się ceny skupu pieczarek.

W październiku 2008 r., w porównaniu z wrześniem, obniżył się poziom cen detalicznych większości warzyw: kapusty białej o 26%, selerów (o 12%), cebuli (o 9%), porów (o 8%), buraków i marchwi (po 7%), i marchwi (o 6%). Ceny detaliczne pieczarek utrzymały się na zbliżonym poziomie. Podrożały o 61% ogórki gruntowe, o 44% pomidory, o 23% papryka i o 18% kalafiory. W tym czasie, w stosunkowo małym stopniu, zmieniły się ceny detaliczne przetworów warzywnych. W stosunku do października 2007 r. wśród warzyw świeżych podrożały: ogórki gruntowe (o 14%), buraki, papryka, marchew, selery i pory. Obniżyły się ceny detaliczne kapusty białej (o 16%), pomidorów (o 12%), kalafiorów i cebuli. W tym okresie zwyżkowały ceny detaliczne niemal wszystkich

przetworów warzywnych, a najbardziej ogórków konserwowych (o 15%). Nie zmieniła się cena mrożonej fasoli szparagowej.

We wrześniu 2008 r., w porównaniu z wrześniem roku poprzedniego, średnie i duże zakłady przetwórcze zwiększyły produkcję jednogatunkowych soków warzywnych o 69%, warzyw mrożonych o 28%, gotowych dań mrożonych o 27%, i konserw o 26%. Obniżyła się produkcja soku pomidorowego o 14% i marynat o 46%.

We wrześniu 2008 r. wyeksportowano 27,8 tys. ton warzyw świeżych o wartości 14,4 mln EUR. W stosunku do września 2007 r. wolumen eksportu warzyw świeżych zmniejszył się o 29%, a jego wartość o 30%. Obniżyła się sprzedaż: marchwi (o 83%), cebuli (o 62%), kapusty (o 21%) i pomidorów (o 14%). O 51% więcej wyeksportowano kalafiorów i o 20% ogórków. We wrześniu br. sprzedano 25,9 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 19,9 mln EUR. Wolumen eksportu przetworów obniżył się w stosunku do września 2007 r. o 29%, a jego wartość o 14%. O spadku sprzedaży przetworów warzywnych zdecydował niższy o 37% eksport mrożonek, o 9% suszy i o 5% marynat. Natomiast o 20% wzrósł eksport konserw.

Import warzyw świeżych we wrześniu 2008 r. wyniósł 7,5 tys. ton, a jego wartość 3,5 mln EUR. W porównaniu z wrześniem 2007 r. wolumen importu warzyw świeżych wzrósł o 52%, a jego wartość o 28%. Do wzrostu importu warzyw świeżych przyczynił się dwudziestotrykrotnie wyższy zakup kapusty i ok. dwukrotnie ogórków i cebuli. Zakupiono natomiast o 44% mniej papryki, o 13% czosnku, o 8% marchwi i o 2% pomidorów. W tym okresie import przetworów warzywnych wyniósł 9,4 tys. ton, a jego wartość 9,6 mln EUR. W porównaniu z wrześniem 2007 r. ilość zakupionych przetworów warzywnych spadła o 21%, a ich wartość o 9%. Na spadek importu przetworów wpłynął mniejszy zakup konserw (o 68%), koncentratu pomidorowego (o 19%), mrożonek (o 18%) i marynat (o 10%). Import suszy zwiększył się o 60%.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szt.)	Pieczarki
2007 IX	0,75	1,51	0,52	0,61	0,48	2,44	1,50	1,17	2,46	2,05	5,43
X	0,65	1,28	0,40	0,58	0,44	-	-	-	3,38	2,09	4,79
XI	0,64	1,24	0,38	0,59	0,46	-	-	-	4,03	-	4,60
XII	0,64	1,26	0,35	0,60	0,45	-	-	-	4,79	-	4,98
2007 I-XII	1,12	1,68	0,50	0,73	0,54	1,64	1,11	1,29	4,14	1,87	4,75
2008 I	0,66	1,22	0,41	0,72	0,50	-	-	-	-	-	4,92
II	0,65	1,21	0,51	0,71	0,53	-	-	-	-	-	4,63
III	0,62	1,21	0,58	0,72	0,52	-	-	-	-	-	4,75
IV	0,71	1,24	1,12	0,96	0,65	-	-	-	5,61	-	4,69
V	0,94	1,69	1,90	1,42	1,28	-	-	-	4,52	-	4,63
VI	1,11	1,91	2,03	1,50	1,68	-	-	-	3,18	-	4,57
VII	1,08	1,90	0,40	1,42	0,89	1,58	1,16	-	2,68	-	5,18
VIII	0,76	1,60	0,27	0,82	0,55	1,67	1,12	1,01	1,22	1,25	5,21
IX	0,61	1,38	0,29	0,59	0,46	2,05	1,45	1,15	2,02	1,43	5,21
X	0,60	1,22	0,23	0,55	0,45	-	-	-	3,05	1,79	5,01
XI	0,49	1,12	0,22	0,56	0,43	-	-	-	3,16	-	4,45
Wskaźnik zmian w %											
<u>XI 2008</u> X 2008	82	92	96	102	96	x	x	x	104	x	89
<u>XI 2008</u> XI 2007	77	90	58	95	93	x	x	x	78	x	97

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuly różyczek.	Kalafiori różyczek.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2007 IX	0,82	0,38	0,23	0,23	-	0,65	1,16	0,99	-	0,50	0,20
X	0,79	0,31	0,23	0,24	0,75	-	1,30	1,03	-	0,47	0,20
XI	0,78	0,33	0,24	0,23	0,75	-	1,47	1,05	-	-	-
XII	0,78	0,30	0,24	0,23	0,75	-	1,48	1,07	-	-	-
2007 I-XII	1,24	0,41	0,30	0,25	0,86	0,69	1,32	1,00	1,10	0,50	0,20
2008 I	0,78	0,35	0,27	0,24	0,75	-	-	-	-	-	-
II	0,79	0,43	0,34	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
III	0,78	0,47	0,35	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
IV	0,82	0,74	0,41	0,33	0,85	-	-	-	-	-	-
V	0,86	0,95	0,45	-	0,85	-	-	-	-	-	-
VI	0,91	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	-	-	0,65	1,63	1,00	1,62	-	-
VIII	0,72	-	0,29	-	-	0,69	1,38	0,94	1,60	0,53	0,34
IX	0,77	0,28	0,29	0,26	0,90	0,69	1,26	0,89	-	0,50	0,33
X	0,78	0,28	0,28	0,25	-	-	1,26	0,89	-	0,50	0,33
XI	0,78	0,28	0,26	0,26	0,75	-	1,30	0,82	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
<u>XI 2008</u> X 2008	100	100	93	104	x	x	103	92	x	x	x
<u>XI 2008</u> XI 2007	100	85	108	113	x	x	88	78	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemiaki
2007 IX	2,86	-	1,22	0,64	0,60	3,19	0,54	1,41	0,79	0,57	0,86	0,38	0,23
X	3,42	-	0,81	0,39	0,55	3,30	0,54	1,37	0,78	0,43	0,84	0,37	0,23
XI	3,38	-	0,69	0,32	0,51	-	0,51	1,47	0,77	0,44	0,86	0,36	-
XII	-	-	0,84	0,34	0,50	-	0,50	1,59	0,78	0,42	0,85	0,37	-
2007 I-XII	2,91	0,78	1,07	0,50	0,66	3,75	0,56	1,57	1,06	0,72	0,89	0,36	0,30
2008 I	-	-	1,74	0,48	0,45	-	0,57	1,71	0,77	0,44	2,00	0,35	-
II	-	-	1,71	0,57	0,46	-	0,65	1,92	0,80	0,45	2,00	0,38	-
III	-	-	1,84	0,61	0,56	-	0,71	2,63	0,75	0,44	-	0,38	-
IV	5,90	-	3,01	1,22	0,70	-	0,93	2,80	0,80	0,58	-	0,55	-
V	3,92	-	1,53	1,37	-	-	-	-	-	0,83	-	-	-
VI	2,85	1,50	1,61	1,07	-	-	-	-	-	0,79	-	2,30	-
VII	2,22	1,06	1,13	0,34	1,10	4,00	1,15	-	-	0,71	-	0,82	-
VIII	1,17	1,16	0,85	0,22	0,43	2,78	0,64	-	-	0,59	-	0,52	-
IX	2,22	1,20	0,91	0,21	0,41	3,13	0,61	1,25	1,27	0,50	1,10	0,43	0,52
X	3,76	-	0,83	0,23	0,41	3,49	0,57	1,20	1,19	0,45	1,00	0,43	0,46
XI	3,30	-	0,76	0,19	0,33	3,50	0,56	1,31	0,88	0,42	1,00	0,40	0,40
Wskaźnik zmian w %													
$\frac{XI\ 2008}{X\ 2008}$	88	x	92	83	80	100	98	109	74	93	100	93	87
$\frac{XI\ 2008}{XI\ 2007}$	98	x	110	59	65	x	110	89	114	95	116	111	x

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty
2007 V	3 472	296	21 912	4 361	1 248	2 037
VI	2 871	455	20 237	9 694	1 098	1 741
VII	2 890	319	24 636	11 243	928	7 564
VIII	3 806	756	53 689	18 082	1 450	8 425
IX	4 188	927	60 892	18 770	1 310	4 706
X	2 677	606	66 569	8 991	1 581	5 434
XI	2 566	764	51 442	7 038	1 696	4 600
XII	3 144	521	38 369	5 841	1 971	3 193
2007 I-XII	40 568	8 305	457 183	105 507	17 682	52 362
2008 I	3 193	807	42 032	7 479	1 759	3 054
II	3 867	750	42 332	7 040	1 481	3 238
III	3 939	1 032	34 403	6 952	1 918	3 296
IV	3 540	1 257	34 327	5 477	1 083	2 300
V	4 387	891	23 374	3 459	1 084	1 641
VI	2 655	601	22 980	7 061	1 057	2 155
VII	3 190	448	30 029	18 567	751	8 597
VIII	3 685	631	47 816	18 037	1 054	11 169
IX	3 187	1 065	61 081	22 773	1 338	6 055
Wskaźnik zmian w %						
$\frac{IX\ 2008}{IX\ 2007}$	86	169	128	126	127	54

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008									IX 2008 IX 2007 (%)	
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX							
Warzywa ogółem	40540	44280	39243	47709	36961	27295	403284	34972	46817	47217	48720	37526	35110	36786	35561	27780		71					
Cebula	7850	9597	11682	13499	12246	8767	105878	12757	15191	14345	14404	10773	8354	6187	6337	4468		38					
Kapusta	4978	2504	3043	6075	5934	3528	62587	7614	12721	13211	14294	3441	2521	2108	1406	2415		79					
Marchew	1898	1825	2417	3095	3273	2773	22610	3396	6721	7479	9002	6753	2659	1181	641	409		17					
Ogorki	7701	4966	865	485	258	195	19386	184	135	155	546	635	1188	3832	4858	1040		120					
Pomidory	10241	15257	12285	11245	3652	1127	79539	637	1054	1276	2191	9848	11783	14740	13550	10592		86					
Kalafiori	2826	3740	2109	3664	1549	535	20577	449	408	575	472	428	3924	4129	3719	3190		151					
Przetwory ogółem	23985	27794	36249	47215	43637	37570	431216	47338	48516	47410	44747	35387	31784	27778	28835	25898		71					
Susze	796	817	1261	1473	1443	1325	14065	2157	1862	1626	1662	1725	1447	1353	1473	1150		91					
Miarynaty	2536	2473	2868	4326	3792	2996	35802	3180	3365	3188	2910	2408	1872	2620	2414	2722		95					
Konserwy	1878	1863	2389	4210	3495	3838	39477	4655	3434	3659	3669	2627	2390	2117	2350	2864		120					
-kapusta kwasz.	745	599	617	1156	1177	1268	15777	1214	1068	1406	1773	960	660	429	489	593		96					
Mrożonki	16065	20166	26501	33961	31391	26138	307653	33924	36355	35065	31927	25662	22998	18334	19790	16784		63					
Pieczarki i ich przetwory	11192	10771	12167	16395	16618	18265	175354	17278	15984	17950	17569	14770	12488	11037	9714	10870		89					
Warzywa ogółem	20879	22103	20757	22651	13911	9978	185855	12094	12942	13805	14583	17341	19763	21531	17198	14446		70					
Cebula	3748	3545	3984	4512	4578	3227	45210	4929	4246	4046	3627	2822	2479	2218	2587	1267		32					
Kapusta	928	493	525	799	777	575	9919	1346	2301	2621	3712	1479	909	486	210	282		54					
Marchew	466	299	288	372	399	308	3558	420	774	1081	1254	1376	676	434	173	86		30					
Ogorki	2241	1746	538	368	215	160	8862	180	90	210	430	508	759	1813	2411	736		137					
Pomidory	8816	11127	10164	10137	3336	899	65621	406	550	846	1627	6990	10025	12188	7470	7574		75					
Kalafiori	1404	1356	1109	1687	735	306	8653	256	232	305	285	205	1647	1481	1251	1177		106					
Przetwory ogółem	15832	18080	23199	29982	27369	25443	270939	28550	28193	27174	26868	22749	21735	19141	20667	19914		86					
Susze	1576	1797	2707	2967	2927	2484	27787	3404	3106	2973	2892	2883	2445	2134	2287	1949		72					
Miarynaty	2041	2012	2228	3599	3125	2611	29623	2650	2597	2449	2612	2240	1937	2564	2478	3002		135					
Konserwy	1491	1632	1985	3323	2556	2642	26505	3008	2838	2836	2888	2475	2518	2298	2894	3358		169					
-kapusta kwasz.	275	230	246	460	478	514	5193	480	426	440	631	436	328	213	213	245		100					
Mrożonki	8450	10673	13505	17181	15884	12133	156527	16721	16974	15848	14879	12546	12013	9086	10379	9270		69					
Pieczarki i ich przetwory	16241	16029	18665	23310	23603	23472	246985	24556	22660	25671	25721	22755	18979	16646	14958	16607		89					

Źródło: Opracowanie IE:RiGŻ-PIB na podstawie danych CIHŻ, MRIRW, MF, od I.I.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008									IX 2008 IX 2007 (%)	
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX							
	9501	4381	4963	6349	20794	32161	303053	32496	39942	46230	49993	43179	25863	10550	6355	7527							
Warzywa ogółem	3004	1255	1485	2136	2705	4966	78916	3843	4426	4103	8629	13940	7946	3366	3146	2923		152					
Cebula	13	115	2	11	36	14	4357	77	179	650	3866	1423	108	11	0	50		197					
Kapusta	840	485	274	63	300	1279	28654	1833	3381	5680	7895	7573	7347	1538	217	253		2252					
Marchew	147	47	987	1577	4536	5160	26975	4579	3851	3474	2525	1506	1849	972	1282	2222		92					
Ogórki	2166	518	597	459	5886	11351	80112	11981	14020	15923	12682	10789	4056	1096	139	588		225					
Pomidory	1556	612	499	472	2542	3163	22888	2931	3372	3942	2161	2273	2292	2111	383	280		98					
Papryka	933	591	380	321	372	648	7323	429	349	795	928	569	206	468	675	329		56					
Czosnek	11635	12014	11918	14951	16846	15370	156929	13127	15479	13811	15558	12748	14208	12294	10801	9414		87					
Przetwory ogółem	2423	3291	2608	3078	3436	3283	36888	2983	3417	3315	3817	2777	3519	2907	2939	2150		79					
Mrożonki	888	771	876	1272	963	740	12277	1046	1554	940	1436	1177	1667	1252	1032	1403		82					
Susze	775	888	1279	1085	1296	1068	12279	871	1238	1061	1148	1537	1007	522	911	1155		160					
Marynaty	2108	2887	3499	3519	3758	3442	32903	2162	2584	3193	3078	2204	2318	2492	2516	1128		90					
Konserwy																		32					
-kukurydza																							
-konserw.	1143	2079	2167	2097	2031	1537	18881	978	1212	1839	1868	1006	968	890	1477	136		6					
Koncentrat pomid.	3934	2540	2616	4449	5727	5256	46105	4515	5517	4139	4735	3426	4050	3886	2182	2110		81					
Warzywa ogółem	5859	2223	2702	4019	19838	28898	223091	26367	29171	39506	34448	26519	12883	5949	2144	3466		128					
Cebula	381	157	190	268	304	577	15639	413	715	1085	1081	1696	961	273	302	272		144					
Kapusta	4	19	1	3	5	8	1386	39	86	304	1807	654	61	8	0	9		1137					
Marchew	179	111	68	10	102	309	6357	382	700	1137	2115	2952	3144	619	101	93		136					
Ogórki	41	24	539	1193	3855	4036	24205	4359	4029	3230	1768	986	883	406	562	1174		218					
Pomidory	1823	567	697	582	6320	12969	87364	10711	11244	16979	13057	9268	3044	889	160	606		87					
Papryka	2261	461	272	614	4795	4960	36898	3759	4599	6700	4287	5720	3170	2703	320	324		119					
Czosnek	595	327	290	272	316	527	6908	340	291	643	619	373	186	329	362	266		92					
Przetwory ogółem	9953	9909	10537	13157	13324	12278	131908	10931	13348	12120	14032	11375	12630	11008	10381	9617		91					
Mrożonki	1891	2319	2016	2429	2625	2345	28979	2445	2776	2779	3118	2333	2680	2268	2312	1741		86					
Susze	1509	1463	1550	2011	1664	1291	20111	1617	2240	1414	2304	1890	2492	1769	1869	2148		139					
Marynaty	591	639	787	803	1129	914	9642	729	951	870	961	1046	899	534	694	966		123					
Konserwy	2340	2518	3519	3824	3797	3290	33408	2299	2681	3240	3424	2342	2292	2759	2807	1670		47					
-kukurydza																							
-konserw.	985	1482	1826	1856	1738	1302	15152	791	1011	1536	1650	876	822	791	1416	159		9					
Koncentrat pomid.	2297	1661	1745	2714	2764	3207	26695	2855	3605	2849	3078	2477	2962	2720	1619	1758		101					

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych CHIZ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafioły	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2007 VII	0,46	0,19	0,25	0,32	0,85	0,49	1,51	0,68	0,43	0,47
VIII	0,35	0,20	0,17	0,37	0,73	0,35	1,57	0,74	0,49	0,53
IX	0,33	0,18	0,12	0,62	0,80	0,50	1,62	0,68	0,48	0,50
X	0,33	0,14	0,12	0,70	0,86	0,45	1,43	0,72	0,43	0,52
XI	0,37	0,14	0,12	0,78	0,84	0,47	1,46	0,73	0,46	0,52
XII	0,35	0,17	0,12	0,62	0,61	0,51	1,42	0,71	0,47	0,45
2007 I-XII	0,41	0,17	0,16	0,48	0,80	0,41	1,44	0,77	0,37	0,49
2008 I	0,39	0,17	0,12	0,98	0,64	0,57	1,50	0,73	0,40	0,48
II	0,28	0,18	0,11	0,67	0,52	0,57	1,52	0,71	0,40	0,47
III	0,28	0,20	0,14	1,35	0,66	0,52	1,48	0,66	0,31	0,43
IV	0,23	0,26	0,14	0,79	0,69	0,60	1,44	0,85	0,36	0,45
V	0,26	0,43	0,20	0,80	0,70	0,46	1,51	0,85	0,45	0,47
VI	0,30	0,36	0,25	0,64	0,81	0,42	1,53	0,84	0,50	0,52
VII	0,36	0,23	0,37	0,47	0,83	0,36	1,55	0,86	0,50	0,47
VIII	0,41	0,15	0,27	0,50	0,55	0,34	1,67	0,92	0,44	0,55
IX	0,28	0,12	0,21	0,71	0,72	0,37	1,60	0,93	0,41	0,55
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2008</u> VIII 2008	68	80	78	142	131	109	96	101	93	100
<u>IX 2008</u> IX 2007	85	67	175	115	90	74	99	137	85	110

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafioły gruntow ^a
2007 V	1,73	2,06	0,90	0,65	-	-	4,04	4,18	-
VI	2,12	1,69	1,25	0,93	2,60	-	2,13	3,22	-
VII	1,41	2,13	1,03	0,69	1,02	1,98	1,13	2,97	2,26
VIII	1,00	2,07	0,73	0,57	1,50	0,91	1,62	1,65	1,74
IX	0,78	1,76	0,71	0,55	3,40	1,29	2,96	2,89	2,75
X	0,70	1,54	0,70	0,56	4,33	1,24	3,61	3,25	2,45
XI	0,68	1,42	0,72	0,55	7,32	-	5,46	4,08	-
XII	0,68	1,28	0,72	0,56	-	-	6,50	4,82	-
2007 I-XII	1,23	1,59	0,84	0,64	3,36	2,96	5,38	5,05	2,30
2008 I	0,69	1,29	0,99	0,60	-	-	-	-	-
II	0,74	1,45	0,96	0,62	-	-	9,30	13,50	-
III	0,73	1,51	0,95	0,60	-	-	6,57	14,39	-
IV	0,82	1,26	1,00	0,82	-	-	4,11	7,46	-
V	1,20	2,63	1,56	0,98	-	-	3,45	4,78	-
VI	1,83	2,75	1,81	1,10	-	-	1,78	3,38	-
VII	1,06	1,61	1,32	1,03	1,65	-	1,30	2,49	1,73
VIII	0,93	0,91	0,90	0,76	1,55	1,12	1,43	1,42	1,55
IX	0,78	0,89	0,88	0,72	2,64	1,05	2,64	2,02	1,91
X	0,72	0,96	0,77	0,66	4,28	1,37	4,14	2,90	2,10
XI	0,69	0,82	0,79	0,64	-	-	5,04	4,02	-
Wskaźnik zmian w %									
<u>XI 2008</u> X 2008	96	85	103	97	x	x	122	139	-
<u>XI 2008</u> XI 2007	101	58	110	116	x	x	92	99	x

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2007 IX	2,82	8,04	3,20	2,91	2,97	5,98	2,23
X	2,88	7,98	3,15	2,89	2,94	6,10	2,29
XI	2,96	8,01	3,19	2,97	2,98	6,13	2,32
XII	2,94	8,00	3,22	2,99	3,04	6,11	2,32
2007 I-XII	2,77	7,88	3,23	2,92	2,98	6,04	2,28
2008 I	2,89	8,75	3,23	2,99	3,00	6,11	2,27
II	2,88	8,89	3,28	3,04	3,04	6,13	2,22
III	2,91	9,32	3,30	3,02	3,06	6,15	2,25
IV	3,08	9,19	3,35	3,18	3,13	6,07	2,28
V	3,09	9,21	3,22	3,11	3,10	6,10	2,32
VI	3,24	9,17	3,08	3,05	3,10	6,07	2,27
VII	3,19	8,99	2,98	2,98	3,13	6,06	2,19
VIII	3,21	9,49	3,08	3,08	3,13	6,12	2,18
IX	3,33	9,77	3,17	3,08	3,24	6,32	2,05
X	3,44	9,97	3,28	3,21	3,21	6,40	2,07
Wskaźnik zmian w %							
<u>X 2008</u> IX 2008	103	102	103	104	99	101	101
<u>X 2008</u> X 2007	119	125	104	111	109	105	90

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory	Ogórki gruntowe	Kalafioły	Pieczarki
2007 VIII	2,18	2,73 ^a	1,72	1,41	4,14	4,69	5,36	2,91	2,91	2,78	7,62
IX	1,79	1,24	1,56	1,30	3,49	3,90	4,12	3,71	3,81	3,62	7,35
X	1,62	1,00	1,49	1,26	3,12	3,81	4,65	4,81	4,79	3,54	6,85
XI	1,55	0,91	1,48	1,25	3,02	3,63	10,75	-	-	3,71	6,70
XII	1,55	0,90	1,48	1,27	3,00	3,67	11,91	-	-	4,07	7,05
2007 I-XII	2,15	0,97	1,70	1,38	3,68	4,12	10,24	3,81	4,65	4,35	6,59
2008 I	1,56	0,95	1,57	1,29	3,10	4,38	11,24	-	-	5,42	7,05
II	1,56	1,03	1,63	1,30	3,12	4,53	9,99	-	-	5,40	6,82
III	1,55	1,09	1,64	1,31	3,11	4,45	-	-	-	5,43	6,82
IV	1,59	1,63	1,81	1,40	3,20	4,71	-	-	-	6,22	6,66
V	1,80	2,35	2,32	1,88	3,50	4,88	18,18	-	-	5,88	6,60
VI	2,32	2,58	3,08	3,34	3,99	5,15	10,73	5,01	4,53	3,52	6,54
VII	2,32	2,24 ^a	2,86	2,78	5,04	1,73 ^a	8,68	4,21	2,88	2,66	6,87
VIII	2,00	1,89 ^a	2,06	1,86	4,57	1,55	5,00	2,70	2,63	2,56	6,97
IX	1,70	1,13	1,69	1,53	3,78	4,42	4,30	2,95	3,40	2,74	6,94
X	1,54	0,84	1,59	1,42	3,34	4,08	5,27	4,25	5,48	3,22	6,92
Wskaźnik zmian w %											
<u>X 2008</u> IX 2008	91	74	94	93	88	92	123	144	161	118	100
<u>X 2008</u> X 2007	95	84	107	113	107	107	113	88	114	91	101

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag- mrożona	Szpinak mrożony	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2007 VIII	4,22	16,00	7,82	5,82	7,64	6,28	8,90	3,69	5,50	8,06	4,05
IX	4,22	16,00	7,94	5,82	7,70	6,32	8,85	3,71	5,55	8,14	4,06
X	4,27	16,14	8,00	5,94	7,74	6,42	8,85	3,73	5,58	8,14	4,13
XI	4,34	16,14	8,02	5,94	7,78	6,46	8,85	3,75	5,63	8,14	4,18
XII	4,36	16,14	8,00	6,00	7,80	6,48	8,90	3,77	5,58	8,17	4,20
2007 I-XII	4,25	15,89	7,75	5,84	7,61	6,23	8,85	3,67	5,45	8,02	4,06
2008 I	4,41	16,29	8,00	6,06	7,90	6,54	9,00	3,79	5,65	8,31	4,23
II	4,50	16,43	7,98	6,10	7,92	6,60	9,05	3,79	5,65	8,34	4,24
III	4,49	16,43	7,96	6,14	7,98	6,66	9,10	3,79	5,60	8,31	4,27
IV	4,57	16,43	8,00	6,18	8,02	6,72	9,10	3,79	5,75	8,37	4,27
V	4,63	16,57	8,06	6,24	8,06	6,74	9,15	3,79	5,78	8,46	4,28
VI	4,71	16,57	8,08	6,26	8,02	6,74	9,20	3,80	5,85	8,49	4,27
VII	4,72	16,71	7,96	6,24	8,02	6,76	9,20	3,79	5,83	8,60	4,28
VIII	4,77	16,86	7,98	6,24	8,02	6,76	9,30	3,79	5,88	8,63	4,30
IX	4,81	16,86	8,02	6,26	8,04	6,76	9,35	3,80	5,90	8,74	4,30
X	4,91	17,00	8,00	6,28	8,04	6,80	9,45	3,80	5,88	8,69	4,31
Wskaźnik zmian w %											
$\frac{X\ 2008}{IX\ 2008}$	102	101	100	100	100	101	101	100	100	99	100
$\frac{X\ 2008}{X\ 2007}$	115	105	100	106	104	106	107	102	105	107	104

^a w zł/l

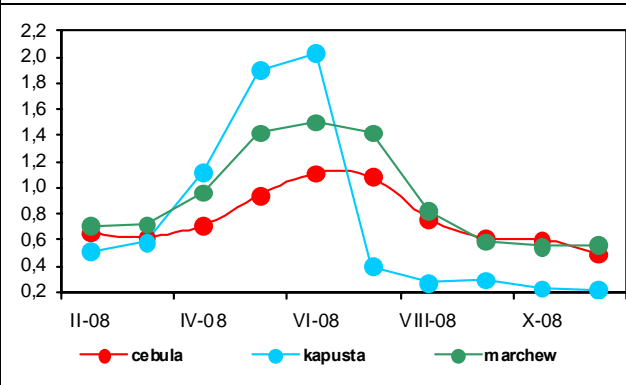
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

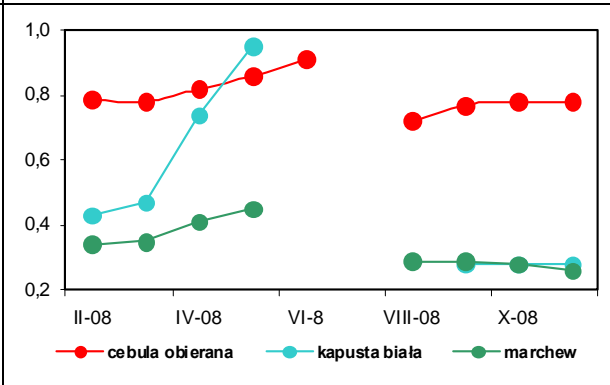
Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafioły
2007 III	47	61	61	28	-	-
IV	48	57	66	26	-	-
V	46	59	68	27	-	-
VI	48	62	65	26	-	-
VII	49	65	62	25	45	54
VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-
XI	44	71	28	27	-	-
XII	43	73	34	26	-	-
2008 I	45	69	38	27	-	-
II	44	72	39	25	-	-
III	46	73	35	26	52	62
IV	49	60	52	29	-	-
V	47	62	61	25	-	-
VI	45	69	59	26	-	-
VII	46	71	54	27	51	55
VIII	43	68	44	35	-	-
IX	45	65	45	28	-	-
X	44	62	44	26	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse.

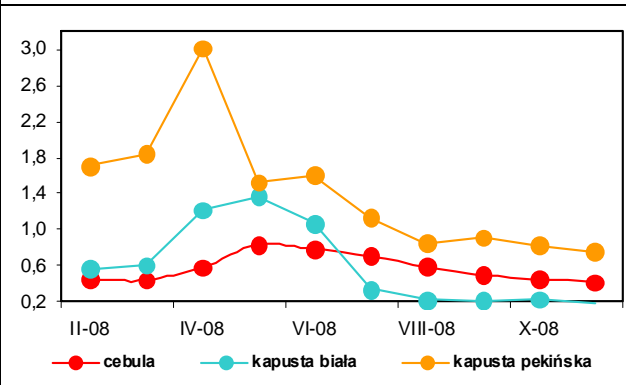
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

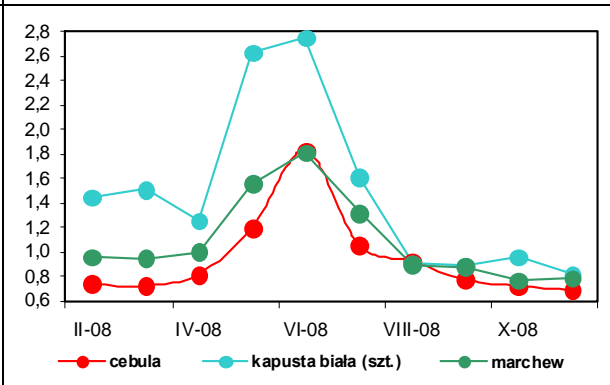
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

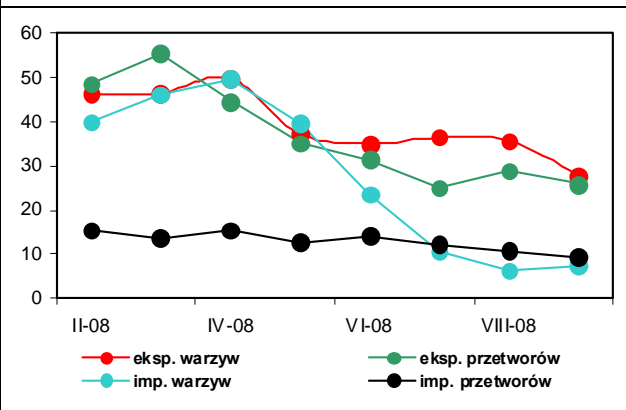
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

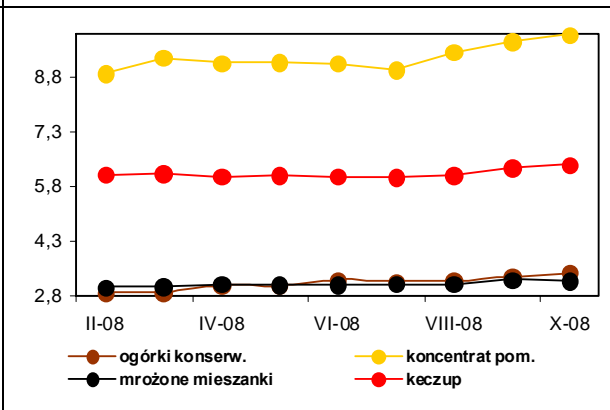
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

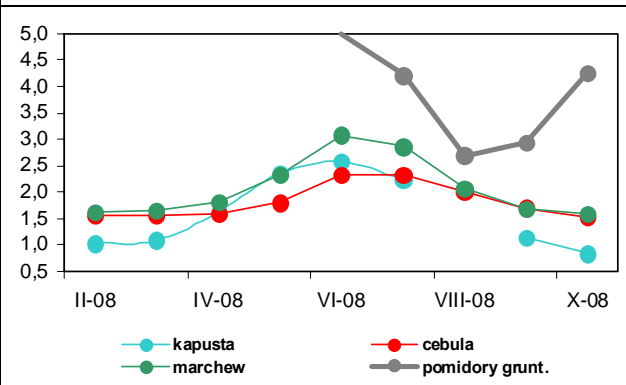
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

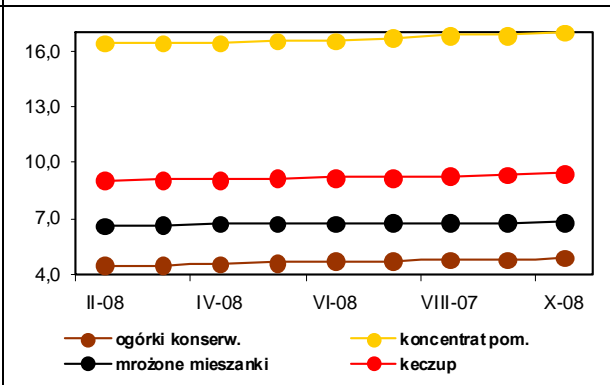
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W listopadzie 2008 r. niższe niż w listopadzie 2007 r. były ceny jabłek i gruszek. Na rynku hurtowym ceny jabłek obniżyły się o 50%, a gruszek o 8%. Ceny tych owoców przeznaczonych na eksport spadły odpowiednio o 57 i 16%. Ceny płacone za jabłka przez zakłady przetwórcze były niższe o 86%. Na rynkach hurtowych potaniały owoce cytrusowe i winogrona, a najbardziej truskawki (o 49%).

W listopadzie 2008 r. w porównaniu z miesiącem poprzednim ceny hurtowe jabłek spadły o 11%, a mandarynek o 25%. Nieznacznie potaniały też gruszki i cytryny. Wyższe były natomiast ceny truskawek (o 28%), winogron (o 7%), pomarańcz i bananów (o 4%), a także śliwek (o 3%). Ceny skupu jabłek na sok płacone przez zakłady przetwórcze obniżyły się o 33%. Ceny jabłek oferowane przez firmy eksportujące spadły o 4%, a gruszek zwiększyły się o 11%.

W październiku 2008 r. w relacji do października roku poprzedniego średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej zmniejszyły się o 22,1%. Owoce południowe potaniały o 7,0%, a przetwory owocowe podrożały o 8,7%. Średnie ceny owoców i ich przetworów obniżyły się o 15,2%, przy wzroście cen żywności o 4,0%. Ceny jabłek spadły o 39,1%, śliwek o 31,6%, a pozostałych owoców pestkowych o 23,9%. Droższe były owoce jagodowe (o 1,6%) i orzechy (o 12,0%). Średnie ceny owoców cytrusowych zmalały o 4,6%, a bananów o 10,0%. Wzrosły ceny detaliczne wszystkich przetworów, a najbardziej podrożały mrożone truskawki (o 25%), ananasy w puszkach (o 17%) i sok jabłkowy (o 15%). W październiku niższe niż we wrześniu 2008 r. były ceny detaliczne jabłek (o 12%), gruszek i pomarańcz (o 5%) oraz mandarynek (o 2%). Wzrosły natomiast ceny śliwek o 40% i nieznacznie bananów, cytryn oraz winogron.

W firmach średnich i dużych produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych we wrześniu 2008 r. była wyższa niż we wrześniu roku poprzedniego o 12,3%, a soków zagęszczonych mniejsza o 4%. Produkcja dżemów zmniejszyła się

również o 4%. Wzrosła natomiast produkcja mrożonych owoców o 19% i kompotów oraz owoców pasteryzowanych o 6%. We wrześniu 2008 r. mniejsza niż w miesiącu poprzednim była produkcja kompotów (o 45%), owoców mrożonych (o 33%) i dżemów (o 18%). Zwiększono w tym czasie produkcję soków pitnych owocowych i owocowo-warzywnych oraz soków zagęszczonych. W okresie I-IX 2008 r. niższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego była produkcja dżemów (o 13%). Produkcja soków zagęszczonych wzrosła o 51,0%, soków pitnych o 16,4%, kompotów i owoców pasteryzowanych o 7,1%, a owoców mrożonych o 6,4%.

We wrześniu 2008 r. wolumen eksportu owoców świeżych był wyższy w porównaniu z wrześniem roku poprzedniego o 45%, a przetworów owocowych obniżył się o 8%. W grupie owoców świeżych trzykrotnie wyższy był eksport jabłek i gruszek oraz ponad dwukrotnie truskawek i śliwek. Natomiast zmniejszył się wywóz malin. W grupie przetworów nie zmieniła się jedynie sprzedaż zagraniczna dżemów. Eksport puszkowanych truskawek i wiśni zmniejszył się odpowiednio o 27 i 26%, a mrożonych owoców o 14%.

Z powodu obniżenia cen eksportowych niemal wszystkich owoców i ich przetworów (najbardziej potaniały truskawki i zagęszczony sok jabłkowy), wpływy z zagranicznej sprzedaży przetworów owocowych obniżyły się więcej, niż wolumenu eksportu i stanowiły 77% poziomu z września 2007 r. Wpływy z eksportu owoców świeżych spadły o 8% do 23,1 mln EUR.

Zmniejszył się przywóz wszystkich owoców i ich przetworów. Wartość przywozu owoców i ich przetworów obniżyła się o 25% do 80,1 mln EUR. Dodatkowo saldo obrotów tymi produktami we wrześniu 2008 r. wyniosło 16,0 mln EUR, wobec 13,5 mln EUR we wrześniu 2007 r. W miesiącach I-IX 2008 r. dodatnie saldo handlu owocami i ich przetworami osiągnęło poziom 25,0 mln EUR wobec 80,3 mln EUR w analogicznym okresie 2007 r.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2007 IX	2,07	2,55	-	-	-	2,61	2,09
X	2,04	2,58	-	-	-	-	-
XI	1,90	2,41	-	-	-	-	-
XII	1,85	2,38	-	-	-	-	-
2007 I-XII	1,77	2,53	5,78	2,94	4,71	2,61	2,54
2008 I	1,96	2,08	-	-	-	-	-
II	2,04	3,14	-	-	-	-	-
III	2,16	3,64	-	-	-	-	-
IV	2,30	-	-	-	-	-	-
V	2,52	-	-	-	-	-	-
VI	2,89	-	2,73	-	-	-	-
VII	2,07	-	3,64	1,97	3,04	2,56	1,49
VIII	1,26	-	-	1,89	2,81	1,71	1,05
IX	1,05	2,04	-	-	-	1,17	1,16
X	1,01	1,96	-	-	-	-	1,52
XI	0,90	1,95	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>XI 2008</u> X 2008	89	99	x	x	x	x	x
<u>XI 2008</u> XI 2007	47	81	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jablka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2007 IX	0,88	-	-	-	-	4,50	2,50	-	-	1,15
X	0,84	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,74	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,70	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2007 I-XII	0,61	3,41^a	2,10^a	1,81^a	3,22^a	3,93^a	2,75^a	1,94^a	1,71^a	1,20^a
2008 I	0,56	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,59	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,25	2,60	1,52	1,33	1,85	4,30	-	-	-	-
VII	0,20	2,56	1,40	1,21	1,84	3,78	-	0,96	0,92	-
VIII	0,16	-	-	1,27	-	3,77	0,69	0,80	0,71	0,56
IX	0,19	-	-	-	-	3,31	0,80	-	-	0,93
X	0,13	-	-	-	-	-	-	-	-	1,90
XI	0,10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>XI 2008</u> X 2008	77	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>XI 2008</u> XI 2007	14	x	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukasówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2007 IX	1,63	1,87	-	-	-	-	1,80	2,0	2,00	-	-	-	2,30
X	1,54	1,73	-	1,45	1,50	1,57	1,58	1,95	1,95	-	-	-	2,50
XI	1,46	1,73	1,80	1,37	1,50	1,42	1,45	2,00	2,00	-	-	-	-
XII	1,45	1,78	1,87	1,41	1,47	1,44	1,44	1,99	1,99	-	-	-	-
2007 I-XII	1,47	1,57	1,83	1,45	1,44	1,44	1,47	1,89	1,87	4,37	8,13	9,00	2,30
2008 I	1,79	1,80	1,97	1,73	1,64	1,64	1,61	1,90	1,90	-	-	-	-
II	1,76	1,81	1,94	1,83	1,72	1,71	1,71	-	-	-	-	-	-
III	1,79	1,90 ^a	2,10 ^a	1,74	1,70	1,69	1,69	-	-	-	-	-	-
IV ^a	2,03	1,96	2,33	2,13	2,04	2,05	2,06	-	-	-	-	-	-
V ^a	2,19	2,00	2,55	2,32	2,25	2,25	2,28	-	-	-	-	-	-
VI ^a	2,46	-	-	2,60	2,57	2,57	2,60	-	-	4,58	4,91	-	-
VII	1,78	-	-	2,60	2,80	2,80	2,80	-	-	4,00	4,68	6,0	1,25
VIII	1,02	-	-	2,40	-	-	-	1,74	-	-	-	-	0,94
IX	0,70	0,89	-	-	-	-	0,62	1,53	2,00	-	-	-	0,88
X	0,67	0,80	-	0,63	0,70	0,60	0,61	1,51	1,48	-	-	-	1,98
XI	0,63	0,85	0,80	0,54	0,57	0,54	0,56	1,68	1,66	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)													
<u>XI 2008</u> X 2008	94	106	x	86	81	90	92	111	112	x	x	x	x
<u>XI 2008</u> XI 2007	43	49	44	39	38	38	39	84	83	x	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2007 VIII	5 955	7 203	20 553	22 451	29 822	3 419	1 611
IX	5 667	6 693	26 221	34 700	19 919	3 967	1 307
X	7 304	8 449	26 060	38 007	12 624	4 671	879
XI	5 068	7 416	25 000	8 143	11 262	3 876	901
XII	5 458	8 450	19 367	2 766	8 559	3 317	887
2007 I-XII	78 723	94 528	297 635	136 327	293 413	49 633	16 663
2008 I	4 837	6 485	27 659	4 533	9 496	4 166	1 247
II	4 057	7 512	28 508	1 648	11 386	7 061	926
III	6 783	9 981	33 193	1 522	9 141	6 324	921
IV	5 550	8 347	34 518	1 200	10 515	8 095	1 376
V	6 364	10 004	30 364	866	7 023	4 694	1 328
VI	6 993	9 116	22 320	5 323	80 969	9 650	1 476
VII	4 729	7 643	16 966	18 537	80 377	4 870	3 504
VIII	4 922	8 287	19 777	21 418	35 064	4 598	2 536
IX	5 603	8 544	29 192	33 420	23 667	3 790	1 385
Wskaźniki zmian (%)							
<u>IX 2008</u> VIII2008	114	103	148	156	67	82	55
<u>IX 2008</u> IX 2007	99	128	111	96	119	96	106

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008												IX 2007 IX 2007 (%)
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX									
Owoce świeże	36 247	24 899	28 842	19 227	26 102	43 849	641 925	42 683	58 178	58 385	30 596	24 170	25 976	51 539	41 327	41 932	145								
Jabłka	4 462	3 281	5 664	6 173	11 772	23 403	449 734	30 793	43 682	49 177	24 503	17 969	5 531	2 165	7 437	18 852	333								
Gruszki	210	230	423	287	368	424	3 335	290	560	618	126	364	58	128	434	1 236	292								
Truskawki	499	135	34	12	13	3	16 620	19	77	23	72	128	10 730	1 489	137	80	234								
Śliwki	652	2 027	3 272	1 225	151	1	7 520	7	4	13	21	57	69	773	7 009	7 589	232								
Maliny	7 274	3 264	8 527	2 989	16	20	24 610	17	0	6	18	0	544	10 434	8 356	4 642	54								
Wiśnie	3 081	98	135	66	187	22	4 481	1	44	20	20	61	605	9 538	468	36	27								
Przetwory owocowe	69 288	58 134	59 150	50 149	42 779	33 579	667 148	41 166	44 031	45 341	47 249	47 246	54 110	66 068	62 467	54 249	92								
Zagęszczony sok jabłkowy	12 182	15 383	19 218	14 442	7 958	7 398	170 636	6 941	8 270	9 237	10 298	13 362	14 126	13 452	18 550	18 549	97								
Truskawki w puszkach	787	779	743	643	505	402	8 996	617	704	663	707	711	1 184	3 640	519	542	73								
Wiśnie w puszkach	894	737	703	295	238	199	7 142	351	437	583	685	693	370	715	726	522	74								
Dżemy	3 818	2 922	2 431	2 476	2 283	2 029	35 450	1 766	2 291	2 071	2 311	2 029	1 944	2 317	1 988	2 440	100								
Mrożonki	34 617	22 775	23 272	18 917	19 149	12 323	273 742	18 669	19 626	18 987	18 300	16 114	21 111	30 071	26 391	19 953	86								
Owoce świeże	35 560	25 902	24 939	14 563	13 959	15 381	287 533	19 123	24 537	22 155	18 253	13 932	21 186	48 280	31 301	23 060	92								
Jabłka	2 443	1 278	2 249	2 605	4 896	6 232	129 576	12 323	15 516	16 298	13 792	9 656	3 355	1 124	2 676	5 108	227								
Gruszki	178	94	207	210	290	243	2 073	166	256	274	81	138	28	65	229	624	301								
Truskawki	532	287	85	25	40	2	15 710	23	82	39	125	162	10 358	1 619	226	140	164								
Śliwki	345	974	1 658	912	151	1	4 215	7	3	12	23	35	41	410	3 191	3 420	206								
Maliny	9 597	4 417	11 635	3 431	29	35	31 753	31	0	10	32	0	828	15 344	11 678	6 103	52								
Wiśnie	2 258	71	145	77	218	26	3 562	0	46	31	29	86	782	10 359	278	58	40								
Przetwory owocowe	106 350	96 992	95 041	77 827	63 124	45 977	862 955	63 298	71 844	68 275	70 908	68 689	78 926	101 074	85 114	73 042	77								
Zagęszczony sok jabłkowy	12 117	22 647	35 652	23 391	12 768	11 455	208 777	13 673	15 770	16 500	16 495	20 075	18 604	17 796	20 969	18 369	52								
Truskawki w puszkach	974	1 102	928	800	658	496	11 367	894	1 176	894	1 007	1 074	1 516	4 632	795	734	79								
Wiśnie w puszkach	870	728	709	362	316	254	7 482	481	534	701	897	793	447	662	797	655	92								
Dżemy	6 833	4 852	4 093	4 460	3 618	3 051	50 844	3 041	3 494	3 231	4 108	3 388	3 098	3 999	3 527	4 247	104								
Mrożonki	47 239	32 495	28 472	26 301	26 313	16 614	318 953	25 992	28 382	26 573	26 859	22 666	27 200	37 585	34 578	28 279	99								

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008								IX 2008	IX 2007
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	(%)					
Owoce świeże	125	120 132	122	145 041	101 586	124 860	1 263 600	102 934	92 783	87 831	79 043	83 777	77 126	112 038	94 503	68 969	56					
	850		813																			
Banany	18 136	20 516	15 599	18 101	15 792	19 077	234 066	19 657	24 020	18 919	21 151	25 835	17 577	23 240	16 563	14 441	93					
Owoce cytrusowe	9 805	9 989	12 898	24 220	55 571	84 710	435 130	64 548	47 770	44 275	27 858	17 320	10 130	9 714	8 718	12 382	96					
Brzoszwinie i nekt.	34 484	28 842	13 839	3 129	46	7	96 942	8	48	144	304	3 408	12 569	23 578	16 828	10 527	76					
Winogrona	8 778	23 789	19 937	20 809	12 355	6 005	128 948	4 114	5 033	8 009	11 456	10 920	5 654	9 015	22 198	19 327	97					
Arbuzy	39 930	18 558	2 851	362	199	234	92 778	178	274	714	2 971	10 703	19 754	34 137	21 797	2 738	96					
Jablka	2 894	8 295	47 562	64 224	2 874	1 671	138 198	3 129	3 953	3 790	3 789	4 979	4 420	4 532	521	1 414	3					
Przetwory razem	23 030	26 615	25 179	32 160	31 031	23 460	304 123	22 586	24 356	23 542	22 985	19 598	19 188	23 729	16 358	17 607	70					
Soki zagęszczone	9 286	10 914	11 868	15 102	11 986	10 385	114 928	9 872	7 300	9 160	9 102	6 897	7 218	8 063	4 998	6 172	52					
-sok pomarańczowy	2 165	2 023	1 965	2 443	2 358	2 685	29 186	2 337	2 133	3 125	2 204	2 366	2 236	2 430	1 713	2 156	110					
Mrożonki	5 585	4 542	3 225	3 368	2 462	2 339	33 570	2 824	3 039	2 874	2 672	1 592	1 962	3 741	3 180	1 906	59					
Susze	932	964	1 607	1 953	1 601	1 274	13 315	1 117	1 332	876	705	834	893	944	485	1 131	70					
Dżemy	561	806	375	655	709	855	7 817	639	704	669	916	842	1 138	983	770	711	190					
Przetwory puszkow.	6 562	9 306	7 914	10 812	14 053	8 408	132 521	7 967	11 827	9 876	9 389	9 333	7 838	9 904	6 876	7 483	95					
-ananasy	1 000	1 584	1 416	1 748	2 792	1 885	20 420	2 112	3 469	2 712	1 817	1 360	1 530	1 422	1 441	1 732	122					
-brzoszwinie	2 040	2 231	1 944	2 596	5 323	2 580	32 826	1 828	3 143	2 224	1 623	2 085	1 729	2 792	1 762	1 483	76					
Owoce świeże	74 088	80 433	71 284	87 600	83 234	94 109	848 910	82 254	78 456	79 004	73 055	75 917	60 398	70 220	65 421	56 846	80					
Banany	9 322	11 133	9 772	11 181	11 538	11 801	143 949	11 946	16 372	15 527	15 078	14 201	10 870	11 751	10 132	8 977	92					
Owoce cytrusowe	6 596	6 797	9 392	17 704	36 831	54 852	252 826	46 009	34 448	33 341	22 986	17 777	10 179	7 911	5 952	8 953	95					
Brzoszwinie i nekt.	24 388	23 494	9 191	2 718	24	18	73 328	21	78	236	429	4 277	12 075	19 639	15 195	8 382	91					
Winogrona	9 961	19 171	15 613	20 365	13 719	7 939	134 592	6 884	7 661	10 916	14 092	13 531	6 742	10 152	19 808	17 332	111					
Arbuzy	6 168	3 426	720	186	86	121	22 809	98	193	404	1 593	5 909	5 757	6 586	3 396	556	77					
Jablka	2 198	2 709	12 541	15 943	1 095	761	42 622	1 554	2 124	2 296	2 675	4 426	3 937	3 956	477	599	5					
Przetwory razem	34 419	35 947	35 233	44 704	39 584	29 788	369 457	30 639	28 358	28 808	29 211	21 729	24 966	28 040	21 450	23 248	66					
Soki zagęszczone	11 919	14 107	16 012	20 775	16 899	13 882	151 492	13 684	8 842	11 064	11 817	8 674	8 291	9 760	6 308	8 281	52					
-sok pomarańczowy	3 514	3 545	3 321	4 146	3 837	4 026	48 083	3 355	2 918	4 010	2 739	2 975	2 850	2 981	2 253	2 878	87					
Mrożonki	12 358	8 055	5 528	4 811	3 376	3 161	51 278	3 091	3 795	3 577	3 587	1 920	2 845	6 587	4 547	2 718	49					
Susze	1 301	1 446	2 708	3 639	2 919	2 330	23 000	2 247	2 713	1 950	1 741	1 716	1 583	1 492	1 204	2 355	87					
Dżemy	957	797	590	906	983	1 188	11 512	884	1 036	853	1 093	1 018	1 319	1 075	912	738	125					
Przetwory puszkow.	7 732	11 427	10 192	14 196	14 984	8 989	129 662	10 506	11 760	11 209	10 772	8 287	10 788	8 941	8 357	8 830	87					
-ananasy	626	1 100	977	1 199	1 957	1 294	12 683	1 487	2 445	1 842	1 184	874	985	975	1 086	1 459	149					
-brzoszwinie	1 317	1 504	1 233	1 636	3 479	1 779	21 027	1 283	1 569	1 500	1 341	1 327	1 219	1 846	1 197	1 108	90					

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jablkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2007 VIII	0,39	0,41	2,12	-	1,35	0,72	1,49	0,91	1,65	1,41	0,99
IX	0,40	0,49	2,50	1,72	1,36	1,08	1,35	0,68	2,01	1,25	1,01
X	0,42	0,73	2,21	0,84	1,15	1,17	1,45	0,93	1,73	1,24	1,23
XI	0,42	0,79	3,02	-	1,81	1,17	1,48	0,90	1,77	1,30	1,33
XII	0,27	0,57	0,69	1,63	1,73	1,16	1,38	0,87	1,72	1,23	1,27
2007 I-XII	0,29	0,62	0,95	1,12	1,29	0,79	1,23	0,80	1,39	1,26	1,05
2008 I	0,40	0,57	1,21	3,38	1,77	0,51	1,47	0,95	2,18	1,45	1,37
II	0,36	0,46	1,07	5,38	0,51	1,05	1,45	0,92	2,07	1,67	1,22
III	0,33	0,44	1,67		1,57	1,50	1,46	0,90	2,11	1,35	1,20
IV	0,56	0,64	1,74		1,78	1,42	1,43	0,90	1,93	1,42	1,31
V	0,54	0,38	1,27		0,57	1,40	1,45	0,91	1,77	1,51	1,15
VI	0,61	0,48	0,97	2,52	1,52	1,29	1,23	0,96	1,51	1,28	1,21
VII	0,52	0,51	1,09	0,75	1,47	1,09	1,33	0,78	1,46	1,27	0,93
VIII	0,36	0,53	1,65	0,76	1,40	0,60	1,34	0,80	1,23	1,53	1,10
IX	0,27	0,51	1,75	0,73	1,31	1,63	1,28	0,83	1,05	1,36	1,25
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	75	96	106	96	94	274	96	104	85	88	114
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	68	103	70	42	97	151	95	122	52	108	124

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2007 IX	2,45	2,30	2,57	2,45	2,79	3,28	7,13	-	-	3,25	3,07	4,07	5,68	4,48	4,65
X	2,23	2,25	2,23	2,20	2,15	2,89	13,31	-	-	4,44	3,51	4,44	5,54	4,27	5,28
XI	2,08	2,10	2,00	2,00	2,10	2,86	19,00	-	-	-	3,36	5,33	4,28	4,02	6,08
XII	2,07	2,09	2,01	2,00	2,08	2,97	-	-	-	-	3,35	5,73	3,70	3,55	8,51
2007 I-XII	2,06	1,78	1,93	1,91	2,11	3,29	9,74	3,15	6,07	3,63	3,48	3,74	4,70	3,79	7,73
2008 I	2,21	2,15	2,05	2,18	2,13	3,31	-	-	-	-	3,27	6,50	4,08	3,28	10,60
II	2,37	2,20	2,41	2,39	2,35	3,08	-	-	-	-	3,91	6,13	4,46	3,39	10,94
III	2,48	2,21	2,56	2,48	2,49	3,31	-	-	-	-	4,42	6,17	4,83	3,55	10,23
IV	2,65	2,32	2,68	2,54	2,74	3,38	-	-	-	-	4,31	6,85	4,73	3,64	8,53
V	3,08	2,82	3,12	3,10	2,98	3,37	9,83	-	-	-	3,40	7,53	5,00	3,70	7,39
VI	3,29	-	3,32	3,29	3,10	3,43	3,42	6,00	4,31	-	3,11	6,20	5,26	3,62	7,80
VII	3,34	-	-	-	-	3,47	5,33	2,91	4,99	1,59	2,48	4,57	5,38	3,94	7,28
VIII	1,50	-	-	-	-	2,62	5,17	1,59	3,73	1,18	3,03	4,37	5,05	3,94	5,06
IX	1,25	1,10	1,28	1,29	1,15	2,54	8,66	-	-	1,26	3,19	3,99	5,35	3,77	4,51
X	1,17	1,07	1,15	1,22	1,10	2,67	7,45	-	-	4,26	3,12	4,48	5,19	3,48	4,56
XI	1,04	1,00	1,10	1,06	1,08	2,62	9,63	-	-	4,38	3,24	4,22	3,89	3,61	4,89
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>XI 2008</u> <u>X 2008</u>	89	93	96	87	98	98	128	-	-	103	104	94	75	104	107
<u>XI 2008</u> <u>XI 2007</u>	50	48	55	53	51	92	51	-	-	-	96	79	91	90	80

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jablkowy ^a	Sok Pomarańczowy ^a
2007 VII	8,20	7,60	7,73	3,16	1,56	2,34
VIII	8,10	7,37	7,73	3,15	1,54	2,35
IX	8,40	8,07	7,77	3,15	1,58	2,35
X	8,43	7,97	8,07	3,16	1,89	2,36
XI	8,90	8,03	8,23	3,13	1,97	2,38
XII	8,93	7,93	7,97	3,13	2,00	2,31
I-XII	8,07	7,52	7,56	3,14	1,66	2,29
2007 I	8,50	7,87	8,08	3,17	2,12	2,29
2008 II	8,13	7,77	8,23	3,03	2,13	2,37
III	8,33	7,83	8,20	3,05	2,13	2,38
IV	8,00	7,83	8,20	3,05	2,09	2,26
V	8,20	7,80	8,30	-	2,09	2,22
VI	8,47	7,73	8,60	3,26	2,05	2,19
VII	7,47	7,37	8,10	3,53	2,00	2,26
VIII	8,13	7,37	8,43	3,51	1,92	2,20
IX	8,27	7,23	8,27	3,36	1,83	2,11
X	8,37	7,47	8,50	3,38	1,77	2,10
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>X 2008</u> IX 2008	101	103	103	101	97	100
<u>X 2008</u> X 2007	99	94	105	107	94	89

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czeresnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2007 VIII	3,80	5,04	4,49	-	-	12,86	6,95	4,35	5,89	4,58	6,82
IX	3,61	4,72	3,92	-	-	12,26	6,00	4,43	5,86	5,05	6,94
X	3,49	4,67	5,16	-	-	-	6,63	4,51	5,71	5,60	6,98
XI	3,43	4,79	-	-	-	-	7,59	4,45	5,41	6,71	5,48
XII	3,41	4,83	-	-	-	-	10,04	4,44	4,95	7,23	4,82
I-XII	3,14	5,05	4,93	9,48	8,30	12,65	9,61	4,53	5,12	5,03	5,80
2007 I	3,47	5,06	-	-	-	-	14,45	4,55	4,80	7,89	5,03
2008 II	3,57	5,20	-	-	-	-	14,56	4,90	4,71	8,02	5,32
III	3,67	5,53	-	-	-	-	12,71	5,27	4,75	7,94	5,75
IV	3,92	5,79	-	-	-	-	11,06	5,47	4,91	8,45	5,97
V	4,25	6,06	-	-	13,48	-	9,94	4,76	5,08	9,01	6,19
VI	4,68	6,11	-	8,62	4,99	-	9,47	4,29	5,14	9,19	6,47
VII	4,87	6,12	5,27	7,33	6,89	13,72	9,39	4,07	5,46	7,98	6,63
VIII	3,23	5,16	2,94	-	-	13,12	6,66	4,00	5,51	6,56	6,53
IX	2,40	4,35	2,58	-	-	12,66	5,81	4,04	5,28	5,73	6,66
X	2,10	4,12	3,60	-	-	-	6,02	4,08	5,00	5,97	6,54
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>X 2008</u> IX 2008	88	95	140	x	x	x	104	101	95	104	98
<u>X 2008</u> X 2007	60	88	70	x	x	x	91	90	88	107	94

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2007 VIII	11,00	3,90	2,99	4,09	10,24	5,26	4,87
IX	11,08	4,00	2,97	4,12	10,96	5,36	4,87
X	11,33	4,09	3,05	4,17	11,82	5,42	4,92
XI	11,44	4,14	3,17	4,22	12,52	5,56	4,92
XII	11,67	4,15	3,20	4,20	13,06	5,66	4,85
2007 I-XII	11,10	3,96	3,00	4,01	10,62	5,28	4,82
2008 I	11,78	4,21	3,27	4,23	13,42	5,82	4,92
II	11,78	4,27	3,31	4,25	13,92	5,96	4,96
III	11,75	4,28	3,32	4,26	14,20	5,94	4,94
IV	11,86	4,31	3,36	4,28	14,44	6,00	5,02
V	12,03	4,31	3,41	4,21	14,48	6,02	4,98
VI	12,08	4,33	3,42	4,29	14,50	6,08	5,05
VII	12,17	4,34	3,45	4,33	14,56	6,14	5,05
VIII	12,17	4,35	3,47	4,33	14,62	6,18	5,02
IX	12,14	4,38	3,50	4,33	14,62	6,24	5,07
X	12,22	4,38	3,52	4,31	14,76	6,32	5,04
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>X 2008</u> IX 2008	101	100	101	100	101	101	99
<u>X 2008</u> X 2007	108	107	115	103	125	117	102

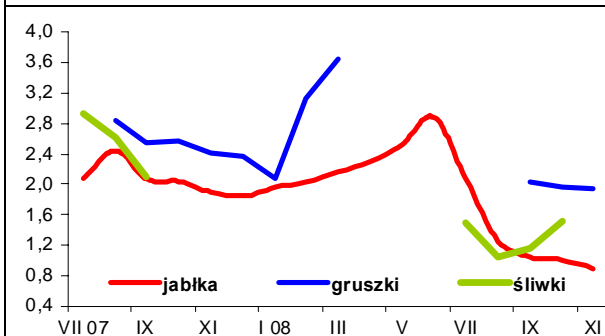
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

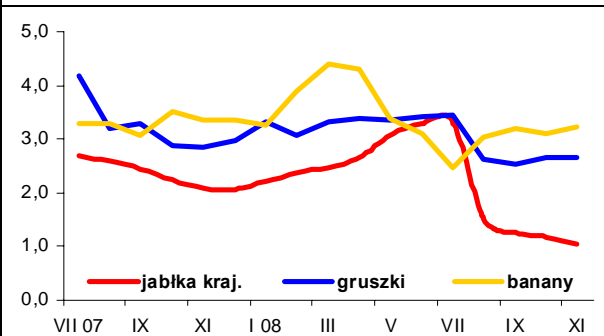
Miesiące	Jabłko odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2007 IV	61	-	-	67	75	-
V	59	-	38	68	66	-
VI	57	-	41	65	75	-
VII	58	-	39	64	65	-
VIII	61	-	-	56	69	69
IX	68	86	-	69	74	72
X	70	89	-	65	66	82
XI	65	88	-	72	69	-
XII	75	88	-	74	68	-
2008 I	74	85	-	68	66	-
II	73	89	-	67	67	-
III	77	87	-	65	66	-
IV	72	-	62	66	72	-
V	62	-	46	67	68	-
VI	-	-	52	72	68	-
VII	-	-	-	78	73	-
VIII	66	-	-	74	77	68
IX	52	79	-	77	79	71
X	62	79	-	65	64	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i., "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

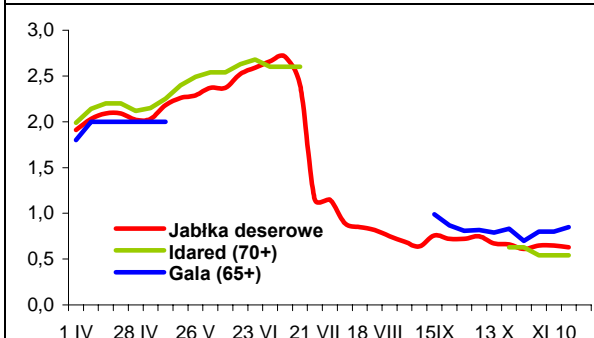
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2007 - 2008 r. (zł/kg)

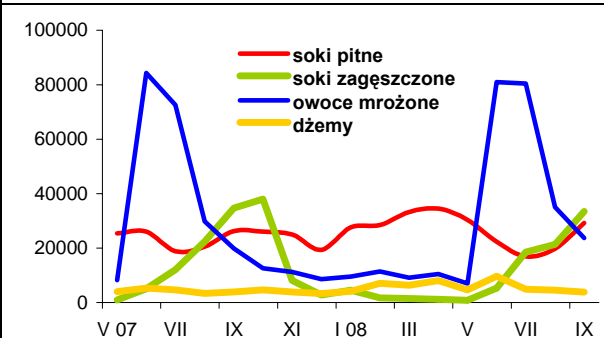
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2007-2008 (zł/kg)

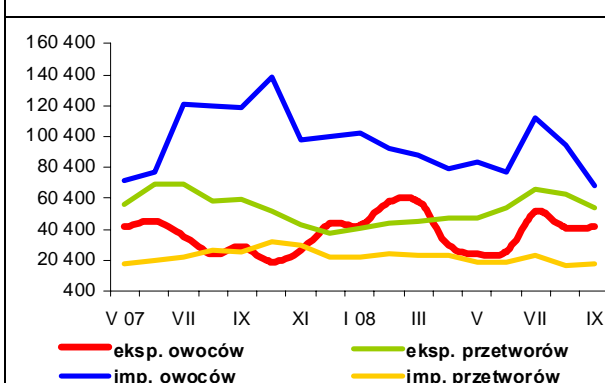
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od IV 2008 r. do XI 2008 r. (zł/kg)

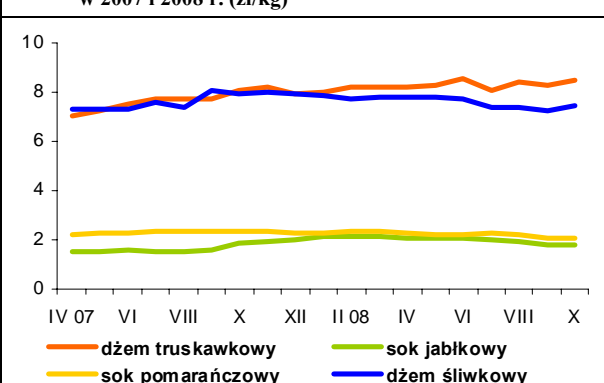
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2007 i w 2008 r. (tony)

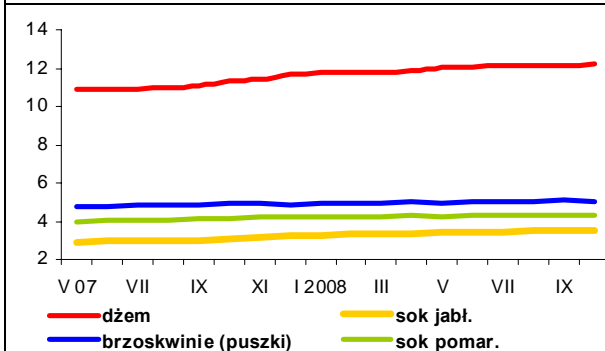
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2007 i 2008 r. (tony)

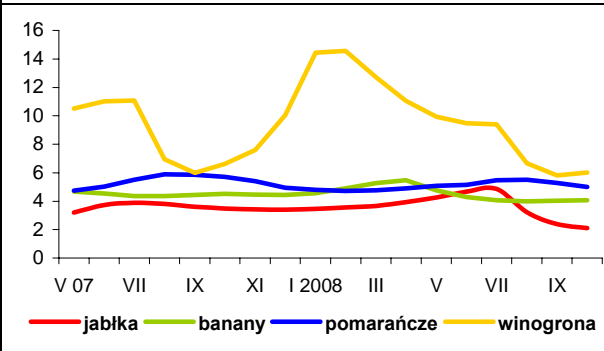
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

Jesienią 2008 r. (wrzesień–październik) dostawy mleka do przemysłu mleczarskiego wzrosły do 1451,3 mln l, wobec 1374,4 mln l w analogicznym okresie 2007 r., mimo że ceny skupu mleka zmalały ze 114,63 i 121,49 zł/100 l we wrześniu i październiku 2007 r. do 93,29 i 90,80 zł/100 l w analogicznych miesiącach 2008 r., tj. odpowiednio o 18,6 i 25,3%. Pod wpływem obniżek cen mleka, ceny krów na targowiskach wykazywały także tendencje spadkowe. Przeciętne ceny krów zmalały z 2321 do 2291 zł/szt., a jałówek cielnych z 2335 do 2295 zł/szt., przy zróżnicowaniu cen krów od 1800 do 3000 zł/szt., a jałówek cielnych od 1700 do 3350 zł/szt.

Ceny zbytu wyrobów mleczarskich w listopadzie 2008 r. na ogół utrzymywały się na zbliżonym poziomie. Mleko spożywcze 2% kosztowało przeważnie ok. 165-167 zł/100 kg, jedynie w makroregionie zachodnim ok. 147 zł/100 kg. Podobnie mała zróżnicowane były ceny mleka UHT 2%, które równocześnie wykazywały słabe tendencje spadkowe, przeciętnie w kraju ze 182 do 177 zł/100 kg. Średnie ceny kefiru 2% zmalały z 267 do 238 zł/100 kg, przy dużej rozpiętości regionalnej cen – od ok. 223 zł/100 kg w m. zachodnim do 328 zł/100 kg w m. północnym. Nie zmieniły się ceny śmietany 10-29%, jednak pozostały bardzo zróżnicowane regionalnie, od ok. 510 zł/100 kg w m. zachodnim i południowo-wschodnim do ok. 800 zł/100 kg w m. północnym.

Ceny masła w blokach były w miarę wyrównane i stabilne, od ok. 750 zł/100 kg w m. zachodnim do ponad 800 zł/100 kg w pozostałych makroregionach. Równocześnie występowało duże regionalne zróżnicowanie cen masła konfekcjonowanego, od ok. 860 zł/100 kg w m. centralnym do ok. 1100 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim.

Ceny mleka pełnego w proszku nie wykazywały dużego zróżnicowania regionalnego i przeciętnie w kraju wynosiły od 770

do 850 zł/100 kg. Bardziej zróżnicowane były ceny mleka odtłuszczonego w proszku, od poniżej 600 zł/100 kg w m. centralnym do ok. 790 zł/100 kg w m. północnym.

Ceny serów Edam i Gouda w skali krajowej kształtowały się w granicach 1020-1100 zł/100 kg. Jedynie w m. zachodnim płacono 930-970 zł/100 kg. Ceny sera Radamer wahały się od 1246 do 1317 zł/100 kg. Przeciętne ceny twarogu utrzymywały się na poziomie 915-925 zł/100 kg, najniższe płacono w m. północnym (ok. 700 zł/100 kg), a najwyższe w m. zachodnim (ok. 910 zł/100 kg).

Na rynku Wspólnoty Europejskiej w listopadzie br. notowano na ogół spadkowe tendencje cen trwałych wyrobów mleczarskich. Ceny masła obniżyły się w: Belgii z 2491 do 2435 EUR/tonę, Niemczech z 2300 do 2250 EUR/tonę, Włoszech z 2600 do 2550 EUR/tonę, Holandii z 2140 do 2120 EUR/tonę, Polsce z 2289 do 2110 EUR/tonę oraz Wielkiej Brytanii z 2257 do 2123 EUR/tonę. We Francji ceny masła utrzymały się na poziomie 2200 EUR/tonę. Ceny pełnego mleka w proszku zmalały w: Belgii z 2291 do 2220 EUR/tonę, Niemczech z 2150 do 2100 EUR/tonę, Francji z 2250 do 2150 EUR/tonę oraz Polsce z 2504 do 2231 EUR/tonę. W Holandii ceny mleka pełnego w proszku utrzymały się na poziomie 2160 EUR/tonę. Ceny odtłuszczonego mleka w proszku obniżyły się w: Belgii z 1908 do 1818 EUR/tonę i Polsce z 1848 do 1716 EUR/tonę. We Francji utrzymały się na niezmiennym poziomie 1550 EUR/tonę. Ceny tego proszku wzrosły w Niemczech z 1425 do 1475 EUR/tonę, a w Holandii z 1400 do 1450 EUR/tonę.

Ceny serwatki w proszku wzrosły w Niemczech z 360 do 370 EUR/tonę i we Francji z 360 do 400 EUR/tonę oraz w Holandii z 370 do 390 EUR/tonę.

Tab. 1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 litrów)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2006 I-XII	8 419,3	93,02	.
2007 I-XII	8 379,9	107,46	.
2007 IX	693,9	114,63	117,15
X	680,5	121,49	124,18
XI	607,1	129,77	130,59
XII	640,4	132,15	132,29
2008 I	648,0	124,55	123,69
II	638,4	120,59	121,17
III	688,0	116,63	117,54
IV	690,8	110,95	111,68
V	785,7	104,97	107,23
VI	769,2	101,82	103,71
VII	793,2	97,58	101,61
VIII	780,0	94,83	99,71
IX	739,4	93,29	99,33
X	711,9	90,80	97,15
Wskaźnik zmian w %			
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	96,3	97,3	97,8
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	104,6	74,7	78,2

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab. 2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2006 I-XII	2 293,5	127,2	36,5	321,0	342,6	173,3	302,4	257,3
2007 I-XII	2 400,0	129,9	40,5	368,4	350,6	181,9	329,6	252,6
2007 VIII	198,8	15,2	3,1	31,6	31,0	15,2	27,0	20,8
IX	188,8	12,0	2,6	29,0	28,5	15,1	26,0	20,0
X	191,6	8,5	2,6	32,0	27,9	15,1	27,3	22,1
XI	188,6	5,4	2,0	30,0	23,1	13,0	26,6	19,9
XII	184,6	7,4	2,9	23,1	24,4	13,0	25,5	18,8
2008 I	184,3	6,5	2,8	32,8	24,4	13,8	27,5	21,2
II	169,2	6,5	2,7	31,3	24,2	13,1	26,0	21,8
III	178,8	8,4	3,3	33,3	27,5	14,3	28,9	22,5
IV	177,7	9,7	5,0	35,0	26,9	13,8	27,4	21,9
V	194,0	11,7	7,4	33,8	31,4	15,2	27,6	21,8
VI	190,4	16,3	4,8	30,6	35,4	13,4	24,6	24,0
VII	185,2	16,1	3,5	30,7	35,0	15,3	26,1	25,6
VIII	177,9	11,9	3,1	30,0	31,4	14,6	25,7	24,5
IX	176,4	10,7	2,6	28,4	30,4	15,7	25,7	24,8
Wskaźnik zmian w %								
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	99,2	89,9	83,9	94,7	96,8	107,5	100,0	101,2
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	93,4	89,2	100,0	97,9	106,7	104,0	98,8	124,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2007 IX	1,40	1,88	14,23	15,39	15,20	13,99	0,75	5,19	8,13	15,76
X	1,46	1,96	13,86	15,17	15,52	14,59	0,75	5,48	8,54	16,77
XI	1,49	2,01	12,18	14,42	15,46	14,49	0,78	5,59	8,65	16,59
XII	1,51	2,01	10,93	13,34	13,97	13,40	0,78	5,63	8,73	15,50
2008 I	1,51	2,00	9,82	11,27	12,63	12,67	0,78	5,63	8,81	14,33
II	1,51	1,98	9,64	10,82	12,34	12,47	0,76	5,58	8,78	14,03
III	1,51	1,97	9,41	10,90	11,97	12,28	0,77	5,55	8,72	13,55
IV	1,51	1,94	8,90	10,69	11,81	12,08	0,77	5,53	8,69	12,58
V	1,51	1,92	8,60	9,68	11,51	11,56	0,77	5,53	8,71	11,72
VI	1,51	1,88	8,67	9,78	11,38	11,65	0,79	5,52	8,67	11,56
VII	1,51	1,87	8,65	9,77	11,40	11,54	0,81	5,53	8,65	11,55
VIII	1,51	1,86	8,40	9,78	11,38	11,53	0,79	5,50	8,63	11,58
IX	1,51	1,85	8,09	9,57	11,34	11,32	0,80	5,47	8,66	11,53
X	1,51	1,82	7,53	9,00	11,26	11,19	0,79	5,48	8,68	11,37
XI ^a	1,63	1,77	6,17	7,70	8,40	10,16	.	5,26	9,27	10,89
Wskaźnik zmian w %										
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	100,0	98,4	93,1	94,0	99,3	98,9	98,8	100,2	100,2	98,6
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	103,4	92,9	54,3	59,3	72,6	76,7	105,3	100,0	101,6	67,8

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 24-30 XI 2008 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g) ^a	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2007 IX	1,81	2,58	11,10	3,07	3,70	0,64	1,06	1,45	10,64	18,66
X	1,89	2,63	11,29	3,08	3,94	0,65	1,07	1,50	11,11	20,70
XI	1,94	2,71	11,36	3,10	4,11	0,66	1,07	1,52	11,42	22,06
XII	1,97	2,74	11,51	3,12	4,11	0,67	1,07	1,54	11,54	22,08
2008 I	2,00	2,77	11,70	3,03	4,07	0,68	1,08	1,56	11,66	21,85
II	2,02	2,77	12,13	3,05	3,94	0,68	1,09	1,56	11,72	21,30
III	2,02	2,78	12,38	3,06	3,86	0,68	1,10	1,57	11,71	20,63
IV	2,03	2,78	12,53	3,06	3,78	0,69	1,14	1,57	11,78	20,10
V	2,03	2,77	12,71	3,04	3,67	0,70	1,15	1,57	11,78	19,51
VI	2,04	2,78	12,86	3,05	3,65	0,70	1,15	1,58	11,77	18,76
VII	2,04	2,75	12,91	3,06	3,61	0,70	1,16	1,59	11,81	18,24
VIII	2,05	2,74	12,94	3,07	3,58	0,71	1,16	1,59	11,82	17,93
IX	2,04	2,74	12,85	3,07	3,57	0,71	1,16	1,59	11,84	17,77
X	2,05	2,72	12,93	3,07	3,54	0,71	1,14	1,59	11,83	17,56
Wskaźnik zmian w %										
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	100,5	99,3	100,6	100,0	99,2	100,0	98,3	100,0	99,9	98,8
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	108,5	103,4	114,5	99,7	89,8	109,2	106,5	106,0	106,5	84,8

^a od 2008 r. w opakowaniu 400 g.

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2006 I-XII	109,1	120,6	24,1	244,4	88,1	7,2	18,7	4,7	32,3	11,6
2007 I-XII	99,2	131,5	32,1	171,5	97,7	16,8	26,8	6,6	61,2	35,7
2007 VIII	12,5	11,2	2,7	14,3	8,2	1,0	2,4	0,6	5,9	3,4
IX	6,4	11,1	1,4	14,5	7,4	1,1	2,4	0,7	5,8	3,0
X	5,9	11,3	2,3	14,1	8,5	1,7	2,2	0,9	6,5	2,6
XI	8,6	10,0	1,5	11,7	8,1	1,2	2,1	0,6	5,4	3,1
XII	6,4	8,7	1,5	11,1	6,2	2,0	1,6	0,6	4,9	2,2
2008 I	10,4	12,2	3,2	13,9	9,1	2,1	1,4	0,5	1,2	2,4
II	8,0	12,1	4,0	12,1	8,9	1,7	1,6	0,5	2,4	2,5
III	6,7	11,7	3,0	11,4	8,7	3,6	1,5	0,4	4,0	2,6
IV	8,2	11,5	3,6	13,1	8,7	1,7	1,8	0,4	2,2	2,4
V	12,5	12,0	3,3	17,6	8,9	1,4	1,7	0,4	1,6	2,4
VI	23,3	14,1	3,2	32,3	7,4	0,8	1,7	0,4	1,1	2,8
VII	10,0	13,9	1,4	25,9	6,7	0,8	1,5	0,5	1,9	2,4
VIII	7,5	12,4	1,1	22,4	6,8	1,2	1,7	0,5	1,2	1,8
IX	8,7	10,4	1,1	23,5	7,8	2,4	2,3	0,5	4,2	3,0
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	116,0	83,9	100,0	104,9	114,7	200,0	135,3	100,0	350,0	166,7
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	135,9	93,7	78,6	162,1	105,4	218,2	95,8	71,4	72,4	100,0

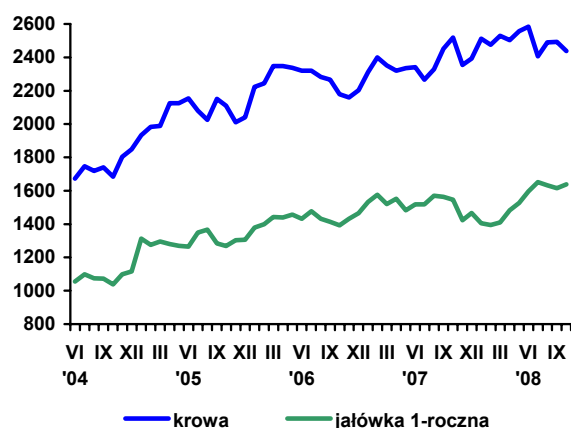
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

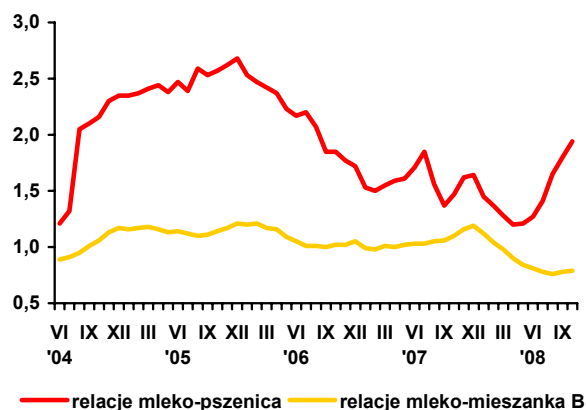
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
200 I-XII	1 956	2 628	1 842	552	1 025	1 950	3 003	2 856	499	1 127
200 I-XII	2 963	2 766	2 738	841	1 014	2 229	3 138	3 291	571	933
200 VIII	3 619	2 837	3 814	1 255	1 002	3 069	3 158	3 976	499	964
IX	3 190	3 065	3 927	1 208	1 011	3 189	3 293	3 781	631	865
X	3 213	3 198	3 894	1 120	1 025	2 598	3 445	3 004	697	865
XI	2 324	3 368	4 252	999	1 061	3 103	3 469	4 029	627	897
XII	2 635	3 280	2 978	836	1 067	2 080	3 796	3 574	653	964
200 I	2 614	3 355	2 465	649	1 160	2 474	3 563	4 044	1 073	1 020
II	2 403	3 256	2 669	731	1 180	2 480	3 617	3 498	828	1 040
III	2 184	3 187	2 632	941	1 158	1 219	3 697	3 743	582	989
IV	2 114	3 077	2 572	671	1 156	2 096	3 469	3 115	755	1 073
V	2 136	3 123	2 515	573	1 188	2 055	3 616	3 469	1 155	1 139
VI	2 320	2 998	2 594	575	1 183	2 137	3 573	3 327	1 428	1 076
VII	2 318	2 889	2 630	637	1 190	2 276	3 339	2 862	1 080	924
VIII	2 090	2 890	2 695	680	1 271	3 036	3 649	3 278	1 270	1 098
IX	1 872	3 167	2 628	567	1 228	2 914	3 688	3 500	815	1 122
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	89,6	109,6	97,5	83,4	96,6	96,0	101,1	106,8	64,2	102,2
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	58,7	103,3	66,9	46,9	121,5	91,4	112,0	92,6	129,2	129,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

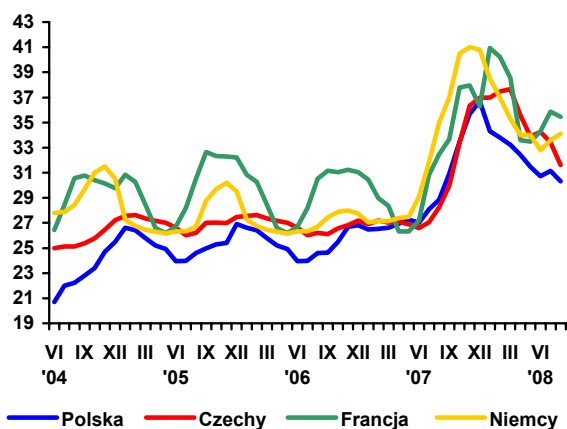
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

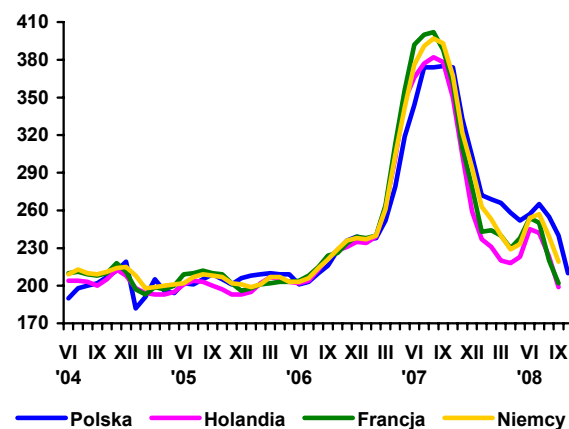
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

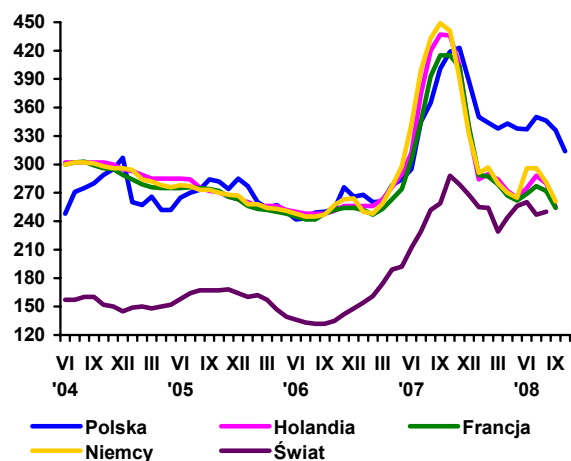
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

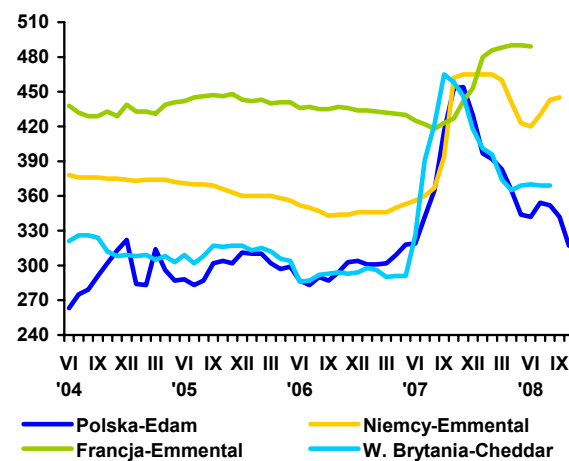
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W październiku 2008 r. cena skupu bydła wynosiła 4,06 zł/kg i była o 2,6% wyższa niż w analogicznym miesiącu 2007 r. W listopadzie br. ceny płacone przez zakłady mięsne za żywiec wołowy wahały się od 4,12 do 4,19 zł/kg wagi żywej. Najwyższe ceny płaciły zakłady mięsne w województwach centralnych (4,19-4,32 zł/kg), a najniższe w regionie północnym (3,96-4,02 zł/kg). Nadal utrzymuje się trend wzrostowy cen zbytu i cen detalicznych mięsa wołowego. W październiku 2008 r. cena zbytu mięsa wołowego z kością wynosiła 17,79 zł/kg i była o ok. 6% wyższa niż w październiku 2007 r., a cena detaliczna tego asortymentu wołowiny wzrosła o ok. 4%.

W listopadzie br. w centralnym regionie Polski ceny sprzedaży ćwierci z buhajów do 2 lat wzrosły z 8272 do 9505 zł/tonę, a w województwach południowych z 8009 do 9995 zł/tonę. W północnym regionie Polski ceny te wahały się od 7609 do 9633 zł/tonę. Ceny sprzedaży ćwierci z krów były również zróżnicowane regionalnie, a najniższe notowano w województwach północnych. Notowania cen w regionie północnym wpłynęły na obniżenie w końcu listopada br. średniej cen sprzedaży ćwierci z buhajów i ćwierci z krów.

Oslabienie kursu dolara wobec euro na jesieni br. wpłynęło na spadek ceny referencyjnej wołowiny. W ciągu października i listopada br. obniżyła się ona o ok. 12% (z 274,1 do 244,5 EUR/100kg tuszy). W UE-27 w połowie listopada 2008 r. średnia cena młodych

byków kształtowała się na poziomie 3,3 EUR/kg i była o 8,6% wyższa niż w analogicznym okresie 2007 r. Cena krów była w tym czasie o 3,6% wyższa. Ceny bydła opasowego wykazywały lekką tendencję spadkową, ale w porównaniu do analogicznego miesiąca roku poprzedniego były o 4,2% wyższe. Natomiast ceny cieląt rzeźnych były o ok. 26% niższe niż przed rokiem.

Rozwój cen poszczególnych kategorii wiekowo użytkowych bydła w państwach członkowskich UE wpływa na wyniki polskiego eksportu żywca i mięsa wołowego. Od stycznia do września 2008 r. eksport bydła i cieląt wyniósł 326,2 tys. sztuk i był o 115 tys. sztuk mniejszy niż przed rokiem. Jego eksport do państw piętnastki obniżył się o ok. 111 tys. sztuk (z 386,4 do 275,6 tys. sztuk). Ceny w eksporcie żywca wołowego i cielęcего wynosiły średnio 2,46 EUR/kg wagi żywej i były o ok. 19% niższe niż przed rokiem. W ciągu dziewięciu miesięcy br. eksport mięsa wołowego wyniósł 128,4 tys. ton i był zbliżony do poziomu z roku poprzedniego, w tym eksport mięsa wołowego mrożonego wzrósł o ok. 28% (do 16,3 tys. ton). Sprzedaż mięsa wołowego do UE-15 wyniosła 111 tys. ton i była o ok. 3% mniejsza niż w miesiącach styczeń-wrzesień 2007 r. Natomiast jego eksport do państw UE-12 zwiększył się o 27% (do 10,2 tys. ton), a do państw WNP wyniósł 5,5 tys. ton i był o 2,2 tys. ton większy. Średnia cena w eksporcie mięsa wołowego chłodzonego wzrosła odpowiednio, z 2,39 do 2,79 EUR/kg i mięsa wołowego mrożonego z 2,44 do 2,78 EUR/kg.

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny
			ogółem	żywiec	mięso	
I-XII 2004		255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8
I-XII 2005 ^c		204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7
2006	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
2007	IV	14,3	13,3	2,0	10,6	0,7
	V	16,3	14,2	2,4	11,8	-
	VI	14,9	12,9	2,5	10,4	-
	VII	13,7	12,1	2,1	10,0	0,6
	VIII	16,6	14,5	3,9	10,1	0,7
	IX	15,7	12,9	2,1	10,5	0,7
	X	17,5	14,5	2,2	11,9	0,9
	XI	17,0	13,0	1,5	10,3	0,8
2008	XII	13,3	14,5	2,1	11,7	1,0
	I	13,4	12,8	1,7	10,7	1,1
	II	13,4	14,4	1,7	12,7	1,1
	III	13,4	14,4	1,7	12,4	1,2
	IV	14,9	12,0	1,6	10,1	0,3
	V	13,8	16,8	2,1	14,7	0,7
	VI	13,3	14,8	1,8	12,7	0,4
	VII	12,8	12,7	1,6	10,8	0,5
	VIII	11,5	11,5	1,5	9,0	0,8
	IX	12,9	15,5	1,3	13,4	0,6
X	15,3					

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością	
						zbytu	detalicznej
2006	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
2007	II	4,20	9,66	15,64	17,19	3,72	4,09
	III	4,17	9,95	15,65	17,27	3,75	4,14
	IV	4,09	9,31	15,71	17,37	3,84	4,24
	V	3,94	8,17	15,72	17,43	3,99	4,42
	VI	3,91	8,10	15,73	17,43	4,02	4,46
	VII	3,88	8,21	15,91	17,61	4,01	4,54
	VIII	4,01	8,17	16,06	17,54	4,00	4,37
	IX	4,09	8,44	15,97	17,67	3,90	4,32
	X	3,95	8,66	16,01	17,63	4,05	4,46
	XI	3,82	8,85	15,95	17,67	4,08	4,52
	XII	3,91	8,56	16,09	17,68	4,11	4,52
	2008	I	3,98	8,55	16,34	17,82	4,10
II		4,03	8,26	16,52	17,94	4,09	4,45
III		4,03	8,03	17,10	17,93	4,24	4,45
IV		4,05	7,71	17,15	18,02	4,23	4,45
V		4,08	7,51	17,16	18,10	4,21	4,44
VI		4,19	7,67	17,20	18,14	4,11	4,33
VII		4,03	7,58	17,57	18,23	4,36	4,52
VIII		4,10	7,38	17,64	18,21	4,30	4,44
IX		4,12	7,26	17,63	18,35	4,28	4,45
X		4,06	7,62	17,79	18,38	4,38	4,52
w % ceny	sprzed roku	102,6	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	98,5	-	-	-	-	-

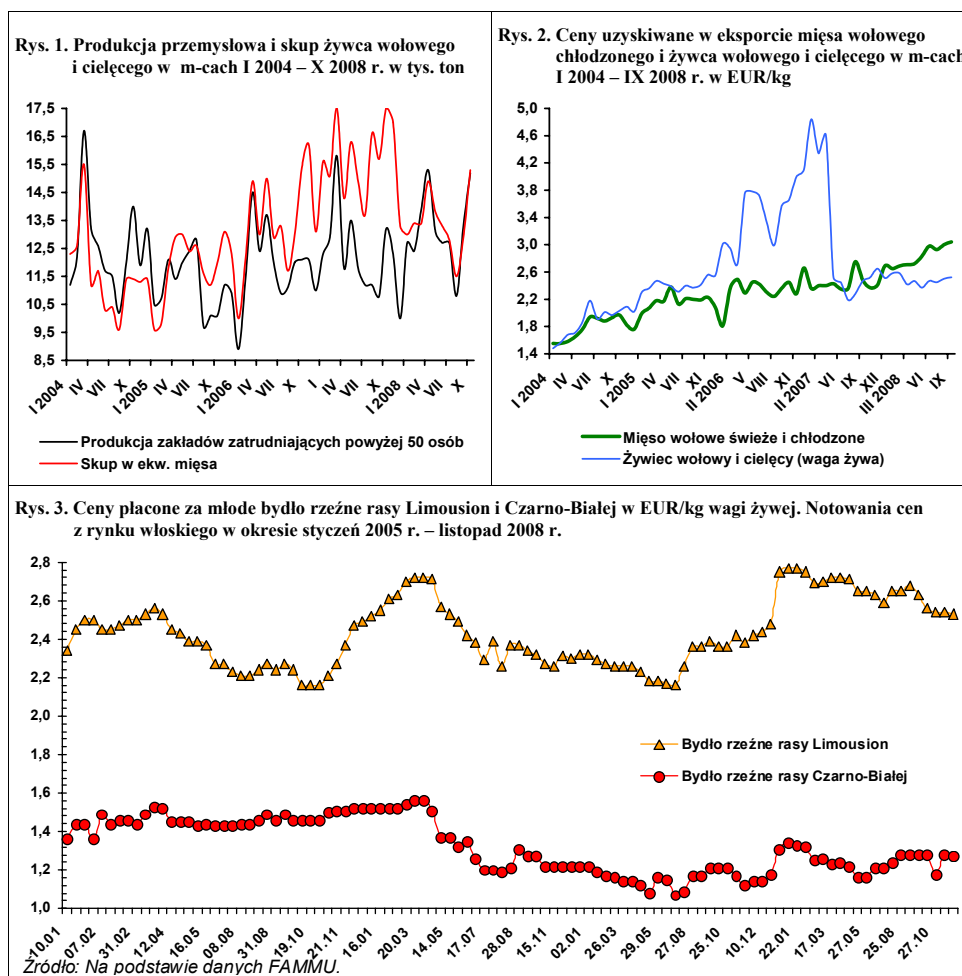
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	IV 2008	V 2008	VI 2008	VII 2008	VIII 2008	IX 2008	X 2008	XI 2008	XII 2008
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,20	4,23	4,32	4,28	4,02	4,17	4,86	4,36	4,19
Buhaje	4,78	4,66	4,66	4,72	4,59	4,61	4,68	4,77	4,68
Krowy	3,44	3,47	3,60	3,54	3,31	3,43	3,43	3,40	3,28
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	8,48	8,42	8,55	8,39	7,91	7,77	8,03	8,17	8,07
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 350	9 322	9 417	10 009	9 039	9 349	9 296	9 596	8 737
Ćwierci z krów rzeźnych	7 402	7 799	8 016	7 855	7 124	7 758	7 395	7 705	7 010
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	313,5	313,1	313,3	317,7	320,4	324,4	327,7	.	326,2
Polska	267,0	267,7	275,3	281,0	277,9	274,1	250,0	.	244,5

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

Wydaje się, że pod wpływem dość wysokich cen skupu trzody, zwłaszcza w III kwartale i spadku po żniwach cen zbóż i pasz przemysłowych można wreszcie być pewnym, że rozpoczęła się odbudowa silnie zredukowanego pogłowia trzody chlewnej. Warto nadmienić, że w 2007 r. pogłowia trzody zmalało o 4%, a w połowie 2008 r. zmniejszyło się o dalsze 15%. Duży jesienny wzrost cen prosiąt jest najwcześniejszym dowodem ponownego zainteresowania chowem trzody. To, iż wzrost cen prosiąt wystąpił z istotnym opóźnieniem w stosunku do wzrostu cen skupu żywca wieprzowego, bo dopiero w jesieni, kiedy sytuacja na rynku zbóż była już jasna, świadczy o ostrożności producentów trzody w podejmowaniu decyzji po przykrych doświadczeniach, doznawanych szczególnie w roku gospodarczym 2007/2008.

W I półroczu 2008 r. przeciętna cena skupu trzody wyniosła 3,73 zł/kg i była o 13% wyższa niż rok wcześniej. W III kwartale przeciętna cena kształtowała się na poziomie 4,54 zł/kg i była wyższa też o 13% niż w III kwartale 2008 r. Tymczasem ceny prosiąt w I półroczu były mniej więcej takie same jak w analogicznym okresie poprzedniego roku i dopiero w III kwartale zaczęły rosnąć. W październiku cena prosiąt była wyższa o 57%, a w listopadzie o 79% w porównaniu z analogicznymi okresami poprzedniego roku.

Ceny skupu trzody i prosiąt rozwijają się w tym samym kierunku, z tym że w okresie redukcji pogłowia spadek cen prosiąt jest zazwyczaj głębszy niż cen skupu trzody, zaś w okresie wzrostu zainteresowania chowem trzody, wzrost cen prosiąt jest silniejszy niż wzrost cen skupu trzody. Dzieje się tak dlatego, że w pierwszym przypadku podaż prosiąt przewyższa popyt, zaś w drugim odwrotnie.

Obecnie mamy właśnie do czynienia z tą drugą sytuacją. Jest ona wynikiem zarówno poprawy opłacalności chowu trzody i popytu na prosiąta, jak również wyjątkowo małej podaży prosiąt. Mała podaż prosiąt wynika z faktu, że w lipcu 2008 r. pogłowia macior prośnych było mniejsze niż rok wcześniej aż o 24%.

W najbliższych miesiącach należy więc oczekiwać wzrostu krycia loch i wygasania spadkowej tendencji pogłowia macior prośnych, zwłaszcza że sprzyjać temu będą dość wysokie ceny skupu trzody chlewnej, a więc i cen prosiąt. Według Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, przeciętna cena skupu trzody w listopadzie wyniosła 4,27 zł/kg wobec 3,27 zł/kg w listopadzie 2007 r. Ocenia się, że w grudniu cena skupu osiągnie około 4,40 zł/kg i będzie wyższa niż w grudniu 2007 r. o ok. 30%. W marcu przyszłego roku ceny trzody mogą kształtować się na poziomie zbliżonym do poziomu z grudnia 2008 r.

Wzrostowi cen trzody sprzyja znaczne osłabienie wartości złotego w ostatnich miesiącach. W listopadzie 2008 r. kurs złotego do euro kształtował się jak 3,71:1 wobec ok. 3,30:1 w lipcu i w sierpniu br. Osłabienie złotego obniżyło nieco opłacalność importu i zwiększyło zainteresowanie zakupem surowca krajowego przez zakłady przemysłu mięsnego. Tym niemniej należy podkreślić, że w listopadzie ceny w Polsce były nadal wyższe od przeciętnych cen w UE-27 o ok. 4%, chociaż już nie o 6-9% jak to miało miejsce w miesiącach wcześniejszych.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	
2006 I-XII	2178,0	112,0	411,7	135,6	182,9	90,6	228,8
	1030,5	109,4	168,9	139,7	164,3	128,1	4,6
2007 I-XII	2210,0	101,5	363,9	88,4	256,9	140,5	107,0
	1127,6	109,4	167,6	99,2	85,2	51,9	82,4
	117,5	109,6	22,9	73,5	24,6	160,8	-1,7
	117,8	94,5	25,3	86,3	28,2	150,5	-2,9
	105,5	94,2	25,2	80,1	23,4	182,1	1,8
	134,2	101,0	26,0	96,0	24,4	232,4	1,6
	132,5	104,6	28,0	81,9	22,5	147,0	5,5
	113,1	87,9	25,0	95,1	17,3	139,5	7,7
2008 I-X	120,7	87,9	25,9	79,9	33,0	220,0	-7,1
	121,0	87,9	33,3	110,3	28,5	192,6	4,8
	128,9	91,4	36,3	113,8	29,2	128,6	7,1
	126,1	105,3	43,9	163,2	27,8	187,8	16,1
	111,6	84,6	36,9	130,4	39,0	241,6	-2,1
	103,3	95,6	41,2	142,5	36,7	161,4	4,5
	1019,3	90,3	186,9	111,5	190,6	223,7	-3,7
	107,5	91,5	37,5	163,8	44,3	180,1	-6,8
	98,1	83,3	36,0	142,3	40,0	141,8	-4,0
	104,8	99,3	36,7	145,6	40,7	173,9	-4,0
X	116,3	86,6	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, w przeciwieństwie do okresów rocznych i półrocznych, ^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w wadze produktu, ^d dane miesięczne eksportu i importu nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów, dane półroczne i roczne przeliczone są na wagę mięsa.

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provit i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provit w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
2007 I-XII	3,16	58,43	5,4	86,03	3,7	159,35	2,0	85
	3,26	65,13	5,0	89,00	3,7	160,76	2,0	80
	3,29	65,03	5,1	91,80	3,6	161,92	2,0	80
	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
	3,27	71,81	4,6	105,71	3,1	171,01	1,9	75
	3,36	71,37	4,7	105,55	3,2	170,79	2,0	75
2008 I-X	3,49	73,59	4,7	107,50	3,2	172,25	2,0	83
	3,27	74,59	4,4	110,55	3,0	176,72	1,9	73
	3,62	76,32	4,7	113,50	3,2	180,61	2,0	76
	3,63	77,18	4,7	116,19	3,1	183,39	2,0	77
	4,02	78,29	5,1	117,56	3,4	184,02	2,2	82
	4,31	78,28	5,5	117,73	3,7	184,50	2,3	99
	4,46	77,17	5,8	117,47	3,8	184,85	2,4	101
	4,51	69,00	6,5	116,19	3,9	184,36	2,4	108
	4,64	62,66	7,4	111,50	4,2	183,53	2,5	124
	4,32	59,74	7,2	108,13	4,0	181,59	2,4	129

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2007 I	4,14	11,52	15,46	9,49	13,09	19,69	11,73	113,6	127,4	123,6
II	4,27	11,37	15,42	9,41	12,75	19,62	11,58	112,1	127,2	123,1
III	4,31	11,36	15,47	9,40	12,70	19,56	11,69	111,8	126,4	124,4
IV	4,35	11,45	15,40	9,38	12,77	19,39	11,69	111,5	125,9	124,6
V	4,22	11,39	15,48	9,34	12,78	19,44	11,66	112,2	125,6	124,8
VI	4,60	11,77	15,72	9,44	12,87	19,45	11,71	109,3	123,7	124,0
VII	5,18	12,48	16,10	9,72	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
VIII	5,33	12,76	16,41	9,86	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2
IX	5,32	12,84	16,47	9,89	14,43	20,22	12,14	112,4	122,8	122,8
X	4,70	12,64	16,35	9,87	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9
XI	4,28	12,26	16,29	9,81	13,81	20,31	12,23	112,6	124,7	124,7
XII	4,40	12,44	16,06	9,81	13,69	20,15	12,20	110,0	125,5	124,4
2008 I	4,57	12,48	16,11	9,74	14,13	20,35	12,27	113,2	126,3	126,0
II	4,28	12,31	16,08	9,74	13,70	20,25	12,13	111,3	125,9	124,5
III	4,74	12,55	16,04	9,74	13,83	20,07	12,11	110,2	125,1	124,3
IV	4,76	12,42	15,94	9,71	13,90	20,08	12,22	111,9	126,0	125,8
V	5,27	12,65	16,22	9,79	14,26	20,31	12,37	112,7	125,2	126,4
VI	5,65	13,06	16,35	9,91	14,94	20,68	12,64	114,4	126,5	127,5
VII	5,84	13,21	16,73	10,18	14,93	20,70	12,75	113,0	123,7	125,2
VIII	5,91	13,27	16,80	10,33	15,00	20,94	12,83	113,0	124,6	124,2
IX	6,08	13,23	16,80	10,39	15,09	20,97	12,96	114,1	124,8	124,7
X	5,57	12,98	16,77	10,52	14,89	21,11	12,96	114,7	125,9	132,2

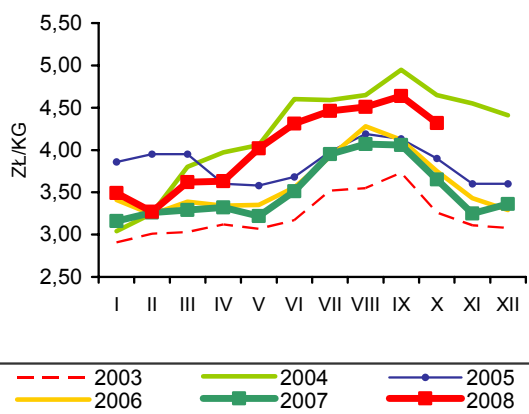
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

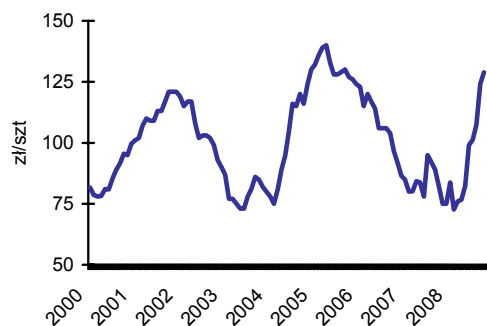
Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-25	Niemczech	Danii
2006 VI	152,66	125,43	165,65	133,65	81,4	74,4	93,3
VII	157,30	138,36	168,48	135,99	88,0	82,2	101,7
VIII	162,97	152,15	176,38	137,78	93,8	86,5	110,4
IX	156,39	143,96	164,19	138,86	92,1	87,7	103,7
X	143,63	132,88	150,65	132,48	92,5	88,2	100,3
XI	136,86	124,31	144,25	126,78	90,8	86,2	98,1
XII	132,99	118,72	140,41	122,26	89,3	84,6	97,1
2007 I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
XI	130,13	123,52	134,62	120,00	94,9	91,8	102,9
XII	132,11	129,82	135,40	112,06	97,8	95,9	115,8
2008 I	131,94	134,44	135,29	107,10	101,9	99,4	125,5
II	133,67	125,71	141,46	110,49	94,0	88,9	113,8
III	143,78	139,82	150,12	120,33	97,2	93,1	116,2
IV	144,30	144,62	147,95	126,71	100,2	97,7	114,1
V	151,78	161,09	162,54	130,94	106,1	99,1	123,0
VI	163,94	174,24	172,09	138,26	106,3	101,2	125,9
VII	168,55	183,87	178,08	139,88	109,1	103,3	131,4
VIII	173,97	184,62	184,81	145,37	106,1	99,9	127,0
IX	172,33	183,01	179,79	148,31	106,2	101,8	123,4
X	161,39	162,05	168,92	142,18	100,4	95,9	114,0
XI	148,43	154,83	155,27	133,03	104,3	99,7	116,4

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

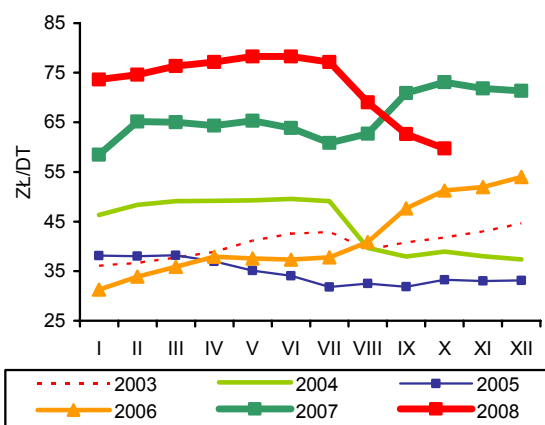
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

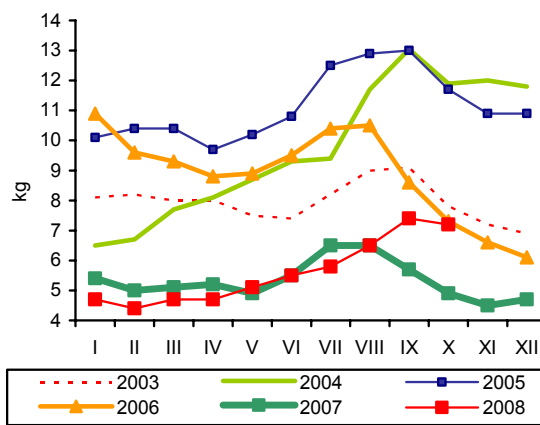
Rys. 2. Ceny prosiąt w Polsce

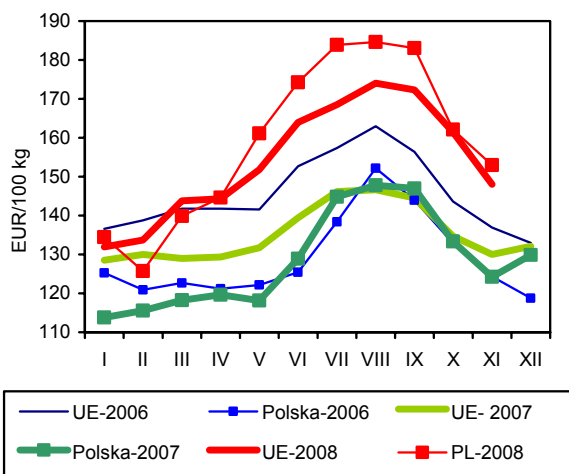
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

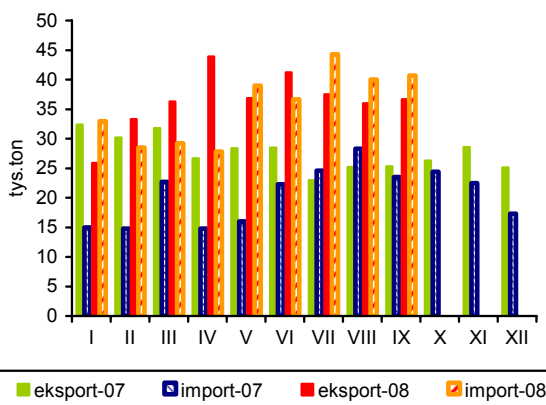
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

W październiku 2008 r. w zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników produkcja mięsa drobiowego była mniejsza o 0,9% w porównaniu z październikiem 2007 r. Od stycznia do października br. wytworzono 1004,3 tys. ton mięsa drobiowego, tj. o 7,4% więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Ze wstępnych doniesień o eksporcie wynika, iż w pierwszych dziewięciu miesiącach 2008 r. utrzymywał się wysoki poziom eksportu. Przewyższał on ilościowo eksport w tym samym okresie 2007 r. aż o 39%, mimo aprecjacji złotego w tym czasie. W analizowanym okresie sprzedano za granicę ponad 182 tys. ton mięsa drobiowego. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy (ok. 25% polskiej sprzedaży zagranicznej), na drugim miejscu – Wielka Brytania (10%) a następnie Czechy, Francja, Holandia i Austria. Intensywnie rozwija się zbył w kierunku Wietnamu. Zmniejszył się eksport na Litwę, choć nadal utrzymuje się na wysokim poziomie (ok. 3,6% polskiego eksportu mięsa drobiowego). Import mięsa drobiowego w okresie od stycznia do września 2008 r. był o połowę niższy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, ale od października pojawiła się słaba tendencja wzrostowa.

Od września 2006 r. do września 2008 r. utrzymywał się wzrostowy trend ceny mieszanek paszowych dla kurcząt. W pierwszych trzech kwartałach 2008 r. były one o ponad 25% droższe niż w tym samym okresie 2007 r. W październiku 2008 r. rozpoczęły się obniżki, a mieszanki pasz potaniały o 5% w porównaniu z wrześniem. W ciągu trzech kwartałów 2008 r. ceny skupu brojlerów kurzych zwiększyły się o 3% w stosunku do analogicznego okresu

poprzedniego roku, podczas gdy ceny zbytu tuszek spadły o 2%. Pogorszyła się więc opłacalność chowu, jak i przetwórstwa drobiu w relacji do roku poprzedniego. W październiku 2008 r. relacje cenowe dla producentów żywca poprawiły się. Ceny pasz obniżyły się w stosunku do poprzednich miesięcy. W listopadzie 2008 r. spadek cen skupu był mniejszy niż obniżki cen pasz (-3,3%). W przetwórstwie ceny zbytu, w listopadzie, malały o 2,5% w stosunku do poprzedniego miesiąca.

Na rynku indyków po bardzo niekorzystnym okresie z przełomu lat 2007/2008, ceny płacone hodowcom rosły do maja, po czym zaczęły intensywnie spadać. We wrześniu i październiku br. ceny indorów w skupie wzrosły. Podrożało też mięso indycze sprzedawane przez zakłady ubojowe. Jednakże w okresie od stycznia do listopada 2008 r. ceny skupu żywca indyczego były średnio o 7,6% niższe niż w tym samym okresie 2007 r., podczas gdy w tym samym czasie ceny zbytu obniżyły się o 1,4%.

W październiku 2008 r. polskie ceny wyrażone w euro stanowiły 72% przeciętnej ceny unijnej, podczas gdy dwa miesiące wcześniej 85%. Na zmianę relacji wpłynęła głównie deprecjacja złotego. Tak więc ponownie zwiększyła się przewaga cenowa polskich eksporterów. W październiku br. polskie ceny sprzedaży mięsa kurcząt, wyrażone w euro, były o 7,3% wyższe niż w grudniu 2007 r., podczas gdy ceny unijne spadły w tym czasie o 2,7%. Pomimo tych niekorzystnych dla polskich eksporterów zmian relacji cenowych, Polska nadal należy do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Europie. Pod względem cenowym do największych konkurentów Polski należą obecnie Holandia i Hiszpania.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
I	62,0	74,4	89,1	93,7	108
II	58,1	71,0	84,0	79,7	92,9
III	68,2	84,9	94,3	94,9	95,1
IV	68,3	82,7	83,7	89,2	105,0
V	69,0	77,8	91,6	96,2	99,1
VI	66,2	79,6	94,1	86,4	94,2
VII	68,4	82,9	91,3	93,4	105
VIII	70,8	86,3	94,4	97,4	96
IX	73,5	87,3	94,9	95,6	101
X	76,4	91,4	101	109,0	108
XI	71,4	91,6	97,2	99,9	
XII	75,3	90,9	90,4	91,0	
RAZEM	827,6	1000,8	1106	1126,4	1004,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a
I	3859	2359	20011	19886
II	3934	2142	15959	22690
III	4278	1760	17144	20362
IV	3465	2116	16665	22400
V	5024	2388	16659	21416
VI	3725	2336	17797	20817
VII	4638	3376	15517	19427
VIII	8281	3620	17852	16951
IX	6498	3181	22600	18491
X	7351		31718	
XI	5425		24466	
XII	2311		15783	
RAZEM	58789	23278	232173	182440

^a dane nieostateczne (na dzień 09 grudnia 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
I	1,46	1,40	1,41	0,21	0,22	0,20
II	1,48	1,42	1,44	0,20	0,21	0,21
III	1,54	1,46		0,22	0,22	
IV	1,60	1,48		0,22	0,21	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt brojlerów pełnoporcjowa grower/finisher (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a, b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	943	1245	1,04	1,19	2,61	2,92	4,26	3,90	5,52	5,95
II	961	1270	1,08	1,20	2,97	3,22	5,11	5,27	5,97	6,02
III	979	1289	1,12	1,21	3,08	3,24	5,05	5,27	6,43	6,36
IV	989	1304	1,15	1,23	2,99	3,16	4,68	4,82	6,09	6,21
V	982	1293	1,16	1,22	3,00	3,25	5,15	5,16	6,21	6,35
VI	989	1279	1,16	1,22	3,24	3,27	5,67	5,34	6,70	6,32
VII	982	1263	1,18	1,22	3,29	3,22	5,29	5,26	7,06	6,51
VIII	1030	1225	1,19	1,22	3,29	3,30	5,44	5,24	6,86	6,51
IX	1179	1139	1,22		3,23	3,18	5,15	4,80	6,55	6,37
X	1215	1082	1,24		3,15	3,04	4,85	4,58	6,24	6,11
XI	1209		1,18		3,18	2,94	4,59	4,47	6,33	
XII	1199		1,19		2,95		4,15		5,79	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b świeże i schłodzone, Polska+ UE

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDiG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indy (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	5,20	5,60	4,21	4,25	6,54	6,53
II	5,20	5,60	4,36	4,20	6,61	6,57
III	5,40	5,60	4,53	4,36	6,82	7,54
IV	5,60	5,60	4,67	4,52	7,09	6,33
V	5,60	6,00	4,75	4,62	6,96	6,57
VI	5,60	6,00	4,61	4,56	6,94	6,86
VII	5,60	6,00	4,58	4,25	6,90	6,71
VIII	5,60	6,00	4,62	4,09	7,06	6,70
IX	5,60		4,87	4,11	6,92	6,78
X	5,60		5,04	4,23	6,90	7,21
XI	5,60		5,00	4,17	7,20	7,07
XII	5,60		4,28		7,86	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b świeże i schłodzone, Polska+ UE

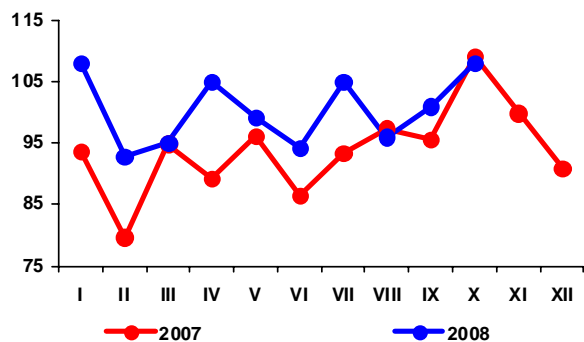
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

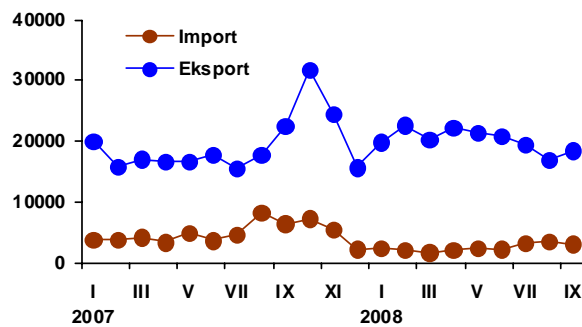
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2007 IX	136,30	233,30	173,90	190,70	209,00	175,00	198,90	184,55
X	132,90	235,50	175,80	193,70	225,00	175,00	201,90	185,59
XI	133,16	235,50	183,02	192,30	225,00	175,00	190,97	183,93
XII	118,22	229,42	194,31	190,38	225,00	175,00	186,36	181,52
2008 I	121,32	229,00	200,54	191,20	224,10	172,98	169,99	178,48
II	135,31	229,00	207,60	189,08	215,31	174,14	164,05	175,81
III	145,93	229,00	212,36	188,52	218,50	175,00	170,50	179,18
IV	139,11	229,00	217,11	193,28	220,00	175,00	182,17	180,84
V	150,17	229,00	211,55	206,02	222,77	175,00	175,23	185,42
VI	151,65	229,00	209,81	216,16	225,00	175,00	160,60	184,93
VII	160,21	229,00	198,33	225,05	225,00	175,00	163,02	184,75
VIII	157,31	229,00	190,13	219,19	225,00	177,26	170,03	185,49
IX	142,93	229,00	189,23	208,98	224,67	180,00	174,58	180,65
X	126,88	230,53	186,09	189,87	220,00	180,00	159,23	176,74

Źródło: Dane MRiRW.

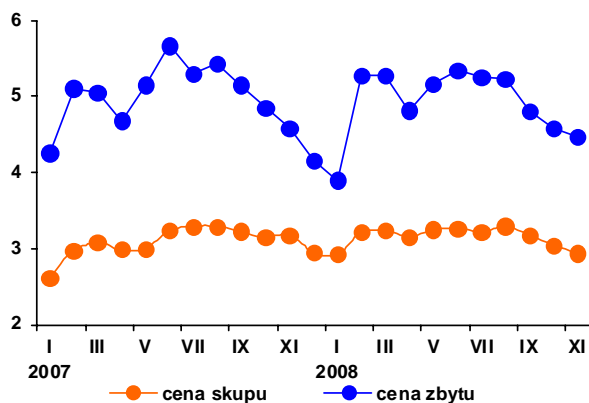
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

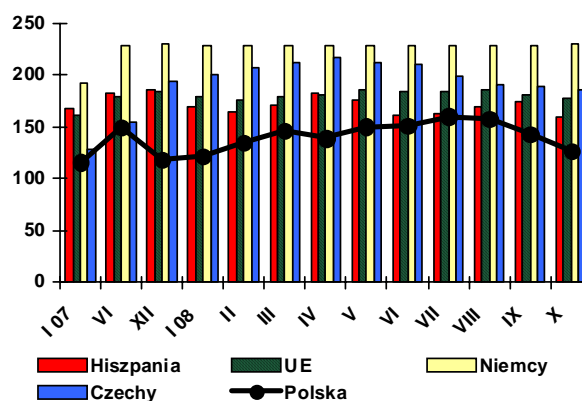
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

W listopadzie 2008 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 26,03 zł/100 sztuk i była o 7,8% niższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Najsilniej, tj. o 18,0% potaniały jaja najmniejsze, klasy S. Jaja klasy M (średnie) były tańsze o 9,1%, klasy L (duże) o 5,4% a najmniejszy spadek cen odnotowano na rynku jaj klasy XL (o 2,0%). W okresie od stycznia do listopada jaja podrożały średnio o 5,3% w relacji do tego samego okresu poprzedniego roku. Najsilniej podrożały jaja klasy XL (o 11,8%), M (o 4,3%) oraz L (o 2,6%). Potaniały jaja najmniejsze S (o 0,2%). Podobnie jak w latach poprzednich rynek jaj konsumpcyjnych jest bardzo niestabilny i charakteryzuje się silnymi krótkookresowymi wahaniami cenowymi.

Na rynku jaj kierowanych do przetwórstwa wahania cen są jeszcze silniejsze. W 2008 r. od stycznia do października, ceny jaj do przetwórstwa utrzymywały się na poziomie znacząco wyższym niż średnio w tym samym okresie 2007 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. W ostatnich miesiącach 2007 r. miesięczne wahania cen wynosiły od -17 do +22%. W okresie jedenastu miesięcy 2008 r. zakłady przetwórcze skupowały jaja przeciętnie po ok. 2,83 tys. zł za 1 tonę. Jednakże amplituda między miesięczną ceną najwyższą – w lutym a najniższą – w lipcu 2008 r. wyniosła 35%.

Bardzo mocno wzrosły obroty handlowe zarówno jajami świeżymi jak i przetworami z jaj. W pierwszych dziewięciu miesiącach 2008 r. wg wstępnych danych CAAC, eksport jaj świeżych zwiększył się w relacji do analogicznych miesięcy

2007 r. o 24%. Była to kontynuacja wzrostowego trendu z roku poprzedniego. Do największych odbiorców jaj należały Niemcy, Czechy i Dania (ok. 60% całkowitego eksportu jaj świeżych).

Import jaj świeżych w okresie dziewięciu miesięcy 2008 r. zwiększył się o 66% w stosunku do tego samego okresu 2007 r. Od stycznia do września, poza Polską zakupiono prawie 13 tys. ton jaj świeżych, co stanowiło ok. 15% polskiego eksportu.

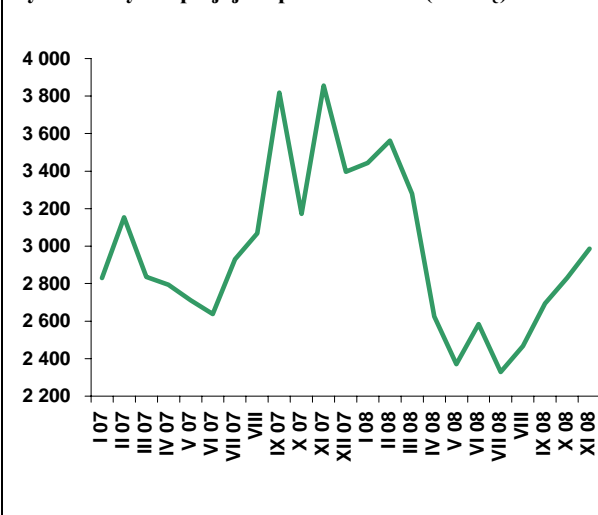
Nieznacznie zwiększył się import przetworów z jaj. W okresie od stycznia do września 2008 r. import wyniósł ok. 2,9 tys. ton, podczas gdy w roku poprzednim 2,7 tys. ton. Równocześnie bardzo silnie rósł eksport przetworów z jaj. Polska wyeksportowała 9,1 tys. ton przetworów (głównie do krajów Unii Europejskiej), a więc o 44% więcej niż w tym samym czasie 2007 r.

Od maja do grudnia 2007 r. występował wzrostowy trend cenowy w Unii Europejskiej. W pierwszej połowie 2008 r. ceny unijne spadały. Od grudnia 2007 do czerwca 2008 r. obniżyły się one o prawie 20%. Od czerwca 2008 r. ponownie odnotowano podwyżki zarówno średnio w UE jak i w Polsce. Różnice w dynamice spadku cen spowodowały, że w październiku w wyrażeniu euro jaja polskie były droższe niż średnio w Unii o 6,5%, podczas gdy w październiku roku poprzedniego różnice te wynosiły 5,5%. Najtańszym producentem w październiku 2008 r. była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 71,94 EUR, podczas gdy w Polsce 120,86 EUR.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a
I	494	1193	5971	11370	264	422	559	1287
II	414	1218	5369	9500	258	402	553	1196
III	501	1067	5540	10061	308	295	578	1057
IV	808	2046	6643	8456	227	212	394	903
V	1130	1261	7642	9122	246	213	654	957
VI	616	1469	8768	9537	205	374	875	1019
VII	894	1511	8369	11882	366	313	755	1079
VIII	1677	1251	8295	8901	291	364	1139	650
IX	1022	1555	8268	1527	576	256	787	1039
X	800		11329		454		1049	
XI	761		7479		367		886	
XII	982		4537		147		730	
RAZEM	10099	12572	88213	80358	3707	2851	8961	9186

^a dane nieostateczne (na dzień 09 grudnia 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	28,21	33,71	23,83	28,25	19,28	24,76	18,27	23,84
II	28,00	34,00	24,60	28,60	20,70	24,90	20,20	23,80
III	25,20	34,30	24,40	28,80	20,40	24,90	19,10	23,40
IV	29,60	32,50	25,10	24,80	20,40	22,50	19,10	22,70
V	28,80	32,40	25,30	24,30	19,80	20,10	18,30	18,50
VI	28,10	34,40	26,60	26,10	19,80	21,10	17,00	17,20
VII	29,50	33,20	24,70	24,50	20,50	20,10	17,40	15,50
VIII	31,30	33,70	25,85	26,00	21,35	21,60	17,00	16,90
IX	33,35	33,10	28,45	27,70	24,15	22,30	23,60	16,80
X	33,85	34,30	29,00	27,80	25,30	22,00	22,60	17,70
XI	34,50	33,80	29,90	28,30	25,20	22,90	23,30	19,10
XII	34,60		30,60		26,00		20,50	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2007 VIII	103,73	90,03	98,03	96,44	93,55	107,28
IX	113,78	106,20	108,81	111,99	106,7	121,49
X	123,48	117,02	113,81	115,04	109,71	123,31
XI	127,09	126,69	122,84	129,49	117,89	129,20
XII	131,99	135,59	122,57	127,74	111,45	131,15
I	133,14	129,05	117,61	116,32	102,39	125,03
2008 II	123,92	127,39	116,69	111,43	99,17	122,66
III	123,50	123,68	111,74	108,18	85,83	119,39
IV	118,30	108,31	92,68	93,75	76,92	109,52
V	113,23	99,08	86,47	83,43	71,19	103,78
VI	117,04	98,17	86,44	93,74	70,24	105,36
VII	118,32	103,23	84,97	94,32	68,52	107,13
VIII	121,76	102,90	89,97	88,04	72,45	109,60
IX	122,96	105,10	90,97	95,78	70,43	111,10
X	120,86	106,99	96,14	97,80	71,94	113,45

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

W listopadzie br. przeciętna w UE-27 cena jagniąt wyniosła 744 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 8% wyższa niż rok wcześniej. Przeciętna cena owiec ciężkich osiągnęła 414 EUR/100 kg wagi poubojowej i była wyższa niż listopadzie 2007 r. o 5%.

Wzrost cen nie dotyczy jednak wszystkich krajów unijnych. Na przykład we Włoszech, od początku drugiego kwartału ceny jagniąt są niższe niż przed rokiem. W II kwartale przeciętna cena jagniąt na tym rynku wyniosła 577 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 12% niższa niż w II kwartale 2007 r. W lipcu wyniosła ona 613 EUR/100 kg, a w sierpniu 623 EUR/100 kg i była o odpowiednio o 8 i 5% niższa niż w analogicznych miesiącach 2007 r. W listopadzie przeciętna jagniąt na rynku włoskim wyniosła 668 EUR/100 kg i była niższa o 9% niż w listopadzie 2007 r. Ocenia się, że w grudniu, a więc w okresie wzmożonego popytu na jagnięta na tym rynku, ich ceny mogą być co najwyżej zbliżone do poziomu jaki miały w grudniu 2007 r., kiedy przeciętna cena jagniąt wynosiła 720 EUR/100 kg.

Niewątpliwie taki stan rzeczy odbija się negatywnie na cenach owiec w Polsce. W październiku przeciętna cena skupu wyniosła 4,84 zł/kg i była o 4% niższa niż w październiku 2007 r. i mniej więcej taka sama jak w październiku 2006 r.

Niskie ceny, a także do niedawna aprecjacja złotego, nie sprzyjają eksportowi. W 2008 r. będzie więc on znacznie

mniejszy niż w 2007 r. W okresie I-IX 2008 r. polski eksport owiec w przeliczeniu na mięso łącznie z eksportem mięsa baraniego wyniósł 725 ton i był prawie o 30% niższy niż w analogicznym okresie 2007 r. Tymczasem import rośnie, mimo wyższych tegorocznych cen w krajach trzecich. W okresie I-IX polski import owiec i mięsa baraniego wyniósł 133 tony i był prawie o 20% wyższy niż przed rokiem o tej porze.

Trudna sytuacja na rynku baraniny dotknęła w mniejszym lub większym stopniu w zasadzie wszystkich unijnych producentów owiec. W niektórych krajach rozważa się więc wprowadzenie działań wspierających tych producentów. Jak podaje FAMMU/FAPA¹ wprowadzenie pakietu działań wspierających producentów owiec rozważa między innymi Francja. Francuski minister rolnictwa obiecał przeznaczenie na ten cel 50 mln EUR. Pomoc obejmowałaby między innymi redukcję podatków oraz odroczenie spłaty kredytów.

¹ Wiadomości FAMMU/ FAPA z 14 listopada 2008 roku.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	Zmiana w % 2008/2007
I półrocze	1 434	1438	1356	94,3
II półrocze	924	901	855 ^P	95,0
Rok	2 358	2339	2211 ^P	95,0

P-prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2007	35,4	103,4	358,9	58,4	84,3	68,8	107,5	99,1	91,9	32,6	37,8	143,1	1221
2008	23,7	42,3	297,9	35,8	44,3	108,9	71,7	86,0	14,1	x	x	x	1200^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	66,9	40,9	83,0	61,3	52,6	158,3	66,7	86,8	15,3	x	x	x	98
Import 2007	5,7	5,3	11,0	9,4	11,1	23,9	28,0	4,0	13,7	16,3	12,0	12,0	152
2008	8,3	15,1	32,3	8,7	14,9	10,0	16,6	9,9	16,9	x	x	x	170^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	145,6	284,9	293,6	92,6	134,2	41,8	58,3	247,5	123,4	x	x	x	112

P-prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane CAAC.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2006/2007	5,56	6,72	5,69	4,73	6,75	6,14	5,33	5,24	4,64	4,80	5,11	5,02
2007/2008	5,66	6,62	5,23	5,27	6,68	5,00	4,29	4,92	4,57	4,79	4,68	4,84
miesiąc roku poprzedniego = 100	101,8	98,5	91,9	111,4	99,0	81,4	80,5	93,9	98,5	99,8	91,6	96,4

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową		cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
X	-	-	-	-	5,18	1,40	11,0	2,97
XI	-	-	-	-	5,13	1,40	10,9	2,98
XII	9,29	2,58	19,77	5,49	5,38	1,49	11,5	3,19
I 2008	-	-	-	-	5,66	1,57	12,0	3,33
II	-	-	-	-	5,27	1,47	11,2	3,13
III	8,38	1,79	17,83	5,04	5,61	1,59	11,9	3,36
IV	-	-	-	-	5,37	1,56	11,4	3,31
V	-	-	-	-	5,33	1,56	11,3	3,31
VI	-	-	-	-	5,25	1,61	11,2	3,43
VII	-	-	-	-	4,92	1,50	10,5	3,19
VIII	-	-	-	-	4,95	1,51	10,5	3,19
IX	-	-	-	-	4,51	1,34	9,60	2,85
X	-	-	-	-	4,98	1,39	10,6	2,96

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2006/2007	28,47	31,76	31,95	30,77	30,77	30,65	30,83	30,69	31,01	31,96	32,39	32,06
2007/2008	32,29	33,07	33,14	33,14	33,94	36,98	37,10	37,43	37,43	37,64	34,85	34,79
miesiąc roku poprzedniego = 100	113,4	104,1	103,7	107,7	110,3	120,7	120,3	122,0	120,7	117,8	107,6	108,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-27 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
UE-25												
2006/2007	593,8	530,9	536,4	559,3	567,5	504,2	502,2	540,0	568,7	582,2	641,0	686,7
2007/2008	672,9	628,1	558,5	578,2	526,6	508,5	527,0	572,9	602,0	645,2	687,6	743,8
miesiąc roku poprzedniego = 100	113,3	118,3	104,1	103,4	92,8	100,6	104,9	106,1	104,9	110,8	107,3	108,3
Włochy												
2006/2007	735,4	669,0	572,2	587,6	659,2	643,9	663,7	662,7	658,9	574,2	712,3	733,4
2007/2008	719,6	690,9	596,2	699,4	556,0	557,8	615,9	613,1	622,9	666,0	658,9	667,6
miesiąc roku poprzedniego = 100	97,9	103,3	104,2	119,0	84,3	87,8	92,7	92,4	94,5	116,0	92,5	91,0

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
UE-25												
2006/2007	390,7	395,8	404,9	413,2	423,8	406,4	408,3	403,2	411,3	406,6	400,5	394,9
2007/2008	388,3	390,4	413,7	438,3	442,1	479,8	459,1	422,3	415,8	424,1	419,9	413,9
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,4	98,6	102,2	106,0	104,3	115,8	113,6	104,7	100,5	104,3	105,8	104,8
Wielka Brytania												
2006/2007	324,0	341,6	361,1	371,3	369,9	361,9	390,1	381,1	364,0	329,0	301,9	285,2
2007/2008	277,0	312,3	364,5	391,2	406,1	476,0	444,1	368,9	355,9	362,7	347,8	324,8
miesiąc roku poprzedniego = 100	85,5	91,4	100,9	105,3	109,8	126,7	116,4	96,8	97,3	110,2	115,2	113,9

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
2006/2007												
NZD/100 kg cwe	58,34	46,20	46,16	45,57	45,58	46,45	48,03	49,42	53,05	56,60	60,59	61,08
2007/2008												
NZD/100 kg cwe	54,00	51,55	50,49	49,75	50,36	56,23	61,55	65,88	70,76	77,23	80,10	82,54
miesiąc roku poprzedniego = 100	92,6	111,6	109,5	109,2	110,5	121,05	128,1	133,3	133,4	136,4	132,2	135,1

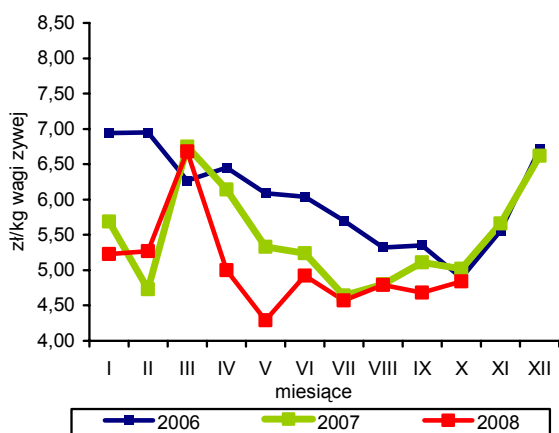
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

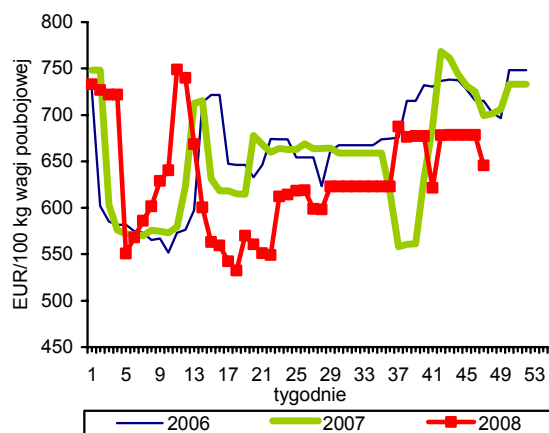
Wyszczególnienie	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
2006/2007												
AUD/100 kg cwe	290	306	339	337	338	365	384	372	322	298	261	294
2007/2008												
AUD/100 kg cwe	298	351	379	345	354	361	392	332	335	342	303	323
miesiąc roku poprzedniego = 100	102,8	114,7	111,8	102,4	104,7	99,0	102,1	89,2	104,0	115,0	116,0	109,9

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

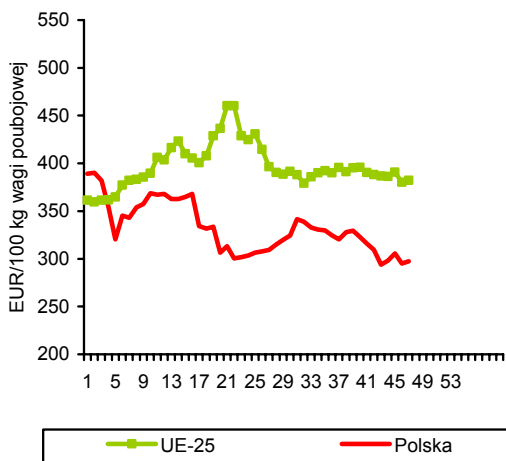
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

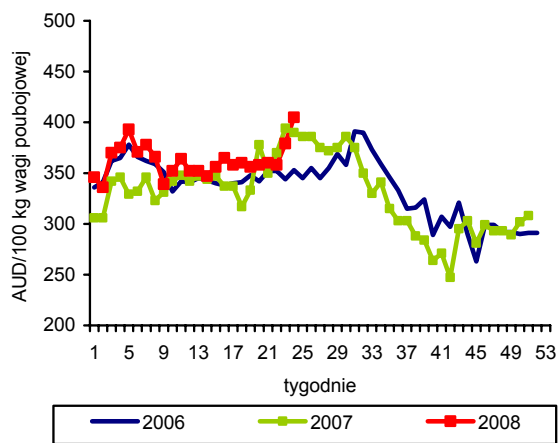
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

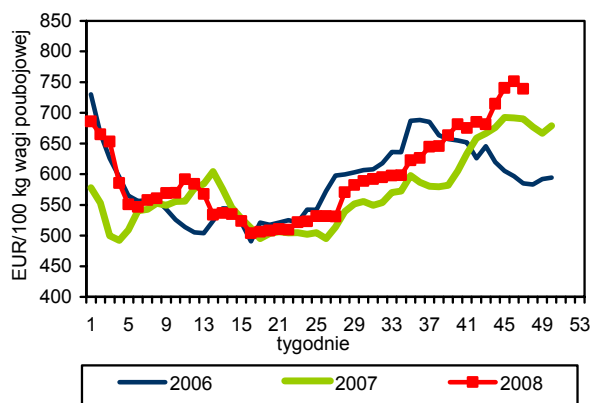
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-27 i w Polsce

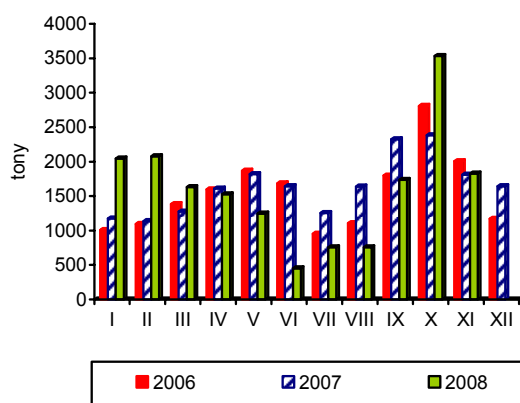
Rys. 4. Ceny jagniąt w Australii

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-27

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

Połowy ryb na Bałtyku wyniosły w okresie styczeń-wrzesień 2008 r. 82,7 tys. ton i były o 5,9% niższe niż przed rokiem. Najwięcej złowiono szprotów (51,5 tys. ton, o 4,3% mniej), które w połowie zostały sprzedane bezpośrednio w portach duńskich i rosyjskich lub przeładowane na statki tych państw na morzu. Rybacy uzyskiwali za nie o ok. 30% niższe ceny niż w 2007 r. Połowy śledzi zmniejszyły się o ok. 15%, a storni (fląder) o 4%. Zakaz stosowania pławnic spowodował praktycznie wstrzymanie polskiego rybołówstwa ryb łososiowatych. W okresie trzech kwartałów br. wyłowiono zaledwie 21 tys. sztuk troci i 2,2 tys. sztuk łososi, tj. ok. Ł stanu ubiegłorocznego.

We wrześniu br. produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających ponad 50 osób wyniosła 23,7 tys. ton, tj. o 8,4% więcej niż w we wrześniu 2007 r. Zwiększyło się przetwórstwo większości grup produktów, w tym najbardziej morskich i słodkowodnych ryb mrożonych (2,4-krotnie), przetworów i konserw z łososi (2-krotnie) oraz świeżych i chłodzonych filetów z ryb morskich (1,8-krotnie). Mniejsza była dynamika wzrostu produkcji podstawowych dla sektora przetwórczego wyrobów – wędzonych łososi (o 41,9%), pozostałych ryb wędzonych (o 16,2%) oraz przetworów i konserw ze śledzi (o 6,7%). Utrzymuje się natomiast niska produkcja mrożonych filetów z ryb morskich spowodowana brakiem podaży dorszy (spadek o 50%). W okresie trzech kwartałów 2008 r. produkcja przetwórstwa rybnego była zbliżona do ubiegłorocznej i wyniosła 192,2 tys. ton. Wartość wskaźnika cen produkcji sprzedanej przemysłu rybnego obniżyła się we wrześniu o 1,2%, a od początku br. średnie ceny ryb i ich przetworów opuszczające przetwórnio spadły o 5,3%.

W okresie styczeń-wrzesień 2008 r. eksport ryb i przetworów rybnych zwiększył się o 1,6% do 1,91 mld zł, a import zmniejszył się o 1,4% do 1,89 mld zł. Widoczne jest wyraźne osłabienie dynamiki handlu w trzecim kwartale br. związane z globalnym pogorszeniem koniunktury gospodarczej. W porównaniu z analogicznym okresem 2007 r. wartość wywozu była mniejsza o 6,9%, a przywozu o 12,3%.

Znaczne osłabienie złotego w ostatnich miesiącach roku wpłynęło jednak na wzrost opłacalności eksportu i prawdopodobnie ożywi obroty z zagranicą. Więcej niż przed rokiem wyeksportowaliśmy przetworów i konserw rybnych (o 17,9%), ryb wędzonych (o 18,4%) oraz filetów rybnych (o 8,6%), a podstawowym rynkiem zbytu pozostają Niemcy z 38% udziałem w wielkości i 49% udziałem w wartości całego eksportu. Rośnie przywóz ryb świeżych (łososi), przetworów i konserw (śledzi) oraz filetów (głównie mintajów i morszczuków), czemu sprzyjają znacznie niższe ceny transakcyjne (za wyjątkiem śledzi). Tradycyjnie najczęściej ryb kupujemy w Norwegii, a następnie Chinach, Danii i Wietnamie. Zarówno w eksporcie, jak i imporcie dominują ryby morskie (ok. 85% wartości obrotów), uzupełniane przez ryby słodkowodne (ok. 10%) i owoce morza (ok. 5%). Utrzymuje się dodatnie saldo wymiany handlowej sektora rybnego, które na koniec września wyniosło 22,6 mln zł.

Mimo spadku cen na poziomie zbytu, w detalu ryby, przetwory rybne i owoce morza zdrożały w okresie styczeń-październik 2008 r. o 2,3% (w stosunku do grudnia 2007 r.), nieco więcej niż cała żywność (1,7%). Na szybszy wzrost cen wpłynęły przede wszystkim podwyżki cen konserw (o 6,0%), przy stabilnych cenach produktów nieprzetworzonych (wzrost o 1,3%). Spośród wszystkich badanych przez GUS cen ryb i przetworów rybnych (30) najbardziej zdrożały szproty w oleju (o 10,7%), paprykarz szczeciński (o 9,9%) oraz tuńczyki w sosie własnym (o 9,3%). Żaden z produktów nie potaniał w stosunku do cen notowanych w grudniu 2007 r., a najmniej podrożała pasta rybna (o 0,4%), płaty śledziowe i śledzie solone odgłowione (o 0,6%) oraz wędzone makrele (o 0,6%). W IV kwartale 2008 r. należy spodziewać się lekkiego przyspieszenia tendencji wzrostowej cen detalicznych ryb i przetworów rybnych. Zdecyduje o tym głównie wzrost cen importowych w wyniku osłabienia złotego. Skala podwyżek będzie jednak ograniczona licznymi promocjami (na grudzień przypada ok. 25% rocznej konsumpcji ryb) w okresie świątecznym.

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	plaskie	pozostałe	razem	troć wędrowna	łosoś bałtycki
2005 I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2007 I-XII	60 146	22 087	10 972	10 694	3 311	107 213	121 951	18 209
2007 IX	518	2 378	314	652	438	4 300	5 490	181
X	1 145	3 622	926	1 259	332	7 284	13 361	1 286
XI	2 264	1 768	397	863	153	5 445	7 902	1 515
XII	2 881	1 586	927	1 062	123	6 579	9 293	5 583
2008 ^a I	3 625	426	735	1 181	47	6 014	1 751	122
II	11 225	196	1 094	1 391	89	13 995	3 975	819
III	16 911	989	1 430	862	105	20 297	2 143	340
IV	16 049	959	2 356	488	444	20 296	3 157	713
V	1 883	2 065	2 468	465	312	7 193	1 016	112
VI	201	2 344	404	562	202	3 713	1 552	23
VII	637	1 255	46	608	330	2 876	3 834	24
VIII	398	2 020	11	584	366	3 379	1 870	5
IX	596	2 644	227	1 067	378	4 912	1 702	8
Wskaźnik zmian (%)								
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	115,1	111,2	72,3	163,7	86,3	114,2	31,0	4,4
<u>I-IX 2008</u> <u>I-IX 2007</u>	95,7	85,3	100,6	96,0	84,1	94,1	23,0	22,0

^a dane nieostateczne

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MRiRW.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2005 I-XII	4 759	75 171	50 865	113 427	78 883	11 558	6 775	244 222
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2007 I-XII	9 830	61 570	60 807	140 273	97 188	10 508	6 770	272 480
2007 IX	684	3 604	4 636	12 955	8 819	1 161	715	21 879
X	1 103	4 492	5 815	13 676	9 140	998	643	25 086
XI	615	5 014	6 968	15 174	11 012	978	622	27 771
XII	292	5 512	9 268	13 656	10 106	742	460	28 728
2008 I	1 068	3 395	5 142	14 532	10 320	1 018	634	24 137
II	1 157	4 560	5 402	14 128	9 611	1 331	742	25 247
III	1 299	4 165	6 140	13 566	8 925	1 298	673	25 170
IV	1 277	4 780	4 730	11 600	6 872	1 445	551	22 387
V	1 059	3 061	4 035	10 806	6 854	880	595	18 961
VI	941	2 633	3 875	10 451	6 333	1 139	621	17 900
VII	810	1 901	4 061	9 931	6 440	827	498	16 703
VIII	842	1 846	4 024	11 305	7 255	927	619	18 017
IX	1 229	2 633	5 675	14 171	9 412	972	677	23 708
Wskaźnik zmian (%)								
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	179,7	73,1	122,4	109,4	106,7	83,7	94,7	108,4
<u>I-IX 2008</u> <u>I-IX 2007</u>	123,8	62,2	111,2	113,0	107,6	126,3	111,2	100,7

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2005 I-XII	207,15	60,26	33,58	21,95	16,51	313,17	135,02	73,80	31,59	40,75
2006 I-XII	208,85	69,47	35,04	25,96	17,57	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2007 I-XII	253,13	75,83	35,60	28,11	13,54	377,35	174,47	74,64	37,31	64,05
2007 IX	14,60	6,45	2,58	2,01	1,17	33,28	15,10	7,38	3,34	4,89
X	17,15	7,45	3,08	2,82	0,60	37,97	17,79	8,33	3,36	6,01
XI	20,09	8,04	2,77	3,11	0,75	47,32	26,43	7,94	4,23	6,44
XII	16,74	6,98	2,15	3,68	0,97	38,33	19,67	5,85	3,54	6,19
2008 ^b I	14,81	7,09	2,74	2,38	0,79	38,46	17,53	7,49	5,50	6,34
II	25,03	6,95	5,84	2,61	1,25	37,11	15,91	6,75	3,57	7,87
III	25,74	7,18	3,48	3,10	1,85	31,99	12,85	7,07	3,29	6,87
IV	27,85	7,11	3,56	2,74	1,63	28,28	9,71	6,32	2,90	7,08
V	17,65	6,59	3,64	2,27	1,10	27,55	11,52	5,64	2,63	6,22
VI	15,12	6,93	3,36	2,06	1,06	25,97	9,27	4,61	2,48	7,50
VII	17,00	7,00	2,58	2,41	0,93	26,21	11,12	3,98	2,99	5,82
VIII	13,54	6,46	2,16	2,30	0,68	24,17	11,19	3,39	2,94	5,03
	14,93	7,60	2,63	2,05	0,54	29,74	16,44	5,99	3,39	1,72
Wskaźnik zmian (%)										
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	102,2	117,9	102,0	101,9	46,3	89,4	108,9	81,1	101,4	35,2
<u>I-IX 2008</u> <u>I-IX 2007</u>	86,2	117,9	108,7	118,5	87,6	106,2	104,5	97,6	113,4	119,9

^a wraz z eksportem z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morszczuka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2005 I-XII	4,55	4,88	4,20	3,84	4,46	6,05	7,05	6,56	13,43	6,86
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2007 I-XII	3,31	3,14	3,85	4,10	3,79	4,99	7,44	8,82	13,31	8,38
2007 IX	3,36	3,71	3,87	3,95	3,67	4,85	7,95	11,55	12,92	7,92
X	3,50	3,59	4,01	3,90	4,03	4,84	6,57	10,50	12,36	10,54
XI	3,71	3,36	3,79	4,23	3,58	4,76	7,13	8,23	12,02	9,94
XII	3,28	3,17	3,57	3,82	3,49	4,40	6,74	7,97	12,02	9,56
2008 ^a I	3,46	2,98	4,07	4,22	3,69	4,58	7,08	5,95	12,87	9,69
II	3,21	2,78	3,92	3,93	3,82	4,87	7,63	9,02	12,56	9,53
III	3,14	2,98	3,91	3,88	3,45	4,70	6,54	9,03	13,68	9,14
IV	2,88	3,06	3,80	3,91	3,13	5,16	7,72	9,22	12,07	9,01
V	2,72	2,76	3,75	3,99	3,16	4,18	7,75	8,00	12,75	7,18
VI	2,91	3,12	3,68	3,97	-	4,07	7,70	8,28	11,55	8,77
VII	2,77	3,31	3,46	3,90	2,20	4,30	9,37	7,93	11,37	8,55
VIII	2,86	3,38	3,63	3,65	3,31	4,62	8,65	7,80	11,21	8,83
IX	3,85	3,71	5,22	3,80	3,69	5,13	8,38	9,40	12,14	9,98
Wskaźnik zmian (%)										
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	114,6	100,0	134,9	96,2	100,5	105,8	105,4	81,4	94,0	126,0
<u>I-IX 2008</u> <u>I-IX 2007</u>	103,6	104,9	103,9	95,4	88,2	88,6	99,6	92,9	87,5	114,3

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportu (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szprotki świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2005 I-XII	7,61	18,57	16,74	18,10	34,76	31,46	43,62	10,65	0,33
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2007 I-XII	7,20	22,76	20,71	21,37	37,92	34,07	43,13	12,28	0,53
2007 IX	7,50	39,44	22,15	23,82	38,32	34,88	46,82	12,34	0,46
X	7,05	22,62	22,35	23,23	39,60	32,20	35,36	12,14	0,40
XI	6,68	23,21	21,76	22,72	36,52	32,19	52,04	12,05	0,39
XII	7,25	23,89	22,72	22,48	36,81	33,01	43,20	11,76	0,25
2008 ^a I	7,60	21,74	20,79	21,22	35,70	31,49	51,13	11,42	0,38
II	7,87	23,35	22,72	20,21	35,25	33,77	57,03	3,93	0,40
III	6,85	23,78	20,20	20,94	34,13	31,87	57,33	9,28	0,36
IV	6,46	19,19	25,55	19,83	32,31	31,39	58,82	9,37	0,37
V	6,48	17,78	17,30	14,90	31,17	30,82	51,79	9,10	0,35
VI	6,12	20,20	20,08	28,58	31,53	31,05	52,23	9,00	-
VII	6,18	20,80	19,06	20,97	30,06	30,43	44,19	8,66	0,40
VIII	6,40	20,07	-	21,17	30,09	29,88	41,34	8,90	0,43
IX	6,39	18,21	17,60	19,74	32,83	32,76	35,29	6,34	0,43
Wskaźnik zmian (%)									
IX 2008 IX 2007	85,2	46,2	79,5	82,9	85,7	93,9	75,4	51,4	93,5
I-IX 2008 I-IX 2007	92,2	90,4	99,3	99,3	86,0	91,1	117,7	69,8	71,7

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2006 I-XII	8,51	-	9,06	58%	9,60	72%	7,81	60%	5,90	69%	7,17	67%
2007 I-XII	8,82	-	9,57	59%	9,82	72%	8,22	65%	5,60	66%	6,77	65%
2007 X	8,95	-	9,72	60%	9,82	71%	8,31	66%	5,58	66%	6,80	65%
XI	9,14	-	9,43	58%	10,36	74%	8,22	65%	5,34	63%	6,89	66%
XII	9,24	-	9,78	60%	9,86	70%	8,00	63%	5,29	62%	6,97	67%
2008 I	9,49	-	9,79	59%	9,99	71%	7,67	60%	5,23	62%	6,96	66%
II	9,48	-	9,80	60%	9,91	70%	7,71	60%	5,37	63%	7,04	67%
III	9,43	-	9,71	59%	10,01	71%	7,58	60%	5,41	64%	7,05	68%
IV	9,39	-	9,60	58%	10,09	71%	7,65	60%	5,39	64%	7,01	67%
V	9,02	-	9,31	57%	9,91	70%	7,66	60%	5,44	64%	6,89	66%
VI	9,06	-	9,41	57%	9,81	69%	7,54	59%	5,49	64%	7,06	68%
VII	9,02	-	9,39	57%	9,39	66%	7,56	60%	5,43	64%	7,06	67%
VIII	9,04	-	9,39	57%	9,35	66%	7,32	58%	5,42	63%	7,00	67%
IX	9,04	-	9,22	55%	9,62	67%	7,28	57%	5,45	64%	6,91	66%
X	9,25	-	9,30	56%	9,92	69%	7,45	58%	5,63	66%	6,94	66%
Wskaźnik zmian (%)												
X 2008 X 2007	103,4	x	95,7	x	101,0	x	89,7	x	100,9	x	102,1	x
I-X 2008 I-X 2007	105,4	x	99,3	x	100,4	x	91,5	x	96,0	x	103,8	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

Miesiące	Filety mrożone				Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży
	morszczuk	panga	mintaj	dorsz	łosoś	szprot	makreła	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.		
2004 I-XII	13,05	-	13,04	-	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	11,64
2005 I-XII	13,06	-	13,19	-	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,54
2006 I-XII	13,30	-	13,09	-	58,83	7,18	13,59	13,56	12,82	19,97	10,67	11,36
2007 I-XII	13,59	-	12,67	16,41	62,79	7,84	13,33	14,18	13,56	20,37	10,48	12,04
2007 X	13,74	-	12,61	16,41	62,20	8,15	13,25	14,39	13,75	20,47	10,50	12,51
XI	13,90	-	12,68	16,58	62,10	8,31	13,30	14,55	13,85	20,65	10,45	12,53
XII	14,03	-	12,77	16,71	62,20	8,44	13,28	14,65	14,00	20,76	10,46	12,28
2008 I	14,01	13,65	12,80	17,23	62,20	8,56	13,29	14,77	14,20	21,00	10,48	12,54
II	14,06	13,33	12,79	17,34	62,40	8,71	13,27	14,71	14,15	21,35	10,46	12,58
III	14,15	13,12	12,72	17,48	62,70	8,79	13,26	14,77	14,05	21,65	10,36	12,64
IV	14,22	13,11	12,74	17,55	62,40	8,83	13,23	15,03	14,15	21,88	10,41	12,59
V	14,24	13,09	12,75	17,47	62,80	8,87	13,21	15,16	14,40	22,12	10,43	-
VI	14,22	12,89	12,69	17,48	62,70	8,93	13,24	15,32	14,45	22,35	10,43	-
VII	14,23	12,92	12,64	17,61	62,70	8,96	13,31	15,48	14,45	22,35	10,48	-
VIII	14,26	12,84	12,68	17,62	63,00	8,97	13,30	15,55	14,55	22,53	10,51	-
IX	14,34	12,68	12,71	17,67	63,40	9,05	13,26	15,58	14,60	22,59	10,52	-
X	14,36	12,71	12,86	17,86	63,10	9,14	13,36	15,58	14,70	22,71	10,52	13,32
Wskaźnik zmian (%)												
X 2008 X 2007	104,5	x	102,0	108,8	101,4	112,1	100,8	108,3	106,9	110,9	100,2	106,5
I-X 2008 I-X 2007	105,1	x	100,6	108,2	99,7	114,8	99,5	107,8	106,5	108,6	99,7	107,1

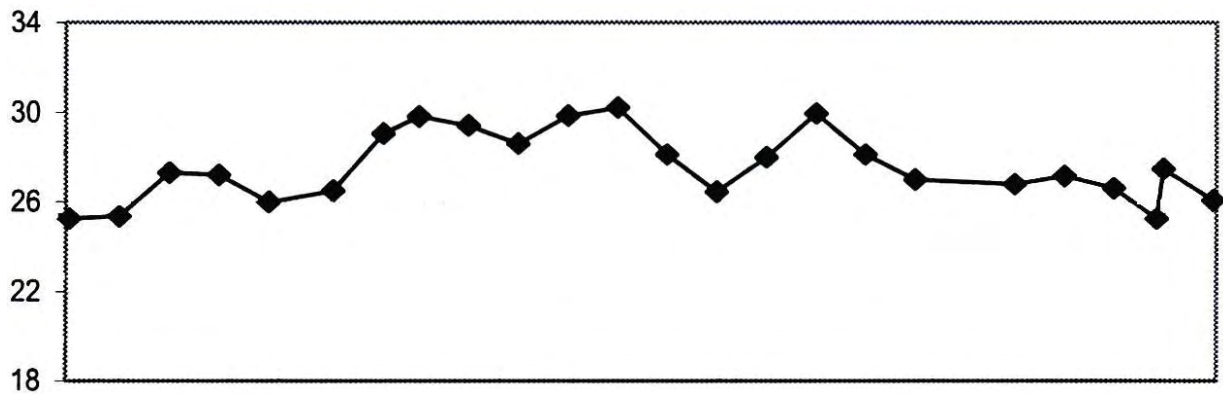
Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

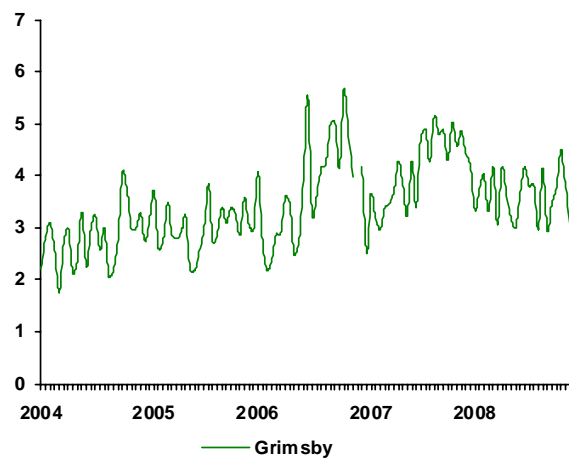
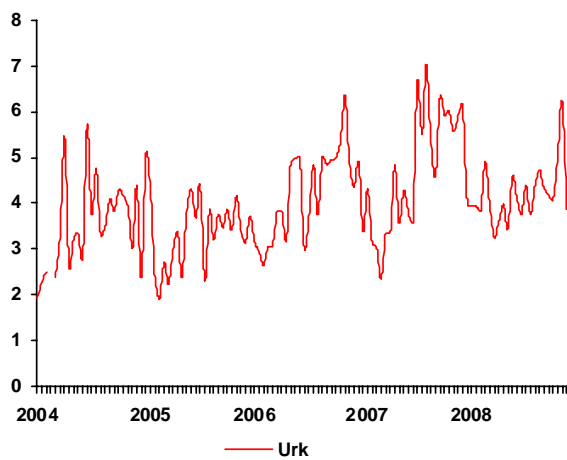
Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
I-VI 2006	2,24	1,17	0,40	0,26	0,28	0,13
I-VI 2007	2,29	1,21	0,38	0,26	0,26	0,18
I-VI 2008	2,43	1,20	0,39	0,29	0,25	0,30
Wskaźnik zmian (%)						
I-VI 2008 I-VI 2007	106,1	99,2	102,6	111,5	96,2	166,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

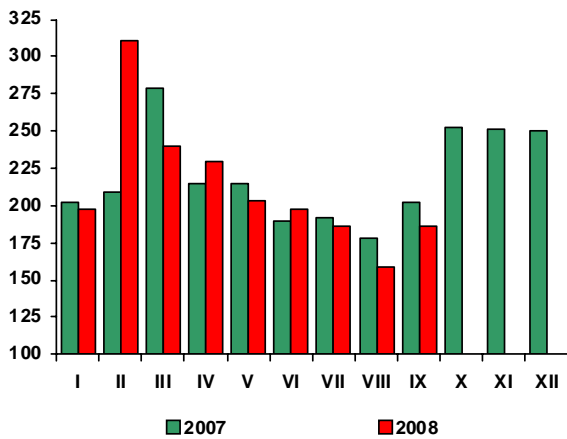
Rys. 1. Ceny zbytu świeżych łososi w Norwegii w okresie I-XI 2008 r. (NOK/kg)

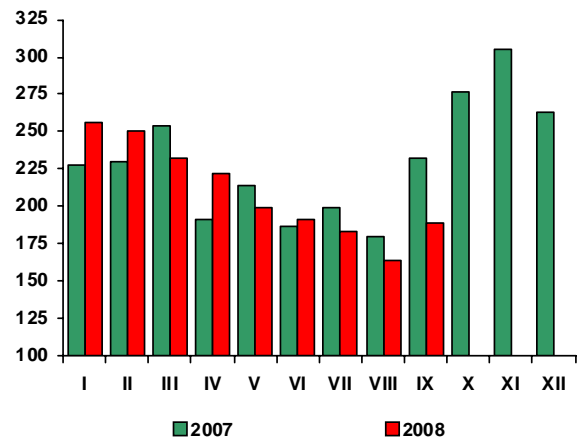
Rys. 2. Ceny dorszy w portach w Holandii i Wielkiej Brytanii (EUR/kg)

Rys. 3. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 4. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

W październiku br., w porównaniu z poprzednim miesiącem, ceny detaliczne żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 0,8%, wobec 1,7% przed rokiem. Wzrosły głównie ceny warzyw (o 8,2%), cukru (o 4,4%), tłuszczów zwierzęcych surowych i topionych (o 4,1%) oraz owoców (o 3,1%). Więcej niż we wrześniu należało zapłacić za jaja (o 0,7%), wędliny i ryby (po 0,4%), mięso wołowe (o 0,3%) oraz margaryny i oleje (po 0,2%). Obniżyły się natomiast ceny drobiu (o 2,3%), mąki (o 0,8%), masła i serów dojrzewających (po 0,7%). Nie zmieniły się ceny mięsa wieprzowego, twarogów i napojów bezalkoholowych.

Od grudnia 2007 r. do października 2008 r. łączne ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 1,7%, wobec 5,9% w analogicznym okresie przed rokiem. Ceny pieczywa i produktów zbożowych zwiększyły się o 6,3%, w tym ryżu o 33,1%, makaronów o 8,5%, a pieczywa o 5,8%. Ceny mięsa i jego przetworów podniosły się o 5,9%, w tym mięsa wieprzowego o 9%, przy spadku cen drobiu o 4,1%. Ryby i przetwory rybne podrożały średnio o 2,3%, a tłuszcze jadalne o 1,9%, przy różnokierunkowych zmianach cen poszczególnych asortymentów. Wzrostowi cen tłuszczów wieprzowych surowych i topionych o 20,7%, olejów o 18,4% oraz margaryn o 10%, towarzyszyła znacząca obniżka cen masła (o 14%). Zmalały ceny owoców (o 15,7%), warzyw (o 8,3%), cukru (o 8,5%) oraz artykułów mleczarskich (o 0,7%), w tym serów dojrzewających o 10,3%.

W październiku br., w stosunku do października 2007 r., wzrost średniego poziomu cen żywności wyniósł 3,9%, a napojów bezalkoholowych 4,3%, przy inflacji 3,2%. W grupie żywności najbardziej podrożały warzywa (o 9,8%), w tym zwłaszcza ziemniaki (o 33,1%). Ceny pieczywa i produktów zbożowych wzrosły o 8%, głównie za sprawą wydatnej wyżki cen ryżu (o 39,8%), makaronów (o 11,3%) i pieczywa (o 7%). Istotnie zwiększyły się ceny tłuszczów (o 5,1%), w tym olejów roślinnych o 23,8%, przy 11,2% spadku cen masła. W październiku br. ceny jaj były o 4,8% wyższe, a mięsa i przetworów mięsnych o 4,3% wyższe niż w analogicznym okresie przed rokiem. Wieprzowina i wołowina były droższe odpowiednio o 5,9% i 4,6%, podczas gdy ceny drobiu obniżyły się o 4,1%. Tańsze w październiku br. niż rok wcześniej były owoce (o 15,2%) i cukier (o 8,2%).

Wzrost cen żywności został zrekompensowany przez wzrost dochodów ludności. W październiku br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw było o 9,8% wyższe, przeciętna miesięczna emerytura i renta pracownicza o 10,7% wyższa, a rolników indywidualnych o 6,5% wyższa niż przed rokiem.

Wzrost dochodów z pracy najemnej i świadczeń społecznych znalazł odzwierciedlenie we wzroście popytu, większym jednak na towary nieżywnościowe niż na żywność. W październiku br. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w ujęciu rocznym (w cenach stałych) zmalała o 1,3%, wobec wzrostu o 9,2% w październiku ub. roku. Październik br. był piątym kolejnym miesiącem bezwzględnego jej spadku. W okresie styczeń–październik 2008 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2007 r. sprzedaż detaliczna żywności zwiększyła się o 2,7%, podczas gdy odpowiednio rok wcześniej jej wzrost wyniósł 5,1%. Spowolnienie dynamiki wzrostu popytu było efektem głównie utrzymującego się wysokiego poziomu cen żywności oraz rosnącego poziomu wydatków ludności na dobra nieżywnościowe i usługi. W br. odnotowano istotny wzrost sprzedaży detalicznej pojazdów samochodowych i motocykli, paliw, farmaceutyków, kosmetyków, mebli, sprzętu rtv i artykułów gospodarstwa domowego. Konkurencją dla wydatków na żywność, zwłaszcza w mniej zamożnych gospodarstwach domowych stał się znaczący (wymuszony) wzrost wydatków na usługi bytowe, w tym zwłaszcza związane z utrzymaniem mieszkania i nośnikami energii. Istotne obciążenie budżetów rodzin stanowiła konieczność spłaty zadłużeń w systemie bankowym. Można przypuszczać, że w wyniku przewidywanego spowolnienia dynamiki wzrostu PKB i wynagrodzeń oraz zwiększenia pozażywnościowych kosztów utrzymania rodzin, tempo wzrostu popytu na żywność w ostatnich miesiącach br. będzie wolniejsze niż w analogicznym okresie ub. roku. Potwierdzają to wyniki prowadzonych przez GUS i NBP badań koniunktury konsumenckiej wskazujące na znaczne pogorszenie nastrojów konsumenckich i obniżenie przez konsumentów ocen przewidywanej kondycji swoich gospodarstw domowych.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w październiku 2008 r.

Wyszczególnienie	X 2008			I-X 2008
	IX 2008=100	XII 2007=100	X 2007=100	I-X 2007=100
O G Ó Ł E M	100,4	103,2	104,2	104,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,8	101,7	104,0	106,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,7	107,0	107,5	106,1
Odzież i obuwie	100,3	93,9	93,8	93,1
Mieszkanie	100,9	108,3	108,8	107,2
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	101,1	110,0	110,7	108,6
W tym nośniki energii	101,7	111,8	112,7	109,0
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,2	101,9	102,2	102,1
Zdrowie	100,1	102,7	103,4	103,4
Transport	99,0	100,1	101,6	104,7
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	98,1	99,1	101,9	108,0
Łączność	100,0	100,4	100,7	99,1
Rekreacja i kultura	99,7	101,3	101,6	99,3
Edukacja	101,1	104,0	104,2	103,4
Restauracje i hotele	100,4	105,8	106,7	106,0
Inne towary i usługi	99,9	100,9	101,1	101,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w październiku 2008 r.

Wyszczególnienie	X 2008			I-X 2008
	IX 2008=100	X 2007=100	XII 2007=100	I-X 2007=100
Żywność	100,9	103,9	101,5	106,9
Pieczywo i produkty zbożowe	100,1	108,0	106,3	112,4
Ryż	100,5	139,8	133,1	127,8
Pieczywo	100,1	107,0	105,8	114,3
Makarony	99,9	111,3	108,5	112,1
Mięso i przetwory	99,9	104,3	105,9	104,7
Mięso wieprzowe	100,0	105,9	109,0	106,5
Mięso wołowe	100,3	104,6	104,2	103,9
Drób	97,7	95,9	100,8	99,1
Przetwory mięsne i wędliny	100,3	106,1	106,2	105,8
Ryby	100,4	102,9	102,3	102,6
Mleko, sery i jaja	99,9	103,1	99,5	111,8
Artykuły mleczarskie	99,8	102,8	99,3	111,9
Mleko	99,9	105,1	101,5	113,8
Sery twarogowe	100,0	103,9	101,0	110,4
Sery dojrzewające i topione	99,3	94,7	89,7	113,1
Jaja	100,7	104,8	100,9	111,0
Oleje i pozostałe tłuszcze	100,2	105,1	101,9	112,4
Masło	99,3	88,8	86,0	109,0
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	104,1	122,2	120,7	112,7
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	100,2	113,1	110,0	112,1
Oleje roślinne	100,2	123,8	118,4	120,7
Owoce	103,1	84,8	84,3	110,6
Jabłka	88,1	60,9	62,2	123,3
Owoce cytrusowe	98,6	95,4	102,1	118,2
Banany	101,3	90,0	91,6	99,9
Warzywa	108,2	109,8	91,7	96,9
Ziemniaki	95,6	133,1	132,4	74,2
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	101,3	101,7	100,9	100,8
Cukier	104,4	91,8	91,5	89,9
Napoje bezalkoholowe	100,0	104,3	103,6	105,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	100,3
	2008	101,1	100,2	100,4	100,7	101,2	99,4	98,9	98,4	100,6	100,8		
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	100,7
	2008	100,8	100,8	100,4	100,7	101,0	100,9	100,6	100,5	100,3	100,1		
Mięso	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	98,7
	2008	101,4	99,2	100,4	100,0	100,8	102,0	100,7	100,8	100,6	99,9		
Ryby	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	100,2
	2008	100,5	100,2	100,2	100,4	100,1	99,9	100,2	100,2	100,1	100,4		
Mleko, sery, jaja	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	101,2
	2008	101,0	100,2	100,0	100,0	99,7	99,5	99,8	99,6	99,9	99,9		
Tłuszcze	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	100,6
	2008	100,1	99,0	99,7	100,4	99,7	100,9	100,8	100,6	100,5	100,2		
Owoce	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	97,0
	2008	103,5	103,0	102,5	103,7	104,8	83,7	97,3	87,3	96,9	103,1		
Warzywa	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	106,0
	2008	101,2	100,3	101,6	103,7	104,7	97,3	86,3	84,7	106,5	108,2		
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6	100,5	100,2
	2008	100,3	100,0	99,5	99,5	100,4	99,8	99,8	99,8	100,3	101,3		
Cukier	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	100,0
	2008	99,7	98,6	96,8	96,8	99,4	97,9	98,1	99,2	100,4	104,4		
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
	2008	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4		
III. Średnia płaca ^a	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0
	2008	91,5	102,1	103,7	99,8	97,8	104,8	100,4	98,0	100,2	102,2		

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	106,7	105,9	105,3	103,7	104,3	100,4	99,2	100,5	101,0	100,8	99,5	98,7
	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6	107,6	107,9
	2008	107,8	107,3	107,0	106,8	107,0	107,6	107,8	106,9	105,1	104,0		
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	105,0	104,0	103,0	102,2	101,4	100,7	100,0	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2
	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9	111,0	111,8
	2008	112,0	112,0	112,0	112,6	113,5	114,2	114,9	114,9	110,7	108,0		
Mięso	2005	114,0	112,6	111,1	108,9	107,5	101,6	96,5	98,7	98,8	96,9	95,2	94,2
	2006	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2007	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9	106,6	106,5
	2008	105,9	104,6	104,0	104,5	105,2	106,5	104,0	104,3	104,3	104,3		
Ryby	2005	102,9	103,1	103,3	103,5	103,4	103,1	102,9	102,9	103,0	103,0	102,7	102,3
	2006	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2007	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6	101,8
	2008	102,4	102,3	102,7	102,8	102,8	102,7	102,7	102,8	102,6	102,9		
Mleko, sery, jaja	2005	101,6	101,9	101,9	102,0	102,2	102,0	101,4	101,0	101,1	100,7	100,2	99,9
	2006	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2007	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7	113,1	114,4
	2008	114,9	115,0	114,7	114,4	113,9	113,1	112,3	110,5	106,7	103,1		
Tłuszcze	2005	109,5	108,5	107,7	107,6	106,1	102,2	100,0	99,2	98,4	97,4	96,5	95,7
	2006	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2007	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4	114,3	115,3
	2008	115,0	113,8	113,6	114,2	113,6	114,6	113,9	112,6	108,6	105,1		
Owoce	2005	99,6	100,1	99,8	102,3	103,3	82,2	93,5	105,9	116,7	119,0	111,5	105,6
	2006	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2007	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0	126,9	120,0
	2008	127,4	130,7	130,2	128,6	118,6	110,5	104,0	92,1	87,5	84,8		
Warzywa	2005	94,3	94,3	96,3	96,5	109,5	103,4	106,2	111,0	113,4	117,3	110,7	107,7
	2006	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2007	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9	96,2	97,4
	2008	93,6	90,9	90,0	87,6	90,8	96,6	108,9	107,9	106,8	109,8		
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	124,2	120,6	117,9	101,6	100,4	97,6	96,3	95,4	95,8	96,1	96,0	96,1
	2006	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2007	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3	98,4	99,7
	2008	100,6	100,9	100,6	100,3	100,6	100,7	100,8	100,9	100,9	101,7		
Cukier	2005	166,8	154,1	145,1	96,6	94,4	89,3	86,9	85,4	86,7	87,9	88,0	88,1
	2006	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2007	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9	90,7	93,2
	2008	94,0	93,4	91,3	88,9	88,8	87,9	87,4	87,5	88,0	91,8		
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
	2006	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2007	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
	2008	104,0	104,2	104,1	104,0	104,4	104,6	104,8	104,8	104,5	104,2		
III. Średnia płaca ^a	2005	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5
	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2
	2008	111,5	112,8	110,2	112,6	110,5	112,0	111,6	109,7	110,9	109,8		

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

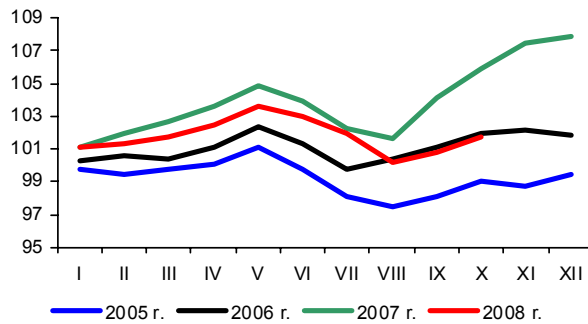
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

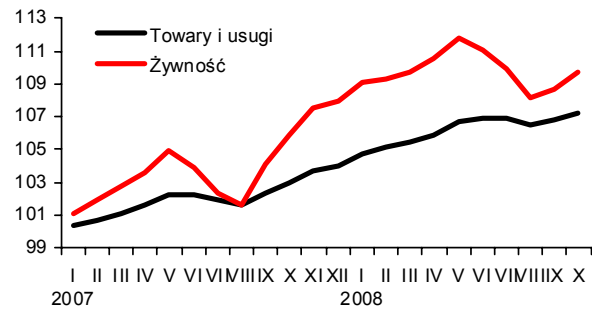
Wyszczególnienie a – 2007 r. b – 2008 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	2,73	2,78	2,79	2,83	2,85	2,86	2,88	2,89	2,91	2,97	3,09	3,15
	b	3,26	3,33	3,38	3,46	3,69	3,97	4,21	4,38	4,48	4,55		
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,48	1,50	1,51	1,51	1,51	1,51	1,52	1,53	1,65	1,71	1,73	1,74
	b	1,75	1,76	1,76	1,77	1,79	1,82	1,83	1,84	1,85	1,85		
Makaron – 250 g	a	1,78	1,78	1,80	1,80	1,80	1,80	1,81	1,81	1,82	1,88	1,93	1,94
	b	1,97	2,00	2,01	2,04	2,07	2,10	2,12	2,13	2,15	2,15		
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,64	1,65	1,66	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,76	1,88	1,92	1,96
	b	1,97	2,00	2,03	2,05	2,06	2,07	2,08	2,09	2,09	2,08		
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	17,11	17,19	17,27	17,37	17,43	17,43	17,61	17,54	17,67	17,63	17,67	17,68
	b	17,82	17,94	17,93	18,02	18,10	18,14	18,23	18,21	18,35	18,38		
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	22,48	22,39	22,41	22,45	22,49	22,49	22,64	22,71	22,92	22,93	23,01	23,06
	b	23,28	23,28	23,43	23,46	23,55	23,72	23,68	23,70	23,90	23,84		
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	13,09	12,75	12,70	12,77	12,78	12,87	13,88	14,11	14,43	14,28	13,81	13,69
	b	14,13	13,70	13,83	13,90	12,00	14,94	14,93	15,00	15,09	14,89		
Kurczę patroszone – 1 kg	a	5,52	5,97	6,43	6,09	6,21	6,70	7,06	6,86	6,55	6,24	6,33	5,79
	b	5,95	6,02	6,36	6,21	6,35	6,32	6,51	6,51	6,37	6,11		
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	19,69	19,62	19,56	19,39	19,44	19,45	19,95	20,03	20,22	20,23	20,31	20,15
	b	20,35	20,25	20,07	20,08	20,31	20,68	20,70	20,94	20,97	21,11		
Kielbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	8,75	8,70	8,70	8,67	8,72	8,70	8,87	9,04	9,22	9,32	9,22	9,19
	b	9,26	9,28	9,32	9,25	9,37	9,66	9,70	9,97	10,09	10,10		
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	12,80	12,76	12,67	12,62	12,58	12,62	12,67	12,69	12,57	12,61	12,68	12,77
	b	12,80	12,79	12,72	12,74	12,75	12,69	12,64	12,68	12,71	12,86		
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,41	2,40	2,42	2,44	2,48	2,48	2,51	2,54	2,63	2,68	2,75	2,78
	b	2,81	2,83	2,84	2,84	2,83	2,83	2,81	2,80	2,79	2,78		
Jogurt naturalny – 150 g	a	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,94	0,95	0,96	0,98	0,98	0,99
	b	1,00	1,01	1,02	1,02	1,02	1,02	1,03	1,04	1,04	1,04		
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	9,65	9,69	9,72	9,77	9,80	9,89	10,02	10,21	10,64	11,11	11,42	11,54
	b	11,66	11,72	11,71	11,78	11,78	11,77	11,81	11,82	11,84	11,83		
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	15,71	15,71	15,68	15,85	15,82	15,96	16,05	16,74	18,51	20,56	21,88	22,14
	b	22,08	21,29	20,82	19,90	19,23	18,42	18,09	17,54	17,47	17,35		
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	4,44	4,43	4,45	4,45	4,4	4,47	4,50	4,60	4,74	4,89	5,07	5,17
	b	5,21	5,21	5,19	5,23	5,27	5,21	5,18	5,17	5,17	5,23		
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,35	0,35	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,36	0,38	0,38	0,39
	b	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,39	0,40		
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,02	3,03	3,03	3,05	3,05	3,08	3,17	3,29	3,70	3,94	4,11	4,11
	b	4,07	3,94	3,86	3,78	3,67	3,65	3,61	3,58	3,57	3,54		
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	2,82	2,87	2,86	2,86	2,88	2,89	2,90	2,92	2,96	2,97	3,01	3,06
	b	3,09	3,17	3,31	3,39	3,41	3,51	3,67	3,75	3,78	3,79		
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	4,79	4,81	4,80	4,79	4,81	4,80	4,81	4,83	4,90	5,04	5,22	5,30
	b	5,44	5,54	5,77	5,96	6,03	6,10	6,16	6,20	6,17	6,14		
Słonina – 1 kg	a	3,38	3,35	3,32	3,29	3,24	3,22	3,31	3,35	3,41	3,48	3,49	3,49
	b	3,53	3,52	3,49	3,49	3,50	3,60	3,72	3,92	4,22	4,58		
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,11	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08	1,07	1,07	1,08	1,10	1,14	1,17
	b	1,18	1,18	1,20	1,20	1,21	1,22	1,26	1,30	1,37	1,43		
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,15	3,12	3,08	3,06	3,05	3,01	2,97	2,94	2,93	2,93	2,94	2,95
	b	2,93	2,90	2,80	2,71	2,69	2,62	2,57	2,54	2,55	2,67		
Jabłka – 1 kg	a	2,13	2,20	2,29	2,49	3,20	3,73	3,89	3,80	3,61	3,49	3,43	3,41
	b	3,47	3,57	3,67	3,92	4,25	4,68	4,87	3,23	2,40	2,10		

Źródło: Dane GUS.

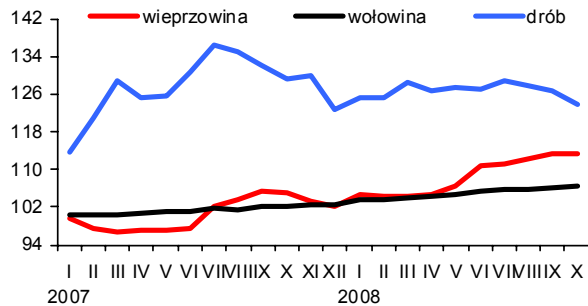
Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)

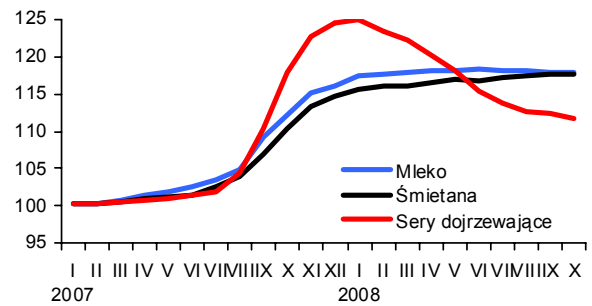
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2006 = 100) (w %)

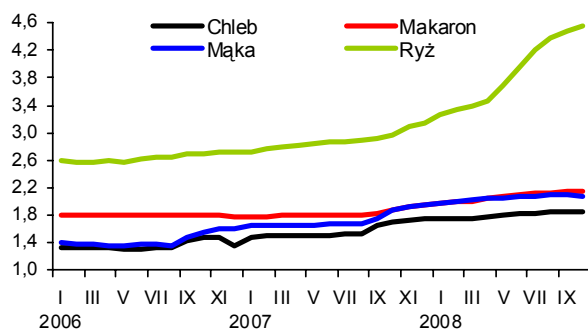
Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2006 = 100) (w %)

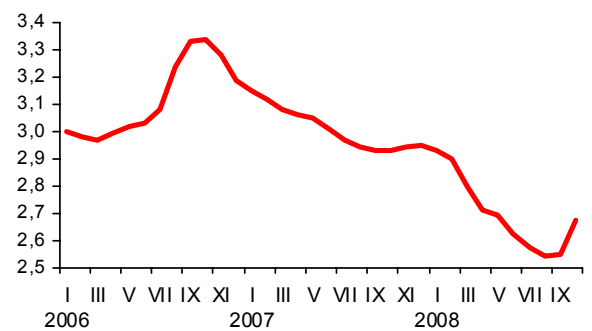
Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2006 = 100) (w %)

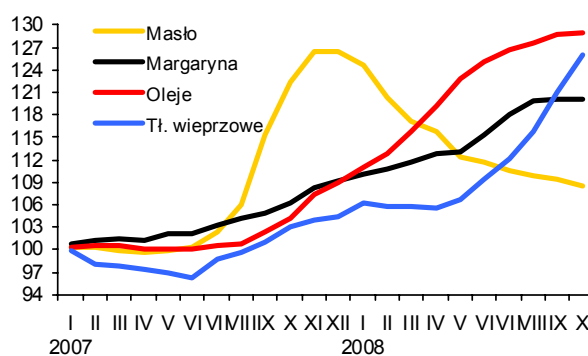
Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w złotych)

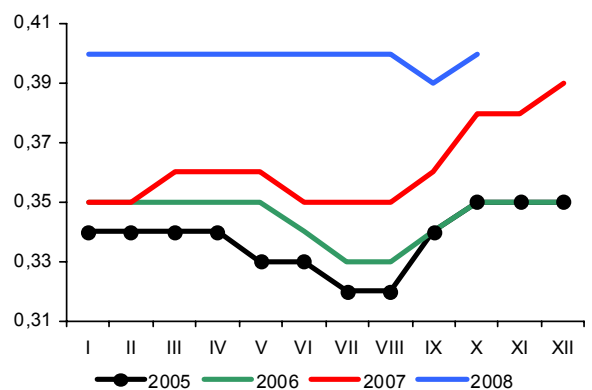
Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)

Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2006 = 100) (w %)

Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

W październiku 2008 r. zmniejszyła się dynamika wzrostu cen, głównie za sprawą spowolnienia wzrostu cen nawozów mineralnych i środków ochrony roślin. Dalszemu pogorszeniu uległy relacje cen środków produkcji dla rolnictwa do cen produktów rolnych.

Wzrost cen nawozów października nie był już tak silny jak w miesiącach poprzednich i wyniósł średnio 2,5%. Najbardziej podrożał superfosfat prosty (o 4,7%), a najmniej mocznik nawozowy (o 1,2%). Potaniały natomiast nawozy wapniowe (o 0,7%). Od początku roku nawozy mineralne podrożały aż o 75,5%, w tym najbardziej bo o 125,7% superfosfat potrójny, fosforan amonu o 105,6%, a Polifoska o 103,5%. W mniejszym stopniu podrożały nawozy azotowe np. mocznik o 46,1%, a saletra amonowa o 37,7%. Nawozy potasowe, w tym sól potasowa podrożały o około 88%.

Przyczyn gwałtownego wzrostu cen nawozów mineralnych na świecie jest wiele, a do najważniejszych należy gwałtowny wzrost cen surowców niezbędnych do produkcji nawozów głównie fosforytów i soli potasowej.

Ceny środków ochrony roślin powoli się stabilizują. Ich średni wzrost w październiku wyniósł jedynie 0,3%, w tym najbardziej podrożał Roundup (o 1,2%), potaniało natomiast Karate (o 0,3%). Od początku roku pestycydy podrożały o 14,1%, w tym preparaty owadobójcze o 13,0%, grzybobójcze o 10,7%, a herbicydy o 20,5%, w tym najbardziej Roundup o 76,3%.

Drożej bezpośrednio nośniki energii, głównie paliwa stałe. Koks opałowy podrożał o 14,1%, a węgiel kamienny o 6,9%. W październiku kontynuowane były obniżki cen paliw ropopochodnych. Benzyny podobnie jak olej napędowy potaniały o 2,5%, a olej opałowy o ponad 5%. Od początku roku średni wzrost cen bezpośrednich nośników energii wyniósł 8,1%, w tym najbardziej podrożał koks opałowy (o 44,8%) i węgiel kamienny (o 20,1%). Ceny paliw ropopochodnych nie uległy znaczącym zmianom.

Koniec sezonu manifestuje się stabilizacją na rynku materiałów budowlanych, a nawet obniżkami cen, które wyniosły średnio 0,4%. Najbardziej potaniały płyty styropianowe (o 1,9%) oraz cegły (o 1,6%). Do najbardziej drożejących materiałów budowlanych należały natomiast drzwi płytowe (wzrost cen o 0,7%). Od początku roku materiały budowlane potaniały nieznacznie, bo o 2,4%, w tym najbardziej stal płaska (o 18,9%) oraz płyty styropianowe (o 15,1%).

Stabilny jest również rynek ciągników i maszyn rolniczych, a średnie ceny wzrosły w październiku zaledwie o 0,2%. Najbardziej podwyższono ceny rozsiewaczy nawozów (o 2,6%), potaniały natomiast kombajny zbożowe (o 4,0%). Od początku roku średni wzrost cen maszyn rolniczych wyniósł 4,1%, w tym najbardziej podrożały przyczepy ciągnikowe (o 10,3%), potaniały natomiast kombajny zbożowe (o 8,8%).

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		X 2007	XII 2007	X 2008	X 2008 IX 2008	X 2008 XII 2007	X 2008 X 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	75,24	76,44	106,68	102,1	139,6	141,8	8,16	8,82
Saletra amonowa 34%N	„	85,72	87,56	120,56	101,4	137,7	140,6	7,59	8,21
Mocznik 46%N	„	108,40	110,40	161,24	101,2	146,1	148,7	7,50	8,11
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	66,48	67,56	116,96	104,7	173,1	175,9	12,52	13,54
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	100,24	104,16	235,08	102,9	225,7	234,5	12,58	13,60
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	136,96	140,88	289,64	102,9	205,6	211,5	9,69	10,48
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	93,60	103,24	193,80	102,3	187,7	207,1	6,92	7,48
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	118,64	122,20	248,72	101,8	203,5	209,6	9,51	10,28
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	114,36	116,12	186,16	103,3	160,3	162,8	7,97	8,62
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	61,39	61,76	66,76	99,3	108,1	108,7	2,38	2,58

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		X 2007	XII 2007	X 2008	X 2008 IX 2008	X 2008 XII 2007	X 2008 X 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Actara 25 WG	40 g	21,24	21,41	25,30	100,9	118,1	119,1	5,42	5,86
Nurelle D 550 FC	100 ml	44,03	44,13	47,41	100,2	107,4	107,7	10,15	10,97
Karate Zeon O50 CS	100 ml	19,91	19,85	22,33	99,7	112,5	112,2	4,78	5,17
Decis 2,5 EC	250 ml	25,51	25,51	27,19	100,0	106,6	106,6	5,82	6,29
Dithane M-45	1 kg	20,92	20,94	22,20	100,4	106,0	106,1	4,75	5,14
Zaprawa nasienna	0,8 kg	28,45	28,59	34,37	100,8	120,2	120,8	7,36	7,96
Bravo	1 l	42,66	42,72	46,91	100,5	109,8	110,0	10,04	10,86
Nimrod 250 EC	1 l	102,33	102,44	109,97	100,3	107,4	107,5	23,54	25,46
Roundup	1 l	26,25	26,49	46,29	101,2	174,7	176,3	9,91	10,72
Granstar	8 g	17,90	17,94	20,10	100,3	112,0	112,3	4,30	4,65
Fusilade Forte	1 l	111,41	111,39	113,68	100,0	102,1	102,0	24,34	26,31
Chwastox extra	1 l	14,54	14,59	15,53	99,9	106,4	106,8	3,32	3,59
Reglane 200 SL	1 l	75,65	75,83	80,04	100,3	105,6	105,8	17,14	18,53
Środek gryzoniobójczy	1 kg	25,70	25,92	28,31	100,3	109,2	110,2	6,06	6,55

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		X 2007	XII 2007	X 2008	X 2008 IX 2008	X 2008 XII 2007	X 2008 X 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	t	554,15	568,06	682,35	106,9	120,1	123,1	146,08	157,95
Koks opałowy	t	771,24	813,77	1178,17	114,1	144,8	152,8	252,23	272,72
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,33	4,42	4,35	97,5	98,4	100,5	0,93	1,01
Olej napędowy	1 l	3,91	4,20	4,29	97,5	102,1	109,7	0,92	0,99
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,64	2,80	2,97	94,9	106,1	112,5	0,64	0,69
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,21	2,29	2,28	100,9	99,6	103,2	0,49	0,53
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	1 l	11,45	11,46	11,62	100,3	101,4	101,5	2,49	2,69
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	1 l	20,80	20,83	20,71	100,1	99,4	99,6	4,43	4,79
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	11,04	10,99	11,05	99,7	100,5	100,1	2,37	2,56
Płyn do chłodziw „Petrygo”	1 l	10,08	10,08	10,58	100,4	105,0	105,0	2,27	2,45
Energia elektryczna	10 kWh	4,49	4,49	5,02	100,0	111,8	111,8	1,07	1,16

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		X 2007	XII 2007	X 2008	X 2008 IX 2008	X 2008 XII 2007	X 2008 X 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	23,74	23,24	24,50	99,3	105,4	103,2	5,25	5,67
Wapno	1 t	488,45	486,42	496,02	99,8	102,0	101,5	106,19	114,82
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	183,14	172,48	146,43	98,1	84,9	80,0	31,35	33,90
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3260,27	3238,70	3851,54	99,0	118,9	118,1	824,56	891,56
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	11,56	11,50	12,16	99,8	105,7	105,2	2,60	2,81
Dwuteownik gruby	1 t	3856,22	3832,01	4140,32	99,2	108,0	107,4	886,39	958,41
Blacha dachowa	1 m ²	32,98	32,44	31,34	99,1	96,6	95,0	6,71	7,25
Tynk „Atlas”	25 kg	47,15	46,90	47,53	99,4	101,3	100,8	10,18	11,00
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,52	1,49	1,44	98,6	96,6	94,7	0,31	0,33
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	716,82	715,42	714,60	100,5	99,9	99,7	152,99	165,42
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	613,49	616,81	655,38	100,2	106,3	106,8	140,31	151,71
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ²	27,67	27,89	27,77	100,0	99,6	100,4	5,95	6,43
Okno drewniane szklane	1 szt.	1401,38	1418,83	1466,66	100,3	103,4	104,7	313,99	339,50
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	1 szt.	1237,90	1262,34	1320,03	100,7	104,6	106,6	282,60	305,56

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

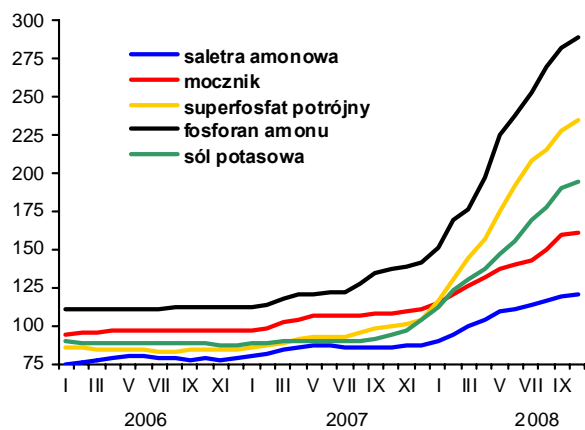
Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	X 2007	XII 2007	X 2008	X 2008 IX 2008	X 2008 XII 2007	X 2008 X 2007	pszenicy dt	żyw. wiep. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	346691,30	347802,88	317225,99	96,0	91,2	91,5	679,14	734,32
Kombajn do ziemniaków	53620,44	53560,63	58636,91	100,9	109,5	109,4	125,53	135,73
Samochód dostawczy	72837,00	66542,52	68995,43	99,3	103,7	94,7	147,71	159,71
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	18723,33	18713,76	20146,14	100,6	107,7	107,6	43,13	46,63
Siewnik zbożowy 25 redlic	14745,83	14825,42	16077,10	100,4	108,4	109,0	34,42	37,22
Ciągnik „Ursus” 5314	102718,50	102833,92	104228,72	100,0	101,4	101,5	223,14	241,27
Ciągnik 90 kW	160749,50	161157,46	160460,93	100,2	99,6	99,8	343,53	371,44
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	24724,71	25042,06	27622,57	98,8	110,3	111,7	59,14	63,94
Kopaczka elewatorowa	11162,12	11162,12	11937,97	100,6	107,0	107,0	25,56	27,63
Agregat uprawowy do siewnika	13419,61	13671,80	14767,44	100,0	108,0	110,0	31,62	34,18
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5511,96	5498,30	5653,10	101,0	102,8	102,6	12,10	13,09
Gleboğrafzarka	5276,68	5249,25	5542,41	100,3	105,6	105,0	11,87	12,83
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	35662,71	35737,82	37498,00	100,4	104,9	105,1	80,28	86,80
Opryskiwacz 300 l	2698,17	2701,09	2859,54	100,4	105,9	106,0	6,12	6,62
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	5040,46	5057,34	5350,05	100,3	105,8	106,1	11,45	12,38
Rozsiewacz nawozów	1510,42	1541,76	1628,41	102,6	105,6	107,8	3,49	3,77
Sadzarka 2 rzędowa	3353,03	2752,64	2753,66	101,3	100,0	82,1	5,90	6,37
Pług 3 skibowy	4107,45	4142,58	4446,81	101,4	107,3	108,3	9,52	10,29
Kultywator 2,1-2,8 m	1815,31	1838,58	1930,55	100,3	105,0	106,3	4,13	4,47
Dojarka 2 konwie ^a	8073,80	8074,63	8248,18	100,1	102,1	102,2	17,66	0,91
Dojarka z rurociągiem ^a	51052,50	49585,83	48117,24	100,0	97,0	94,3	103,01	5,30
Schładzarka do mleka 500 l ^a	16671,01	16601,75	16814,22	100,0	101,3	100,9	36,00	1,85

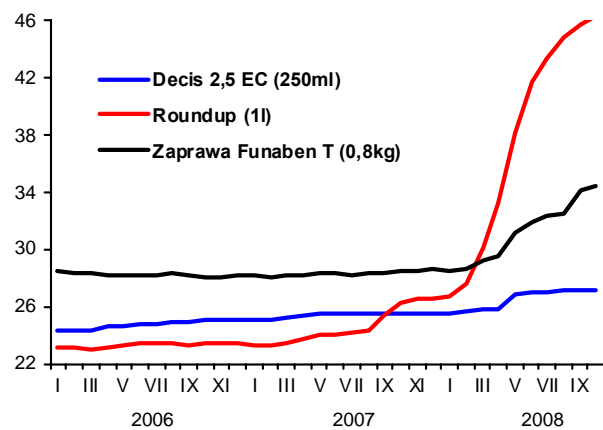
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

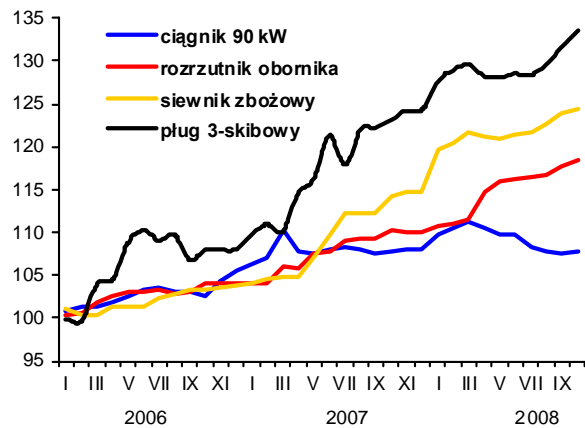
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

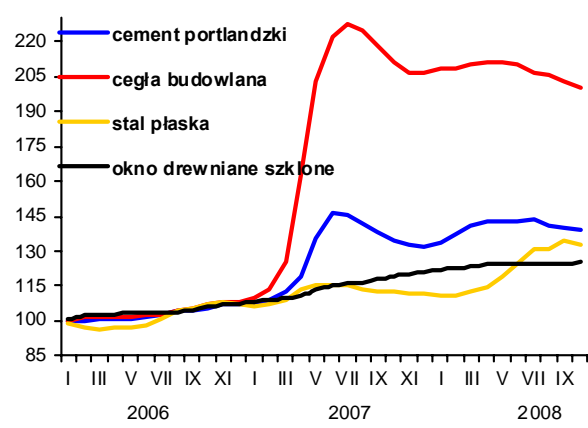
Rys. 2. Ceny wybranych środków ochrony roślin (zł)

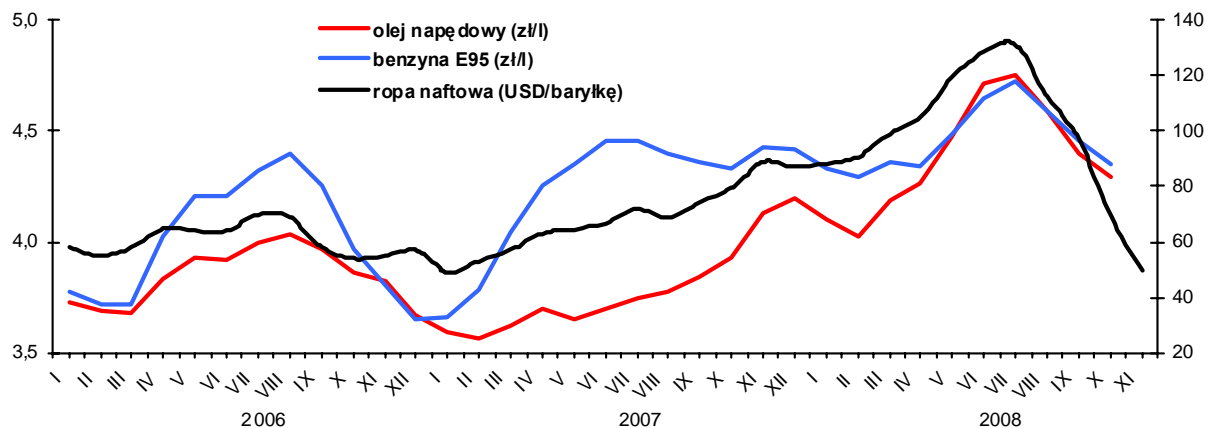
Rys. 3. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2005=100)

Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2005=100)

Rys. 5. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce oraz światowe ceny ropy naftowej

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

Rosnąca liczba przedsiębiorstw świadczących usługi dla rolnictwa pozwala przypuszczać, że popyt na te usługi zwiększa się.

Od lipca 2008 r. liczba krów poddawanych ocenie użyteczności mlecznej nie zmienia się i wynosi 572 tys. Jednak w porównaniu do października poprzedniego roku liczba ta była wyższa o 8,3%. We wrześniu 2008 r. najmniejszy odsetek krów był oceniany w województwach: małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim (poniżej 8%), a największy w zachodniopomorskim i opolskim (ponad 40% ogółu krów).

W usługach inseminacji krów obserwuje się sezonowe wahania. W II i III kwartale wykonuje się największą liczbę zabiegów inseminacji. Liczba krów inseminowanych w III kwartale 2008 r. wyniosła 423 tys. sztuk i była o 1,9% większa niż w II kwartale 2008 r., ale o 5,2% mniejsza w porównaniu do III kwartału 2007 r. Liczba inseminowanych loch także się obniżyła. W III kwartale 2008 r. wyniosła 115 tys. i była niższa o 28,7% w porównaniu do III kwartału 2007 r. oraz o 14,8% w porównaniu z II kwartałem 2008 r.

Rozwija się sieć usługowa rolnictwa (rys. 2). We wrześniu 2008 r. zarejestrowanych było 25 106 przedsiębiorstw usług rolniczych, o 0,7% więcej niż w czerwcu 2008 r. i o 2,8% niż przed rokiem. Tak jak w poprzednim kwartale najliczniejszą grupę stanowiły placówki usług mechanizacyjnych (48,3%) i weterynaryjnych (31,9%). Mniej liczną grupą były zakłady usług zootechnicznych (11,6%) i naprawczych maszyn (8,2%). W ciągu ostatniego kwartału liczba zakładów usług mechanizacyjnych wzrosła o 1,5%, zakładów naprawczych o 0,4%, a weterynaryjnych o 0,1%. Liczba zakładów zootechnicznych zmniejszyła się o 0,5%. W porównaniu do stanu sprzed roku liczba placówek usług mechanizacyjnych wzrosła o 6,6%, a zootechnicznych o 0,1%, zmniejszyła się natomiast liczba placówek usług weterynaryjnych oraz naprawczych (odpowiednio o 0,8 i 0,4%).

Ceny usług dla rolnictwa w październiku 2008 r. były wyższe o 0,2% w porównaniu do miesiąca poprzedniego. Ceny usług

bezpośrednio rolniczych nie zmieniły się. Spośród tej grupy usług najbardziej zdrożał zbiór zielonek ścinaczem (o 2,2%). Kilka usług zaliczanych do grupy bezpośrednio rolniczych staniało w porównaniu do sierpnia (orka pługiem, koszenie traw kosiarką rotacyjną, kopanie ziemniaków kopaczką, sztuczne unasienienie krowy). Ceny usług pośrednio rolniczych wzrosły o 0,2%. W tej grupie obniżyła się jedynie cena ogłoszenia reklamowego. Najbardziej, bo o 1,1%, zdrożało podkucie kopyta końskiego oraz odsetki kredytu średnioterminowego zaciągniętego na sumę 50 tys. zł. W porównaniu do października 2007 r. usługi dla rolnictwa zdrożały o 8,9%, w tym usługi bezpośrednio rolnicze o 12,5%, a pośrednio rolnicze o 6,5%.

W październiku 2008 r. relacje cen usług do produktów rolnych nadal pozostawały niekorzystne dla rolników. Indeks zmian cen 9 podstawowych produktów rolnych względem zmian cen 34 usług dla rolnictwa¹ w sierpniu spadł do 94,7 pkt., we wrześniu wzrósł do 96,6, ale w październiku ponownie obniżył się do 94,5. (tab. 2). Było to spowodowane dość znaczącym spadkiem cen produktów rolnych.

Relacje cen produktów rolnych i usług zmieniały się. Przykładowo rozsiew nawozów sztucznych na obszarze 1 ha kosztował równowartość ze sprzedaży 1,69 dt pszenicy, o 0,16 dt więcej niż przed miesiącem i o 0,84 dt więcej niż przed rokiem. Na badanie kliniczne krowy należało w październiku 2008 r. przeznaczyć równowartość 27,90 litrów mleka, o 1,04 litrów więcej niż przed miesiącem i aż 8,87 litrów mleka więcej niż przed rokiem.

¹ W skład 34 usług dla rolnictwa wchodzi usługi wymienione w przypisie „a” w tabeli 3.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Rodzaje usług i placówek		Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
Okresy									
2004	I-XII	481	26,9	1 669	991	9 066	1 868	8 466	2 748
2005	I-XII	511	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I-XII	520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2007	I-XII	527	30,5	1612	682	11 405	2 064	8 060	2 889
2007	XI	532	30,4	x	x	x	x	x	x
	XII	536	30,4	362	155	11 405	2 064	8 060	2 889
2008	I	545	30,6	x	x	x	x	x	x
	II	552	30,7	x	x	x	x	x	x
	III	557	30,8	366	137	11 518	2 048	8 027	2 897
	IV	564	31,0	x	x	x	x	x	x
	V	570	31,2	x	x	x	x	x	x
	VI	571	31,2	415	132	11 956	2 051	7 996	2 928
	VII	572	31,2	x	x	x	x	x	x
	VIII	572	31,3	x	x	x	x	x	x
	IX	572	31,2	423	115	12 134	2 059	8 000	2 913
	X	572	31,2	x	x	x	x	x	x
Wskaźnik zmian (%)									
<u>IX 2008</u> IX 2007		108,5	102,6	105,2	128,7	106,6	99,6	99,2	100,1
<u>X 2008</u> IX 2008		100,0	100,0	x	x	x	x	x	x

^a dane w tej i następnym pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Wskaźniki zmian cen		Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
Okresy						
2004	I-XII	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
2005	I-XII	90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006	I-XII	103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2007	I-XII	111,5	111,9	143,2	108,7	111,2
2007	XI	99,0	99,2	98,4	99,5	98,9
	XII	100,5	105,0	104,8	99,9	100,5
2008	I	97,9	99,1	108,4	97,4	97,8
	II	97,9	98,0	97,4	97,5	97,8
	III	101,0	100,8	99,9	101,3	101,1
	IV	97,5	96,2	99,1	96,9	97,9
	V	98,4	97,6	91,5	101,0	98,7
	VI	98,9	94,8	89,5	101,2	101,1
	VII	95,5	95,5	78,0	99,5	98,1
	VIII	94,7	91,4	80,5	98,5	97,3
	IX	96,6	96,6	84,4	99,1	96,7
	X	94,5	94,7	85,9	95,7	94,5

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2005		2006		2007		2008												X 2008		I-X 2008	
	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	X 2007	I-X 2007			
% wobec poprzedniego okresu																						
Wskaźnik zmian cen usług	104,2	103,7	103,7	103,7	100,3	100,5	100,2	101,4	100,4	101,0	100,7	101,3	100,4	100,7	100,4	100,5	100,2	108,9	108,1			
I. Usługi bezpośrednio rolnicze ^a	105,3	106,5	103,4	103,4	100,1	100,3	100,3	100,2	100,3	101,2	102,0	102,1	101,2	102,0	100,4	100,5	100,0	112,5	110,6			
1. mechanizacyjne	105,2	107,1	102,9	102,9	100,2	99,9	100,5	99,3	100,3	102,0	102,2	103,5	101,6	102,4	100,3	100,6	100,0	113,4	110,8			
a. uprawowe	107,0	106,9	103,9	103,9	100,0	99,6	101,0	103,1	.	.	100,4	100,4	99,9	111,7	110,6			
b. siewu-sadzenia	106,9	108,1	105,1	105,1	100,0	101,6	103,0	.	.	103,3	100,5	100,0	110,6	105,4			
c. chemizacyjne	103,9	106,2	103,6	103,6	100,6	100,0	100,5	99,3	100,3	102,0	103,7	104,3	100,1	103,6	100,0	100,7	100,0	113,0	108,7			
d. zbioru plodów	104,2	107,5	101,3	101,3	99,9	103,5	101,4	99,9	100,6	99,9	114,9	114,1			
2. usługi robocizny przy pracach polowych	104,5	101,6	115,0	115,0	99,9	101,7	104,4	99,5	102,1	99,8	101,7	100,4	100,0	123,3	125,2			
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	106,2	104,2	102,1	102,1	99,9	100,2	100,1	100,8	100,2	100,7	100,9	100,5	100,2	100,3	100,5	100,4	100,3	105,7	104,6			
a. weterynaryjne	105,2	106,1	101,5	101,5	99,8	100,3	100,2	100,8	99,9	100,8	100,6	100,3	100,2	100,2	100,6	100,3	100,5	104,8	103,9			
b. inseminacyjne	107,3	102,3	102,6	102,6	100,0	100,0	100,0	100,9	100,9	100,5	101,4	100,9	100,3	100,5	100,4	100,8	99,5	106,6	105,4			
II. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	103,5	101,8	104,0	104,0	100,5	100,6	100,2	101,6	100,5	100,9	100,3	101,0	100,1	100,2	100,4	100,4	100,2	106,5	106,3			
1. transportowe	102,2	96,8	104,8	104,8	100,6	100,4	100,1	100,8	100,1	100,1	96,1	105,2	100,8	100,6	101,2	100,0	100,2	105,5	105,7			
2. naprawcze	104,9	102,8	104,1	104,1	101,2	100,2	100,2	100,8	100,1	102,2	100,3	100,7	99,9	100,3	100,4	100,4	100,3	105,9	106,3			
3. budowlano-remontowe	105,4	103,4	107,4	107,4	99,7	100,4	100,3	101,9	101,2	100,9	100,9	100,6	101,0	100,4	100,3	100,7	100,3	109,3	107,3			
4. młynarskie ^b	103,1	101,3	103,9	103,9	99,5	100,7	100,6	100,6	101,3	100,5	100,3	100,0	100,0	100,6	100,6	102,0	100,7	108,1	106,6			
5. handlowe	100,7	103,6	101,9	101,9	100,5	101,4	100,4	100,2	99,4	100,5	100,8	100,3	100,2	99,4	100,0	100,1	99,9	102,5	103,1			
6. finansowe	102,8	100,7	101,2	101,2	101,1	100,6	99,9	103,4	100,4	100,7	100,5	101,1	98,7	100,2	100,3	100,1	100,3	106,3	107,3			
- ubezpieczeniowe	106,4	106,5	103,6	103,6	101,5	100,2	99,9	105,2	100,2	100,4	100,4	101,3	97,7	99,9	100,3	100,1	100,0	105,4	108,2			
- bankowe	95,6	89,1	96,4	96,4	100,4	101,6	99,8	99,8	100,9	101,2	100,6	100,8	100,9	100,7	100,5	100,1	100,9	108,0	105,5			
Wskaźnik inflacji	102,1	101,0	102,5	102,5	100,6	100,7	100,3	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4	104,2	104,4			

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne (w skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka pługiem, talerzowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewn. rzędowym, sadzenie ziemniaków sadzar-ką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozsiew nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek siewkarnią, zbiór zielonek siewkarnią, koszenie traw kostarką rotacyjną, sprzęt zboż kombajnem, kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, uniesienienie sztucznej krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton cegły samochodem za 20 km, wypożyczenie przyczepy samonapadowej, naostrzenie lemiesza, podkucie kopyta końskiego, opłata za wynajem 1 m2 lokalu mieszkalnego, przetarcie drewna, opłata prac stolarskich, ciesielskich, praca mechanika przy naprawie na maszyn roln., opłata prac murarskich, opłata projektu budynku inwentarsko-skladowego, wypożyczenie betoniarki, wypożyczenie cyklarki, śrutowanie na paszę 100 kg żyta, śrutowanie na mąkę 100 pszenicy, opłata powierzchni 1 m2 lokalu handlowego, opłata dzierżawca 1 m2 placu targowego, opłata 1 dnia placowego „szczek”, opłata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpiecz. OC ciągnika, składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składka ubez. budynku rolnego, składka ubez. OC rolników, odsetki kredytu krótkoter. 10 tys. zł, odsetki kredytu średnioter. 50 tys. zł.), ^b przemiał zboż

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2007										2008										X 2008 / X 2007		I-X 2008 / I-X 2007	
		2005		2006		2007		2007		2007		2007		2008		2008		2008		2008		2008			
		I-XII	I-XII	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	X 2008 / X 2007	I-X 2008 / I-X 2007	X 2008 / X 2007	I-X 2008 / I-X 2007					
Orka pługiem	za 1 godz.	92,01	98,81	105,20	104,93	104,51			109,59	110,52	113,93	114,03	115,87	116,83	116,47	111,0	108,2								
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	76,51	82,08	87,71	87,47			90,12	91,54	93,48	93,26	96,32	96,78	96,78	96,78	110,6	107,0								
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	61,75	63,68	65,70	66,28				68,29	69,94	71,24	72,74	72,82	73,72	73,72	111,2	109,2								
Rozsiew nawozów szt.	na obszarze 1 ha	63,69	68,58	71,43	70,30	70,30	69,72	71,26	73,46	77,00	77,03	78,63	78,90	79,00	79,00	112,4	104,3								
Zbiór zielonek siewkarnią	za 1 godz.	194,87	221,78	252,98	248,28					267,63	283,90	285,10	285,10	287,37	287,37	115,7	111,8								
Sprzet zbóż kombajnem	za 1 godz.	228,03	230,86	236,14								269,69	269,06	273,29			114,6								
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	117,74	126,14	128,00							140,35	140,22	139,46	139,97	139,97	107,2	108,9								
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	43,70	44,38	51,06	52,08	52,98		59,42	62,02	61,71	63,02	62,89	63,98	64,23	64,23	123,3	125,2								
Strutowanie na paszę	100 kg żyta	8,62	8,59	9,08	9,29	9,33	9,34	9,37	9,61	9,61	9,61	9,68	9,72	10,03	10,11	108,8	107,3								
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	45,46	46,50	47,73	48,15	48,17	48,17	48,60	49,28	50,41	50,54	50,79	50,99	51,38	51,32	106,6	105,4								
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	20,87	22,15	22,81	23,12	23,24	23,34	23,71	24,03	24,46	24,55	24,64	24,93	25,06	25,33	109,6	107,7								
Przewóz 10 ton cegły samochoodem	na odległ. 20 km	123,77	118,35	126,92	130,92	131,88	132,02	133,23	134,27	134,90	136,37	140,13	142,58	142,41	142,88	109,1	109,5								
Naostrzenie lemieszka	1 szt.	11,75	12,51	12,74	13,00	13,00	13,00	13,21	13,92	13,92	13,92	13,92	13,92	14,00	14,00	107,7	108,7								
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	28,36	28,84	32,06	33,48	33,56	33,74	33,76	33,92	34,06	34,85	34,62	35,13	35,58	35,58	106,3	109,1								
Opłata prac murarskich	za 1 dzień	65,12	66,90	76,83	82,32	82,56	82,71	85,27	86,69	88,11	88,88	90,06	91,46	92,21	92,37	112,2	117,9								
Opłata projektu budynku inwentarsko-skladowego	1 szt.	1041	1028	1024	980	985	986	995	1003	1011	1013	1019	1030	1040	1042	106,3	98,7								
Wypożyczenie betoniarki	na 1 dobę	31,64	31,29	31,64	31,56	31,52	31,82	31,70	32,71	32,71	32,82	32,94	32,80	32,80	32,84	104,1	103,1								
Opłata powierzechni lokalu handlowego	za 1 m ²	26,04	27,69	27,80	27,96	28,03	28,13	28,30	28,47	28,59	28,70	28,71	28,66	28,83	28,82	103,1	103,1								
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	106,75	116,02	115,97	116,25	116,79	116,32	131,87	133,22	135,64	135,70	128,82	128,95	128,84	128,79	110,8	113,3								
Składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika	1 rok	658	698	753	761	763	763	762	770	768	769	730	736	738	738	97,0	100,0								
Odsetki kredytu krótkoter. 10 tys. zł	za 1 rok	662	591	570	573	571	572	573	586	589	594	598	602	606	610	106,6	104,5								
Odsetki kredytu średnioter. 50 tys. zł	za 1 rok	5699	5070	4890	4883	5051	5018	4995	5094	5122	5162	5221	5252	5288	5343	109,4	106,5								

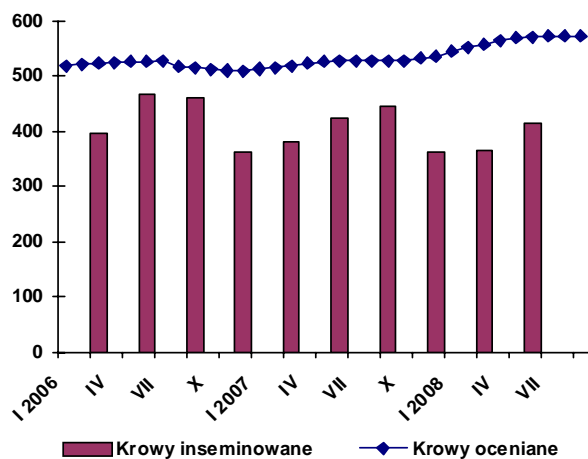
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

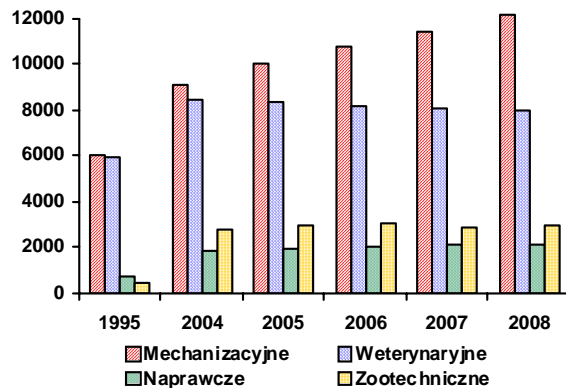
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2008												2007		2006		2005	
			2008												2007		2006		2005	
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	X	XI	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII
Orka plugiem	za 1 godz.	dt pszenicy	1,20	1,20	1,20	1,20	1,32	1,65	2,02	2,26	2,49	1,27	1,31	1,27	1,38	2,23	1,38	2,45	2,45	
Siew siewn. rzędów.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,99	0,99	0,99	0,99	1,08	1,35	1,68	1,87	2,07	1,06		1,06	1,15	1,85	1,15	2,04	2,04	
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy				0,74	0,81	1,05	1,27	1,43	1,58	3,01		3,01	3,31	1,43	1,31	1,65	1,65	
Rozsiew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	0,78	0,80	0,89	0,80	0,89	0,96	1,14	1,38	1,53	0,81	0,87	0,85	0,88	1,70	1,54	1,70	1,70	
Zbiór zielonki siewk.	za 1 godz.	l mleka					255	279	301	308	316			204	204	238	204	209	209	
Sprzet zbóż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy						3,91	4,69	5,29				2,11	2,11	5,20	2,11	6,08	6,08	
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	dt ziemn.						2,77	2,76	3,53	5,90			3,09	3,09	3,21	3,09	3,70	3,70	
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	0,65	0,67	0,71	0,78	0,91	1,12	1,24	1,38	1,38	0,66		0,63	0,66	1,00	0,76	1,16	1,16	
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,17	0,20	0,24	0,27	0,14	0,14	0,13	0,15	0,22	0,15	0,30	0,30	
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	42,25	45,04	48,02	49,64	52,05	53,77	55,08	56,52	56,52	37,12	36,45	39,63	44,80	49,87	44,80	48,83	48,83	
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	l mleka	20,60	21,91	23,30	24,11	25,25	26,29	26,86	27,90	27,90	17,91	17,66	19,03	21,40	23,76	21,40	22,42	22,42	
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	kg żyweca trzody	37,09	37,16	33,92	32,13	31,42	31,61	30,69	33,07	33,07	40,33	39,29	36,47	36,45	32,96	36,45	32,27	32,27	
Naostrzenie lemieszka	1 szt.	dt pszenicy	0,15	0,15	0,16	0,17	0,20	0,24	0,27	0,30	0,30	0,16	0,16	0,16	0,19	0,28	0,19	0,31	0,31	
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,37	0,37	0,40	0,43	0,51	0,61	0,69	0,76	0,76	0,42	0,42	0,41	0,48	0,65	0,48	0,76	0,76	
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	kg żyweca trzody	23,95	24,27	22,11	20,90	20,35	20,28	19,87	21,38	21,38	25,25	24,62	22,93	22,02	18,63	22,02	16,98	16,98	
Oplata projektu budynku inw. -skład.	1 szt.	kg żyweca trzody	277	278	252	236	230	228	224	241	241	301	294	273	295	286	295	271	271	
Wypożyczenie betoniarki na 1 dobę	na 1 dobę	kg żyweca trzody	9,04	9,01	8,16	7,64	7,35	7,27	7,07	7,60	7,60	9,64	9,47	8,79	9,10	8,71	9,10	8,25	8,25	
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	kg żyweca trzody	7,86	7,88	7,14	6,66	6,43	6,37	6,21	6,67	6,67	8,57	8,34	7,79	7,99	7,71	7,99	6,79	6,79	
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	dt pszenicy	1,46	1,47	1,57	1,60	1,87	2,24	2,49	2,76	2,76	1,46	1,45	1,41	1,73	2,61	1,73	2,85	2,85	
Składka ubezp. Autocasco ciągnika	1 rok	dt pszenicy	8,46	8,34	8,90	9,08	10,57	12,84	14,28	15,81	15,81	9,54	9,49	9,22	11,19	15,72	11,19	17,54	17,54	
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	6,44	6,39	6,87	7,44	8,73	10,54	11,71	13,06	13,06	7,14	7,12	6,93	8,48	13,30	8,48	17,65	17,65	
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	56,0	55,6	59,7	64,9	76,2	92,1	102,3	114,4	114,4	63,2	62,4	59,1	72,7	114,2	72,7	151,9	151,9	

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGZ-PIB.

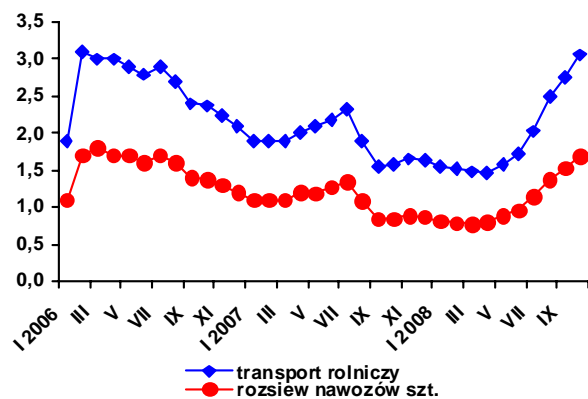
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

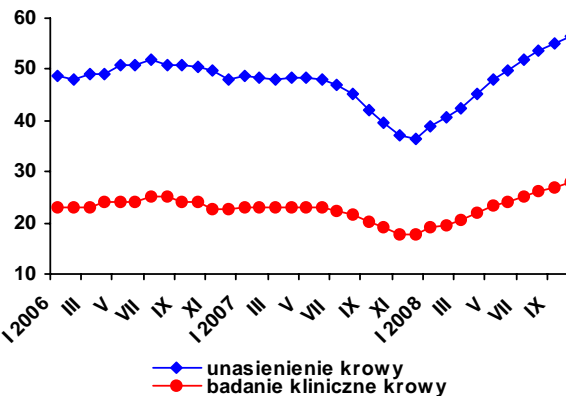
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

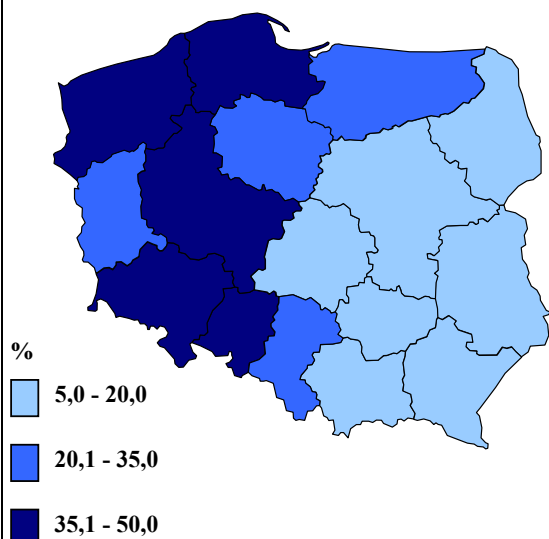
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

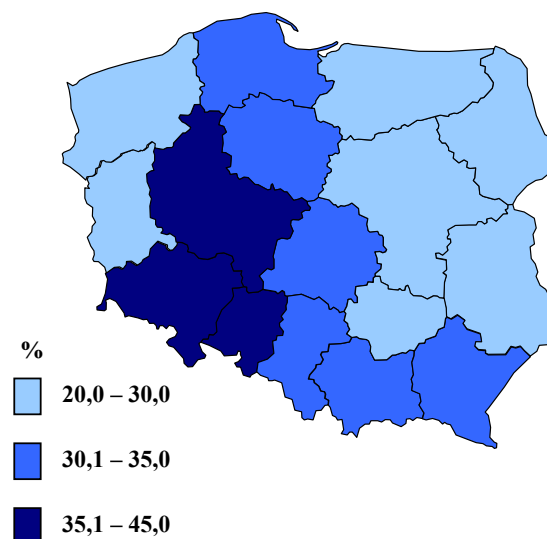
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zootechnicznych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem we wrześniu 2008 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w I półroczu 2008 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.